

วารสาร การเงินการคลัง

พื้นที่ความคิด เศรษฐกิจการคลัง ของคนทันสมัย

CONTENTS

5 **ครบรอบ 100 ปี พันธบัตรเงินกู้ยุโรป พ.ศ. 2467: กรณีศึกษาการบริหารต้นทุนทางการคลังในช่วงแรกของประเทศไทย**
โดย รศ.ดร.ณัฐพงษ์ พัฒนพงษ์
ดร.คณิศ แสงสุพรรณ

18 **Series บทความแนวทางการดำเนินนโยบายการคลังในต่างประเทศ ตอนที่ 3 แนวทางการกำหนดกรอบวินัยการคลัง**
โดย นวพล ภิญญอนันตพงษ์
ลิขิต ยังกง
จิรัฐฐ์ พงศ์ธนพัฒนา
ภัทราวดี พรไทย

36 **การประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจของการใช้จ่ายภาครัฐที่มีต่อ GDP โดยใช้ตัวคูณทางการคลัง (Fiscal Multiplier) เปรียบเทียบระหว่างรายจ่ายเงินโอนให้ประชาชนทั่วไปและเงินโอนให้ผู้มีรายได้น้อย**
โดย ดร.นรพัชร์ อัครวัลลภ
ดร.กวิณ เขี่ยมตระกูล

47 **รัฐบาลท้องถิ่นในอังกฤษล้มละลาย : สาเหตุ ทางออก และบทเรียนสำหรับไทย**
โดย มัทยา บุตรงาม

56 **การขับเคลื่อนเศรษฐกิจท้องถิ่นด้วยเทศกาลด้านวัฒนธรรม**
โดย ธณัฐ พวงนวม
กานต์ แจ็งชัดใจ
ณัฐฐิตา จันภักดี

66 **การพัฒนาในระดับพื้นที่กลุ่มจังหวัดตามแนวคิดเศรษฐกิจแบบใหม่ (BCG Economy)**
โดย ชัยวัฒน์ หาญพิทักษ์พงศ์
ธณัฐ พวงนวม
บุณชริกา ชลพิทักษ์วงศ์
ณัฐฐิตา จันภักดี

75 **โครงการระเบียบเศรษฐกิจภาคใต้กับโอกาสทางเศรษฐกิจของจังหวัดระนอง**
โดย ชัยวัฒน์ หาญพิทักษ์พงศ์
ธณัฐ พวงนวม
บุณชริกา ชลพิทักษ์วงศ์
ณัฐฐิตา จันภักดี

83 **การประยุกต์แนวทางการส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจเทศบาลนครลำปาง**
โดย ชัยวัฒน์ หาญพิทักษ์พงศ์
ธณัฐ พวงนวม
กันตา ศุขสาตร
ณัฐฐิตา จันภักดี

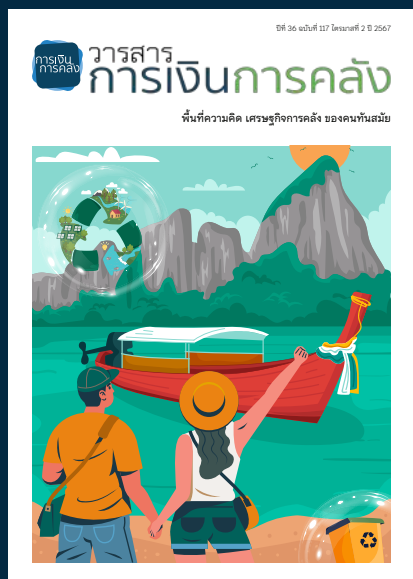
91 **Teaming Up with AI: The Economic Boom and Redefined Landscape of Sports**
โดย Chanon Limpasitipon
Sra Limsawaddiwong (Intern)

EDITOR

ดร.นรพัชร์ อัศววัลลภ
บรรณาธิการ

fpojournaleditor@gmail.com

สวัสดีครับ กลับมาพบกันอีกครั้งกับวารสารการเงินการคลัง ฉบับ e-Book ล่าสุด ในฉบับที่ 117 ปีที่ 36 ประจำไตรมาสที่ 2 ปี 2567 นะครับ

ก่อนอื่นขอประชาสัมพันธ์เว็บไซต์วารสารการเงินการคลัง www.fpojournald.com ซึ่งปัจจุบันนี้มีการเพิ่ม Section ใหม่ชื่อว่า Economic Brief เป็นการสรุปการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ และการตีแผ่ข้อมูลเศรษฐกิจต่างๆ ที่น่าสนใจในรูปแบบ infographic 1 หน้า ปัจจุบันมีอยู่กว่า 40 หัวข้อให้ทุกท่านได้เข้าไปเยี่ยมชมนะครับ นอกจากนี้วารสารการเงินการคลังยังมีช่องทาง YouTube ให้ทุกท่านได้ติดตาม ล่าสุดมีเนื้อหาดีๆ เกี่ยวกับการวิเคราะห์ที่ติดตามเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ด้วยดัชนีปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ (Spatial Economic fundamental Index) และแผนที่การเงินครัวเรือนไทยเป็นคลิปลื่นๆ ให้ติดตามกันด้วยนะครับ

สำหรับวารสารเล่มล่าสุด เรายังคงมีเรื่องราวดีๆ ในรูปแบบของบทความ มาแนะนำให้ทุกท่านได้อ่านอย่างครบรสเช่นเคยครับ เริ่มต้นเรื่องแรกวารสารการเงินการคลังขอแนะนำทุกท่านย้อนเวลาไปพบกับเรื่องราวของพันธบัตรเงินกู้ยุโรป รุ่น พ.ศ. 2467 ของรัฐบาลไทยที่เพิ่งครบ 1 ศตวรรษไปเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2567 ที่ผ่านมา ซึ่งในโอกาสนี้ผมได้รับเกียรติจากผู้เขียนมาร่วมรายการ Local Reach เชื่อมลึกถึงภูมิภาค นำเสนอรายละเอียดเชิงลึกจากการสัมภาษณ์อย่างเต็มอิม ซึ่งทุกท่านสามารถติดตามได้บนช่องทาง YouTube ของวารสารครับ นอกจากนี้ หากทุกท่านเข้าไปอ่านบทความเรื่องนี้บนเว็บไซต์ www.fpojournald.com ก็จะสามารถ zoom ภาพพันธบัตรเพื่ออ่านรายละเอียดต่างๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่หาดูได้ยากในปัจจุบันด้วยครับ แล้วตามติดมาด้วยบทความ Series เรื่อง แนวทางการดำเนินนโยบายการคลังในต่างประเทศ ฉบับนี้เป็นตอนที่ 3 ซึ่งตอนสุดท้ายแล้วครับ จากนั้นเราจะได้มีการนำเสนอเกี่ยวกับเรื่องการประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจของการใช้จ่ายภาครัฐที่มีต่อ GDP โดยใช้ตัวคูณทางการคลัง (Fiscal Multiplier) เปรียบเทียบระหว่างรายจ่ายเงินโอนให้ประชาชนทั่วไปและเงินโอนให้ผู้มีรายได้น้อยให้ท่านผู้อ่านได้ทราบกัน และแน่นอนครับขาดไม่ได้สำหรับเรื่องเกี่ยวกับการถอดบทเรียนจากต่างประเทศ ในบทความเรื่องรัฐบาลท้องถิ่นในอังกฤษ ล้มละลาย : สาเหตุ ทางออก และบทเรียนสำหรับไทย ต่อมาเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจภูมิภาค ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการขับเคลื่อนเศรษฐกิจท้องถิ่นด้วยเทศกาลด้านวัฒนธรรม เรื่องการพัฒนาในระดับพื้นที่กลุ่มจังหวัดตามแนวคิดเศรษฐกิจแบบใหม่ (BCG Economy) เรื่องโครงการระเบียบเศรษฐกิจภาคใต้กับโอกาสทางเศรษฐกิจของจังหวัดระนอง เรื่องการประยุกต์แนวทางการส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจเทศบาลนครลำปาง และสุดท้ายที่จะนำมาเสิร์ฟเพื่อความครบรสเป็นเรื่องเกี่ยวกับ AI กับการพลิกโฉมอุตสาหกรรมกีฬาทั่วโลก

สุดท้ายนี้ ผมขอขอบคุณทุกท่านที่ติดตามวารสารของเรา หากท่านสนใจเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการนำเสนอบทความผ่านวารสารการเงินการคลัง โปรดส่งบทความผ่านเข้ามาทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) : fpojournaleditor@gmail.com นอกจากนี้ หากท่านต้องการให้วารสารการเงินการคลังเป็นส่วนหนึ่งของการประชาสัมพันธ์องค์กรหรือผลิตภัณฑ์ของท่าน โปรดติดต่อ 092 258 6782 หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ fiscaljournal@gmail.com ได้เลยครับ แล้วพบกันใหม่ฉบับหน้าครับ

คณะที่ปรึกษา

ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ที่ปรึกษาด้านเศรษฐกิจการคลัง

ที่ปรึกษาด้านเศรษฐกิจการเงิน

ที่ปรึกษาด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ผู้อำนวยการกองนโยบายการคลัง

ผู้อำนวยการกองนโยบายภาษี

ผู้อำนวยการกองนโยบายระบบการเงินและสถาบันการเงิน

ผู้อำนวยการกองนโยบายการออมและการลงทุน

ผู้อำนวยการกองนโยบายระบบการคุ้มครองผลประโยชน์ทางการเงิน

ผู้อำนวยการกองนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

ผู้อำนวยการกองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

ผู้อำนวยการกองนโยบายพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน

เลขานุการกรม

ผู้อำนวยการกองกฎหมาย

ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

บรรณาธิการ

ดร.นรพัชร์ อัครวัลลภ

รองบรรณาธิการ

นายมยุร บุญยะรัตน์

นางสุมาพร มานะสันต์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นางสาวอรณิชา สว่างฟ้า

นายอติก เล้าสกุล

นายกวิน เอี่ยมตระกูล

นายสันตทัศน์ เศรษฐศาสตร์ศิริ

นายชัยวัฒน์ หาญพิทักษ์พงศ์

นางสาวกฤษมา จารุมณี

นางสาวพิมลชญา สุขโข

นายรุ่งโรจน์ เจริญมา

เลขานุการ

นางสาวดวงขวัญ ตีลา

ผู้ช่วยเลขานุการ

นางสาวอัมพิกา สุตซาง

เจ้าหน้าที่การเงิน

นางสาวรัตนา ผิวงาม

นางสาวพรสุรีย์ เชื้อรัฐพงษ์

ติดต่อ: วารสารการเงินการคลัง

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง ถนนพระรามที่ 6 แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

โทรศัพท์: 02 273 9020 ต่อ 3254 (คุณนรพัชร์), 3169 (คุณรัตนา), 3512 (คุณดวงขวัญ)

โทรสาร: 02 273 9139 E-mail: fpojournaleditor@gmail.com

ครบรอบ 100 ปี พันธบัตรเงินกู้ยุโรป พ.ศ. 2467: กรณีศึกษาการบริหารต้นทุนทางการคลัง ในช่วงแรกของประเทศไทย

บทความโดย

รศ.ดร.ณัฐพงษ์ พัฒนพงษ์

ดร.คณิต แสงสุพรรณ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ในวาระครบรอบ 100 ปี ที่รัฐบาลได้ออกจำหน่ายพันธบัตรเงินยูโรปี ค.ศ. 2467 ผู้เขียนได้สังเกตเห็นคุณค่าทางประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทยที่เกี่ยวข้องกับพันธบัตรนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระยะเวลาดังกล่าวเป็นช่วงแรกที่รัฐบาลเริ่มใช้พันธบัตรรัฐบาลเป็นเครื่องมือในการระดมทุน อีกทั้งยังเกิดการไถ่ถอนพันธบัตรนี้ในเวลาต่อมาเพื่อลดต้นทุนทางการคลัง ซึ่งถือได้ว่าเป็นยุคเริ่มต้นอีกเช่นกันที่รัฐบาลบริหารต้นทุนการคลังด้วยการหาแหล่งเงินใหม่มาทดแทน

ในบทความนี้ ผู้เขียนขอชวนทุกท่านกลับไปเมื่อ 100 ปีก่อน ซึ่งเป็นยุคเริ่มต้นที่รัฐบาลริเริ่มการใช้กลไกทางการเงินสร้างความเชื่อถือในต่างประเทศ และเริ่มการบริหารต้นทุนการคลังอย่างเป็นทางการหาแหล่งเงินใหม่จากต่างประเทศมาเพิ่มเติมการพัฒนาประเทศ ผู้เขียนจึงขอเสนอคุณลักษณะทางกายภาพที่น่าสนใจ และข้อมูลรวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของพันธบัตรดังกล่าวมาเผยแพร่ในบทความนี้

1. ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของพันธบัตรชุดแรก

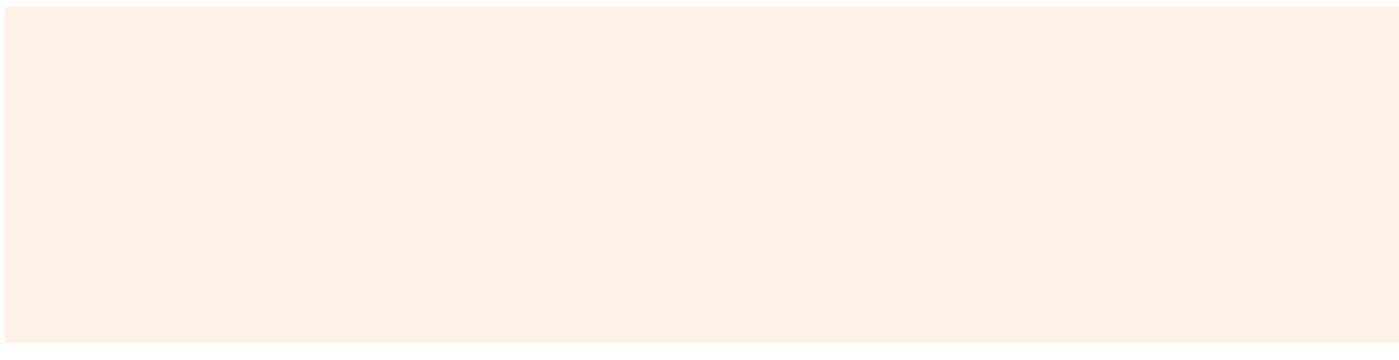
พันธบัตร เป็นหนึ่งในเครื่องมือทางการเงินในระดมทุนของรัฐบาลไทย โดยมีจุดเริ่มต้นตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในยุคแรกของพันธบัตรรัฐบาลไทย ได้มีออกพันธบัตรเพื่อระดมทุนในตลาดยุโรป ประกอบด้วยการออกพันธบัตรทั้งหมด 4 ครั้ง ดังแสดงในตารางที่ 1

	ปี พ.ศ. ที่ออกจำหน่าย (ค.ศ.)	วงเงินกู้ (หน่วย: ล้านบาทสเตอร์ลิง)	อัตราดอกเบี้ย	ระยะเวลาไถ่ถอน	ราคาเสนอขาย (เทียบกับราคาเสมอภาค)
ครั้งที่ 1	2448 (1905)	1	4.5%	40 ปี	95.5%
ครั้งที่ 2	2450 (1907)	3	4.5%	40 ปี	98.0%
ครั้งที่ 3	2465 (1922)	2	7.0%	40 ปี	100.0%
ครั้งที่ 4	2467 (1924)	3	6.0%	40 ปี	95.5%

ตารางที่ 1 : พันธบัตรเงินกู้ยุโรปของรัฐบาลไทยในช่วงปี พ.ศ. 2448 – 2467
ที่มา : สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง (2548)

การออกพันธบัตรกู้เงินในตลาดยุโรปทั้ง 4 ครั้งนี้ ถือได้ว่าเป็นยุคเริ่มต้นของการระดมทุนของรัฐบาลไทย โดยพันธบัตรเงินกู้ทั้งหมดเป็นไปในนามของประเทศ (Sovereign) โดยไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน แต่ใช้ผลประโยชน์ทั่วไปของรายได้ของรัฐบาลเป็นหลักค้ำประกัน โดยวัตถุประสงค์หลักของการระดมทุนผ่านพันธบัตรเพื่อนำเงินมาใช้ในการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานของประเทศโดยส่วนใหญ่ ซึ่งในช่วงเวลาต่อมา รัฐบาลไทยมิได้ออกพันธบัตรในต่างประเทศอีกเลย และเริ่มต้นออกพันธบัตรรัฐบาลสกุลเงินบาทครั้งแรกในปี พ.ศ. 2476 ในวงเงิน 10 ล้านบาท

ดังนั้น พันธบัตรเงินกู้ยุโรป พ.ศ. 2476 จึงถือได้ว่าเป็นพันธบัตรสุดท้ายในช่วงแรกของประเทศไทยที่ได้ใช้กลไกตลาดพันธบัตรในต่างประเทศในการระดมทุน

2. ลักษณะทางกายภาพของพันธบัตร

พันธบัตรเงินยูโรปี พ.ศ. 2467 ได้ออกจำหน่ายโดยจัดแบ่งเป็น 4 ประเภท แบ่งตามราคาหน้าพันธบัตร ซึ่งประกอบด้วยราคาและจำนวนพันธบัตร ดังแสดงในตารางที่ 2

	ราคา	จำนวนที่ออกขาย	หมายเลขพันธบัตร
แบบที่ 1	50 ปอนด์สเตอร์ลิง	2,000	A1 to A2000
แบบที่ 2	100 ปอนด์สเตอร์ลิง	20,000	B2001 to B22000
แบบที่ 3	500 ปอนด์สเตอร์ลิง	2,000	C22001 to C23000
แบบที่ 4	1,000 ปอนด์สเตอร์ลิง	400	D23001 to D23400

ตารางที่ 2: คุณลักษณะของพันธบัตรเงินยูโรปี พ.ศ. 2467 ทั้ง 4 แบบ ที่มา : การรวบรวมโดยผู้เขียน

ลักษณะทางกายภาพของพันธบัตรราคา 100 ปอนด์สเตอร์ลิง ดังแสดงในรูปที่ 1 – 4 โดยพันธบัตรนี้ ได้ถูกจัดพิมพ์บนกระดาษขนาดใหญ่ มีความยาว 55 เซนติเมตรและกว้าง 35 เซนติเมตร ประกอบด้วย 2 ส่วน ในส่วนแรกซึ่งเป็นหน้าที่ 1 และ 2 แสดงถึงข้อความเกี่ยวกับพันธระสัญญาทางกฎหมาย โดยข้อความที่เป็นรายละเอียดของข้อกำหนดและเงื่อนไขต่างๆ ถูกระบุในหน้าที่ 1 (ดังแสดงในภาพที่ 1) และในหน้าที่ 2 ได้แสดงตารางการไถ่ถอนในแต่ละปี และมีภาพตราครุฑพร้อมลวดลายประกอบจำนวน 2 ภาพ (ดังแสดงในภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 : หน้าที่ 2 ของส่วนแรกของพันธบัตรเงินยูโรปี พ.ศ. 2467 ที่มา : ผู้เขียน

ภาพที่ 1 : หน้าที่ 1 ของส่วนแรกของพันธบัตรเงินยูโรปี พ.ศ. 2467 ที่มา : ผู้เขียน

ในส่วนที่สองของพันธบัตรเป็นแผงของคูปองซึ่งผู้ถือครองพันธบัตร สามารถตัดคูปองเพื่อนำไปใช้ขึ้นเงิน (ดอกเบี้ย) โดยคูปองได้จัดพิมพ์ทั้ง 2 หน้า (ดังแสดงในภาพที่ 3 และ 4) ได้ และระบุนวันที่สามารถนำไปขึ้นได้อย่างชัดเจน

ภาพที่ 3 : หน้าที่ 1 ของส่วนที่สองของพันธบัตรเงินกู้ยุโรป พ.ศ. 2467
ที่มา : ผู้เขียน

ภาพที่ 4 : หน้าที่ 2 ของส่วนที่สองของพันธบัตรเงินกู้ยุโรป พ.ศ. 2467
ที่มา : ผู้เขียน

ส่วนบนของหน้าแรกของพันธบัตรนี้ ได้จัดพิมพ์ภาพซึ่งแสดงถึงสัญลักษณ์ของรัฐบาลไทยและวัตถุประสงค์ของการกู้เงินในครั้งนี้อย่างชัดเจน โดยได้จัดพิมพ์ตราครุฑไว้ตรงกลางของภาพ และในด้านซ้ายของตราครุฑ ได้จัดพิมพ์ภาพแสดงถึงการนำไปใช้ประโยชน์ในการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานคมนาคม (โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายระบบราง) และในภาพด้านขวาได้จัดพิมพ์ภาพของการเพาะปลูกและระบบคลองชลประทาน

พันธบัตรนี้ ได้ถูกจัดพิมพ์ในกรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ โดยบริษัท Waterlow & Sons ซึ่ง ณ เวลาดังกล่าว เป็นหนึ่งในบริษัทชั้นนำของโลกที่มีเทคโนโลยีป้องกันการปลอมแปลงเอกสาร (security printing) โดยบริษัทดังกล่าว เป็นผู้พิมพ์ตราไปรษณียากรบางชุดของประเทศไทย และเคยเข้าร่วมการประกวดการจัดพิมพ์ธนบัตรชุดที่ ๒ ของประเทศไทย แต่ไม่ได้รับเลือก (บริษัท Thomas de la Rue ได้รับเลือกให้พิมพ์ธนบัตรของไทยในช่วงแรก รวมถึงตราไปรษณียากรของไทยหลายชุด และต่อมาได้ครอบครองกิจการพิมพ์เอกสารทางการเงินของบริษัท Waterlow & Sons)

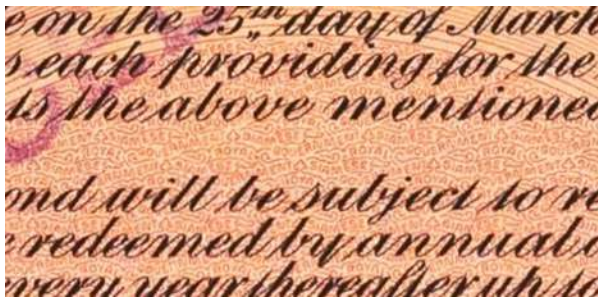

ภาพที่ 5 : ภาพพิมพ์ในหน้าแรกของพันธบัตรแสดงถึงวัตถุประสงค์ของเงินกู้
ที่มา : ผู้เขียน

พันธบัตรนี้มี National Provincial Bank Limited และ Chartered Bank of India, Australia and China เป็นผู้จัดจำหน่าย ทั้งนี้เงื่อนไขสำคัญที่ระบุในหน้าแรกของพันธบัตรคือ รัฐบาลไทยสามารถขอชำระหนี้ทั้งจำนวนหรือบางส่วน ก่อนครบกำหนดได้ตั้งแต่วันที่ 10 โดยรัฐบาลไทยต้องประกาศแจ้งล่วงหน้าเป็นเวลา 3 เดือน (รายละเอียดของเงื่อนไขนี้ ดังแสดงในภาพที่ 8)

3. การป้องกันการปลอมแปลง

ในทุกหน้าของพันธบัตร นอกจากข้อความที่เกี่ยวข้องกับมูลค่าทางการเงินและพันธสัญญาที่ปรากฏแล้ว พื้นที่ที่เหลืออยู่โดยส่วนใหญ่ของพันธบัตร จะปรากฏลวดลายที่เรียกว่า Guilloché (กิโยเช่) ซึ่งเป็นเทคนิคการสร้างลายแพทเทิร์นจากเครื่องจักรที่มีความละเอียดสูง โดยการลวดลาย Guilloché ได้ถูกใช้ในเอกสารทางการเงินเพื่อป้องกันการปลอมแปลงตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน (ดังจะเห็นได้จากลวดลายที่ปรากฏบนธนบัตร, เช็ค, หรือใบหุ้น ฯลฯ)

ภาพที่ 6 : ข้อความขนาดเล็กมาก (microprinting) ที่ระบุว่า Royal Siamese Government ซึ่งซ่อนอยู่ในพื้นหลังของหน้าที่ 1 ของพันธบัตร
ที่มา : ผู้เขียน

นอกจากการใช้ลวดลาย Guilloché พันธบัตรนี้ได้ใช้เทคนิคการพิมพ์เพื่อป้องกันการปลอมแปลง (security printing) เพิ่มเติมประกอบด้วย การพิมพ์ร่องลึก (intaglio technique) ซึ่งทำให้หมึกที่พิมพ์มีความหนูนอกออกมาจากพื้นผิวและมีความคมชัดสูง (สามารถทราบได้จากการสัมผัสไปบนบริเวณที่มีการพิมพ์ลวดลาย Guilloché ซึ่งจะมีพื้นผิวสูงต่ำตามลวดลาย) และยังปรากฏการซ่อนข้อความขนาดเล็กมาก (microprinting) ในบางจุดของพันธบัตร โดยในภาพที่ 6 ได้แสดงถึงข้อความขนาดเล็กมาก ซึ่งจะปรากฏให้เห็นหากมองผ่านแว่นขยาย โดยระบุว่า Royal Siamese Government ในบริเวณหน้าแรกของพันธบัตร และในภาพที่ 7 ได้แสดงให้เห็นถึงข้อความเดียวกันที่ซ่อนอยู่ในพื้นหลังของแต่ละคูปอง

ภาพที่ 7 : ข้อความขนาดเล็กมาก (microprinting) ที่ระบุว่า Royal Siamese Government ซึ่งซ่อนอยู่ในพื้นหลังของคูปอง
ที่มา : ผู้เขียน

4. องค์ประกอบหลักของข้อความในหน้าแรกของพันธบัตร

ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบถึงรายละเอียดของข้อความโดยเฉพาะข้อกำหนดและพันธะสัญญาทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพันธบัตรนี้ ภาพที่ 8 ได้แสดงถึงข้อความทั้งหมดที่ปรากฏอยู่ในหน้าแรกของพันธบัตรรัฐบาล โดยได้ระบุข้อความที่เป็นเนื้อหาหลัก ได้แก่ ชื่อผู้ออก (issuer name) มูลค่าที่ตราไว้ (par value) อัตราดอกเบี้ย (coupon rate) งวดการจ่ายดอกเบี้ย (coupon frequency) วันครบกำหนดไถ่ถอน (maturity date) นอกจากนี้ยังได้ระบุถึง ข้อสัญญาอื่น เช่น การเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่เกี่ยวข้อง ต้องแจ้งประกาศในหนังสือพิมพ์ The Times ซึ่งจัดพิมพ์และจำหน่ายในลอนดอน

Royal Siamese Government
6% Sterling Loan 1924
For
3,000,000

Created under authority of Royal Siamese Decree of His Majesty the King of Siam under date 15th March 1924 which decree has been officially communicated to the British Government through the British Legation at Bangkok.

Bond for £ 100 Sterling

Whereas under and by virtue of the above mentioned Royal Decree the Royal Siamese Government is empowered to issue Bonds representing a Loan Three Million Pounds Sterling upon the terms and conditions hereinafter set forth be it understood therefore that the undersigned Phraya Prapakornvong envoy extraordinary and Minister Plenipotentiary of His Majesty the King of Siam in London do by these presents acting in the name and for account of the Siamese Government and duly authorised to that effect covenant and agree as follows i.e.

This Bond is one of a series of Bonds of the denominations of

2,000 of £50 Each No A1 to A2000;	20,000 of £100 Each No B2001 to B22000;	2,000 of £500 Each No C22001 to C23000;	400 of £1,000 Each No D23001 to D23400
--------------------------------------	--	--	---

The Bearer of this Bond is enlisted as hereinafter mentioned to receive from the Royal Siamese Government on the 25th day of March 1964 or on such earlier date as the principles becomes payable in accordance with the provisions of hereof the sum of ONE HUNDRED POUNDS STERLING. The bond will bear the interest at the rate of six per cent per annum payable half yearly on the 15th day of April and the 15th day of October in each year upon surrender of the proper coupons hereunto to annexed, except that the last instalment of the interest is payable on the 25th day of March 1964.

Annexed to this bond are 79 coupons each providing for payment of a half year's interest except that the last coupon represents the above mentioned instalment of interest payable on the 25th day of March 1964.

After the 1st day of July 1930, this bond will be subject to redemption as follows:

- (1) The bonds of this loan will be redeemed by annual drawings taking place in the month of July in the year 1930 and in every year thereafter up to and including 1963 for redemption on the following 15th day of October in accordance with the Amortisation Table hereon endorsed.
- (2) The Royal Siamese Government will have the right on oral any time after the 25th day of March 1936 to payoff at par all the principals remaining of the Loan or any part thereof on giving three months' notice by advertisement and in case the whole shall not then be paid off the Bonds to be redeemed will be selected by additional drawings to take place on the date of an ordinary drawing as above provided.
- (3) The drawings shall take place by lot in London at the Office of National Provincial Bank Limited in the presence of a Notary Public and if the Royal Siamese so requires of a representative of that government. The number of the Bonds drawn shall be published "The Times" newspaper in London.
- (4) The drawn Bonds shall become due for payment on the 15th day of October following such drawings and as from that date drawn Bonds shall cease to bear interest. The principal of each drawn Bond will be payable upon surrender of the Bond with all unmatured coupons attached. In case one or more of the unmatured coupons are missing the amount of such coupon or coupons will be deducted from the principal of the Bond.

All payments of principal and interest under this Bond will be made in sterling at the Office of National Provincial Bank Limited, 15, Bishopsgate, London, E.C.3.

No tax or duty of any kind shall at any time be imposed by the Royal Siamese Government on the present Loan either on principal or on interest.

It is understood and agreed that if any special security should be given to any other Foreign Loan contracted in future by the Royal Siamese Government such security shall be immediately made applicable to the present Loan and concurrent therewith.

This Bond shall not be of binding force and validity unless and until it has been countersigned for identification by or on behalf of National Provincial Bank Limited and Chartered Bank of India, Australia and China.

A Notice may be given by the Royal Siamese Government to the Bearer of this Bond by advertising the same once at least in "The Times" newspaper in London and any Notice so given shall be deemed to be served on the day on which such advertisement appears.

In witness whereof, His Excellency Phraya Prapakornvong, extraordinary envoy and Minister Plenipotentiary of His Majesty the King of Siam in London, has set his hand and sealed this 25th day of March 1924.

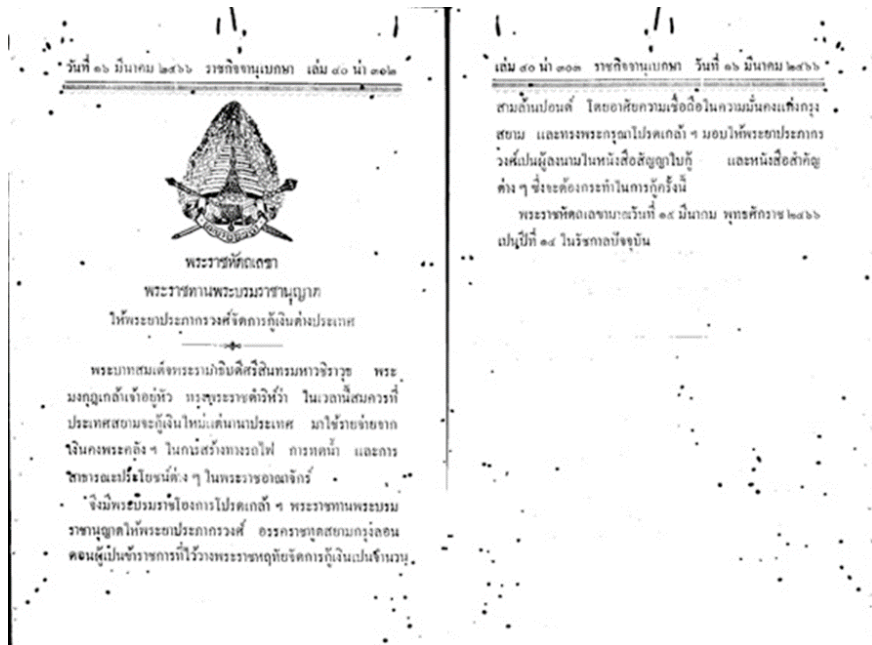
Phraya Prapakornvong
(Seal of Royal Siamese Legation, London)

Countersigned for
National Provincial Bank Limited and
Chartered Bank of India, Australia and China.

ภาพที่ 8 : ข้อความที่ปรากฏในหน้าแรกของพันธบัตรเงินกู้ยุโรป พ.ศ. 2467 ฉบับราคา 100 ปอนด์สเตอร์ลิง
ที่มา: เรียบเรียงโดยผู้เขียน

5. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกพันธบัตร

ในช่วงเวลาดังกล่าว การออกพันธบัตรเงินกู้ในต่างประเทศจะดำเนินการผ่านการประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยจัดพิมพ์พระราชหัตถเลขา (Royal Rescript) พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศที่ออกจำหน่ายพันธบัตรเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งในกรณีของพันธบัตรเงินกู้ยุโรป พ.ศ. 2467 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้พระยาประภากรวงศ์ (ว่อง บุนนาค) เอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศอังกฤษ จัดการยืมเงินต่างประเทศ ณ วันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2466 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 40 หน้า 302-303 ดังแสดงในภาพที่ 9

ภาพที่ 9 : พระราชหัตถเลขา พระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้พระยาประภากรวงศ์จัดการกู้เงินต่างประเทศ ที่มา: ราชกิจจานุเบกษา (สืบค้นผ่าน <https://ratchakitcha.soc.go.th/documents/1067711.pdf>)

6. การยกเลิกพันธบัตรเงินกู้ยุโรป พ.ศ. 2467 และเปลี่ยนเป็นพันธบัตรแปลงเงินกู้ พ.ศ. 2479

การระดมทุนจากยุโรปโดยการออกพันธบัตรทั้ง 4 ครั้งในช่วงปี พ.ศ. 2448–2467 มีต้นทุนและค่าการจัดการที่ค่อนข้างสูง โดยมีค่าธรรมเนียมในการจัดจำหน่าย (distribution fee) ที่ร้อยละ 0.25 ของวงเงินพันธบัตร และยังมีค่าใช้จ่ายในการระดมทุนอื่นๆ อีกประมาณร้อยละ 5 ของวงเงินพันธบัตร ซึ่งเมื่อนำต้นทุนดังกล่าวคำนวณกลับมาเป็นค่าเฉลี่ยรายปี จะเทียบเท่ากับต้นทุนคิดเป็นร้อยละ 0.13 ซึ่งทำให้รัฐบาลไทยต้องรับภาระเพิ่มเติมนอกจากดอกเบี้ยที่ต้องชำระแก่ผู้ถือพันธบัตร (สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ, 2548)

ดังที่ได้กล่าวข้างต้นว่ารัฐบาลไทยโดยกระทรวงการคลัง ได้เริ่มต้นออกพันธบัตรรัฐบาลสกุลเงินบาทครั้งแรกในปี พ.ศ. 2476 ในวงเงิน 10 ล้านบาท ซึ่งมีระยะเวลาไถ่ถอน 10 ปี และจ่ายดอกเบี้ยที่อัตราร้อยละ 4.5 ต่อปี ทุก 6 เดือน ในวันที่ 15 มีนาคม และ 15 กันยายน ซึ่งทำให้มีต้นทุนทางการเงินที่ลดลง โดยการออกพันธบัตรดังกล่าว ดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติจัดการกู้เงินภายในประเทศ พ.ศ. 2476

ต่อมาในปี พ.ศ. 2478 เพื่อเป็นการลดต้นทุนการเงิน ได้มีการประกาศพระราชกำหนดแปลงเงินกู้อย่างดอกเบี้ยร้อยละ 6 พ.ศ. 2478 (Emergency Decree on the Loan Interest Conversion at the Rate of 6% B.E. 2478 (A.D 1935)) และกฎกระทรวงการคลัง ลงวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2478 ประกาศให้พันธบัตรเงินกู้ยุโรป พ.ศ. 2467 ถูกยกเลิก และเปลี่ยนเป็นพันธบัตรแปลงเงินกู้ พ.ศ. 2479 โดยมาตรา 5 และ 6 ในพระราชกำหนดดังกล่าว กำหนดวงเงินยอดหนี้คงค้าง จำนวน 2,340,300 ปอนด์สเตอร์ลิง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้เป็นไปตามเงื่อนไขการไถ่ถอนที่ระบุว่า รัฐบาลไทยสามารถไถ่ถอนเต็มจำนวน ภายในวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2479 (ค.ศ. 1936) (ดังระบุในข้อ (2) ในรูปที่ 8) ซึ่งจากดำเนินการนี้ ทำให้รัฐบาลไทยสามารถลดต้นทุนการเงินจากอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ร้อยละ 6 มาเป็นร้อยละ 4 ต่อปี (สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ, 2548)

รายละเอียดของยอดคงค้างหนี้สาธารณะของไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2471-2480 (ค.ศ. 1928-1937) ดังแสดงในตารางที่ 3 ซึ่งจะเห็นได้ว่า ยอดหนี้คงค้างของพันธบัตรเงินกู้ยุโรป พ.ศ. 2467 (หรือ 6% Loan of 1924) ได้ถูกแปลงมาเป็นยอดหนี้คงค้างของพันธบัตรแปลงเงินกู้ พ.ศ. 2479 (หรือ 4% Loan of 1936)

Year (A.D.)	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Year (B.E.)	2471	2472	2473	2474	2475	2476	2477	2478	2479	2480
	March 31st									
<i>Domestic Debt:</i>	Bahts (000,000 's)									
4.5% Loan of 1933	-	-	-	-	-	-	10.00	10.00	10.00	10.00
<i>Foreign Debt:</i>	£ (000,000 's)									
4.5% Loan of 1905	0.67	0.64	0.62	0.58	0.56	0.52	0.49	0.45	0.42	0.38
4.5% Loan of 1907	2.16	2.09	2.01	1.93	1.85	1.76	1.67	1.57	1.46	1.36
4% Loan of 1909	4.06	3.94	3.80	3.67	3.52	3.38	3.22	3.06	2.89	2.72
7% Loan of 1922	1.99	1.97	1.95	1.94	1.92	-	-	-	-	-
6% Loan of 1924	3.00	3.00	3.00	2.97	2.94	2.91	2.88	2.85	-	-
4% Loan of 1936	-	-	-	-	-	-	-	-	2.34	2.34
Total Foreign Debt	11.88	11.64	11.38	11.09	10.79	8.57	8.26	7.93	7.11	6.80
	Bahts (000,000 's)									
Total Foreign Debt: Equivalent in bahts at the rate of £ 1 = 11 bahts	130.70	128.00	125.20	122.00	118.60	94.30	90.80	87.20	78.30	74.80
Total Debt (Domestic + Foreign)	130.70	128.00	125.20	122.00	118.60	94.30	100.80	97.20	88.30	84.80

ตารางที่ 3 : ภาระหนี้สาธารณะคงค้างระหว่างปี พ.ศ. 2471-2480 (ค.ศ. 1928-1937)

ที่มา : Economic Intelligence Service, League of Nations (1938) (สืบค้นผ่าน <https://digital.nls.uk/league-of-nations/archive/19028418>)

7. บทวิเคราะห์และผลสืบเนื่องมาสู่ปัจจุบัน

พันธบัตรรัฐบาลชุดนี้มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การระดมทุนผ่านพันธบัตรรัฐบาลในต่างประเทศ ซึ่งหมายถึงประเทศไทย ได้รับความเชื่อมั่นจากนักลงทุนในตลาดการเงินหลักของโลก การใช้พันธบัตรรัฐบาลเป็นเครื่องมือสร้างความมั่นใจต่อประเทศไทยเกิดขึ้นท่ามกลางการตกเป็นอาณานิคมของประเทศเพื่อนบ้านมาเป็นเวลานานพอสมควร เช่น พม่า (หรือเมียนมาในปัจจุบัน) และมาเลเซีย เป็นอาณานิคมของอังกฤษในปี พ.ศ. 2367 (ค.ศ. 1824) และ พ.ศ. 2417 (ค.ศ. 1874) ตามลำดับ ในขณะที่เวียดนาม-ลาว-กัมพูชา ถูกจัดรวมเป็นอินโดจีนของฝรั่งเศสในปี พ.ศ. 2430 (ค.ศ. 1887) ซึ่งในช่วงดังกล่าวประเทศเหล่านี้ไม่มีอำนาจอธิปไตย ทำให้ไม่มีโอกาสที่จะออกพันธบัตรในนามของประเทศ (sovereign bond) ดังเช่นประเทศไทยได้

การออกพันธบัตรในครั้งนั้นแสดงให้เห็นว่าประเทศไทย โดยกระทรวงการคลัง มีความสามารถในการบริหารการกู้ยืมเงินได้ดีพอสมควร เพราะมีหลักฐานว่าพันธบัตรชุดนี้มีการไถ่ถอนก่อนกำหนดเพื่อลดต้นทุนทางการคลังเนื่องจากมีอัตราดอกเบี้ยที่สูงเมื่อเทียบกับการระดมทุนแบบอื่นๆ

นอกจากนี้ ผลจากการดำเนินงานดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นการพัฒนาตลาดพันธบัตร และการบริหารหนี้ของประเทศไทย ซึ่งในที่สุดก็สามารถทัดเทียมในระดับนานาชาติ เพราะหลายทศวรรษหลังจากนั้นประเทศไทย โดยสำนักบริหารสาธารณะ มีการพัฒนาตลาดพันธบัตรและตลาดตราสารหนี้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งการจัดหาแหล่งเงินกู้เงินเป็นไปเพื่อหาเงินตราต่างประเทศมาพัฒนาประเทศและชดเชยการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด

การพัฒนาตลาดพันธบัตรและตราสารหนี้ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงสำคัญเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ.2545 (ค.ศ. 2002) โดยประเทศไทยได้ร่วมมือกับประเทศในเอเชีย+3 (จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้) ทำข้อตกลง “ความริเริ่มตลาดตราสารหนี้เอเชีย (Asia Bond Market Initiative)” เป็นการเปิดให้นักลงทุนต่างประเทศสามารถเข้ามาซื้อพันธบัตรรัฐบาล และตราสารหนี้เอกชน ได้ในสกุลเงินบาท (และสกุลท้องถิ่นในประเทศอื่นๆ อีก 12 ประเทศ) ซึ่งการเปิดครั้งนี้ได้รับการยอมรับในกลุ่มนักลงทุนประเทศ เพราะสามารถนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาซื้อพันธบัตรรัฐบาลและตราสารหนี้ในสกุลเงินบาทประเทศไทยได้โดยตรง และเป็นการลดความจำเป็นที่รัฐบาลต้องออกพันธบัตรในสกุลเงินต่างประเทศ ในขณะที่เดียวกันการนำเข้าเงินตราต่างประเทศมาซื้อพันธบัตรรัฐบาลไทย ทำให้ประเทศไทยมีทุนสำรองระหว่างประเทศที่มีความมั่นคงมากขึ้น

การพัฒนาในการบริหารหนี้สาธารณะของประเทศไทยเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การออกพันธบัตรสกุลเงินปอนด์สเตอร์ลิงในตลาดยุโรป ซึ่งถือได้ว่าเป็นความจำเป็นและประเทศต้องรับความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนจากมูลหนี้ที่เพิ่มขึ้น จนกระทั่งมาถึงการเปิดโอกาสให้ต่างชาติลงทุนในสกุลเงินบาทตามความริเริ่มตลาดตราสารหนี้เอเชีย ที่ทำให้ประเทศไทยไม่จำเป็นต้องออกพันธบัตรเป็นเงินสกุลต่างประเทศ และไม่ต้องรับความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนที่เคยมีอยู่เดิม ถือเป็นประวัติศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจที่มีความสำคัญ

อย่างไรก็ตาม ในช่วงเวลาที่ตลาดตราสารหนี้เอกชนก้าวหน้ามากขึ้น กระบวนการคลังซึ่งมีหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมตลาดตราสารหนี้ของประเทศ อาจพิจารณาออกพันธบัตรรัฐบาลในต่างประเทศอีกครั้งหนึ่ง แต่ต้องพิจารณามูลค่าของวงเงินที่เหมาะสมกับสถานการณ์ (ซึ่งไม่ใช่วงเงินขนาดใหญ่) ทั้งนี้เพื่อทำให้เกิดอัตราดอกเบี้ยอ้างอิง (benchmark interest rate) สำหรับภาคเอกชนของไทยสามารถใช้อ้างอิงในการออกตราสารหนี้ในต่างประเทศไทยได้ในอนาคต ดังนั้น การออกพันธบัตรนี้จะแตกต่างกับกรณีในอดีตที่กระทรวงการคลังต้องจัดหาเงินตราต่างประเทศ หรือหาเงินทุนเข้าประเทศสำหรับการพัฒนาดังเช่นพันธบัตรเงินยูโร ทั้งนี้เพราะในปัจจุบัน ตลาดพันธบัตรรัฐบาลและตลาดตราสารหนี้ในประเทศไทยมีความแข็งแกร่ง ทำให้รัฐบาลสามารถออกพันธบัตรรัฐบาลที่เป็นเงินบาท ซึ่งส่งผลทำให้ภาคการคลังของประเทศสามารถหลีกเลี่ยงความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนอย่างที่เคยเป็นมาในอดีต

8. ข้อเสนอ

ในวาระครบรอบ 100 ปี ของพันธบัตรเงินกู้ยุโรปของรัฐบาลไทยปี พ.ศ.2467 บทความนี้ได้แสดงให้เห็นถึงที่มาและเหตุผลในการระดมทุน และได้นำเสนอลักษณะทางกายภาพที่น่าสนใจ ซึ่งเป็นโอกาสดีที่ผู้เขียนได้มีโอกาสนำรายละเอียดเหล่านี้มาเผยแพร่ให้กับผู้ที่สนใจ โดยพันธบัตรดังกล่าว ถูกจัดพิมพ์โดยบริษัทผู้พิมพ์ ซึ่งตั้งอยู่ที่กรุงลอนดอน และจำหน่ายในตลาดลอนดอน รวมถึงได้ถูกยกเลิกจากการไถ่ถอนโดยรัฐบาลไทยในเวลา 10 ปีต่อมาผ่านการประกาศในหนังสือพิมพ์ซึ่งจัดพิมพ์และจำหน่ายในลอนดอน (ซึ่งคาดว่าทำให้พันธบัตรนี้ถูกทำลายในต่างประเทศเป็นจำนวนมาก เพราะหมดประโยชน์ทางการเงินภายหลังจากการไถ่ถอน) จึงทำให้พันธบัตรนี้แทบไม่ได้ถูกถือครองในประเทศไทยนับตั้งแต่ได้ออกจำหน่ายและหลงเหลืออยู่เป็นจำนวนน้อยมากในปัจจุบัน ซึ่งทำให้ผู้ที่สนใจในประวัติศาสตร์เศรษฐกิจของไทยมีข้อจำกัดอย่างมากที่จะได้ทราบทั้งรายละเอียดเชิงกายภาพและข้อมูลทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้อง ผู้เขียนหวังว่าภาพและเนื้อหาที่น่าสนใจในบทความนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้สนใจ และนำไปสู่การค้นคว้าเพิ่มเติม ซึ่งเป็นการขยายพรมแดนความรู้ทางด้านเศรษฐกิจของไทย ทั้งในด้านประวัติศาสตร์และการเสริมสร้างกรณีศึกษาทางด้านการบริหารต้นทุนการคลังในช่วงเวลาต่างๆ ต่อไป

บรรณานุกรม

การคลัง, กระทรวง. สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ. 100 ปี พันธบัตรไทย. กรุงเทพมหานคร. 2548.

Abbott, C. C. (1935). A note on the government bond market 1919–1930. *The Review of Economics and Statistics*, 17(1), 7–12.

Chavaz, M., & Flandreau, M. (2015). ‘High and dry’: The liquidity and credit of colonial and foreign government debt in the London Stock Exchange (1880–1910). Staff Working Paper No. 555, Bank of England.

Eichengreen, B., & Portes, R. (1988). Foreign lending in the interwar years: The bondholders’ perspective. CEPR Discussion Paper No 273.

Eichengreen, B., & Portes, R. (1991). After the deluge: Default, negotiation, and readjustment during the interwar years. In B. Eichengreen & P. H. Lindert (Eds.), *The international debt crisis in historical perspective* (pp. 12–47). MIT Press.

League of Nations. (1938). *Economic Intelligence Service*. Geneva: League of Nations.

Meyer, J., Reinhart, C. M., & Trebesch, C. (2022). Sovereign bonds since Waterloo. *The Quarterly Journal of Economics*, 137(3), 1615–1680. <https://doi.org/10.1093/qje/qjac007>

เครื่องมือในการค้นหาโอกาสลงทุน

ในภาวะตลาดผันผวน นักลงทุนต้องศึกษาข้อมูลรอบด้านเพื่อบริหารความเสี่ยงของพอร์ตการลงทุน SET ESG Ratings เป็นอีกหนึ่งเครื่องมือที่ช่วยให้นักลงทุนตัดสินใจลงทุนได้อย่างมั่นใจ

SET ESG Ratings คือเรตติ้งที่ SET จัดทำขึ้นจากการประเมินผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล (Environmental, Social and Governance: ESG) ของบริษัทจดทะเบียน เพื่อเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้นักลงทุนสามารถเปรียบเทียบผลการดำเนินงานด้าน ESG ของแต่ละบริษัท

Environment

ด้านสิ่งแวดล้อม

เช่น การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการการเปลี่ยนแปลงด้านสภาพภูมิอากาศ (Climate Change)

Social

ด้านสังคม

เช่น การคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน การพัฒนาศักยภาพของพนักงาน การพัฒนาชุมชนและสังคม

Governance

ด้านบรรษัทภิบาลและเศรษฐกิจ

เช่น การกำกับดูแลกิจการที่ดี การบริหารความเสี่ยง การส่งเสริมนวัตกรรม

เกณฑ์ประเมินหุ้นยั่งยืน

1 เกณฑ์คะแนนจากแบบประเมิน

ผลคะแนนอย่างน้อย 50% ในแต่ละมิติ E S G

2 เกณฑ์คุณสมบัติ

เช่น ไม่ส่งงบการเงินล่าช้า มีกำไรสุทธิอย่างน้อย 3 ใน 5 ปี ไม่ถูกทางการลงโทษในประเด็น ESG

หากบริษัทมีคุณสมบัติไม่เป็นไปตามเกณฑ์ จะถูกคัดออกจาก SET ESG Ratings ระหว่างปีได้

ผลการประกาศ SET ESG Ratings ประจำปี 2566

SET ESG Ratings มี 4 ระดับ	จำนวนบริษัทจดทะเบียน
SET AAA ESG Ratings 2023 คะแนน 90-100	34 บริษัท
SET AA ESG Ratings 2023 คะแนน 80-89	70 บริษัท
SET A ESG Ratings 2023 คะแนน 65-79	64 บริษัท
SET BBB ESG Ratings 2023 คะแนน 50-64	25 บริษัท

นักลงทุนสามารถนำ SET ESG Ratings ไปใช้เป็น universe ในการเลือกหุ้น เพื่อช่วยบริหารความเสี่ยงในพอร์ตการลงทุนและสร้างโอกาสในการได้รับผลตอบแทนในระยะยาว เพราะปัจจัย ESG มีผลต่อความสามารถในการแข่งขัน และการเติบโตของธุรกิจ

- 👍 **ได้รับความเชื่อมั่นจากลูกค้า** โดยเฉพาะกลุ่มผู้บริโภคนิยมที่ใส่ใจด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม
- 👍 **ต้นทุนการผลิตลดลง** จากการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
- 👍 **มีโอกาสในการขยายไปสู่ตลาดใหม่** ไม่ถูกกีดกันทางการค้าจากความสามารถในการปฏิบัติตามมาตรฐานด้าน ESG ได้

Check รายชื่อหุ้นยั่งยืน SET ESG Ratings ทั้ง 193 บริษัท และตัวอย่างผลการดำเนินงานด้าน ESG ได้จาก **ESG Impacts and Business Showcases 2023**

-สแกนดาวน์โหลด-

ข้อมูลข้างต้นมิได้เจตนาชี้้นำการลงทุนแต่อย่างใด นักลงทุนควรศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมก่อนตัดสินใจลงทุน

@SETsustainability | setsustainability@set.or.th

Series บทความแนวทางการดำเนิน นโยบายการคลังในต่างประเทศ

ตอนที่ 3 แนวทางการกำหนดกรอบวินัยการคลัง

บทความโดย

นवल ภิญโญอนันตพงษ์

ลิขิต ยังกง

จิรัฐุ พงศ์ธนพัฒนา

ภัทราวดี พรไทย

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

สำหรับตอนที่ 3 ผู้เขียนได้รวบรวมประเด็นเกี่ยวกับกรอบวินัยการคลัง (Fiscal rules) ซึ่งถือเป็นกลไกหนึ่งที่ช่วยเสริมสร้างความรับผิดชอบของรัฐบาลต่อฐานะการคลัง โดยเฉพาะความยั่งยืนด้านหนี้ผ่านการกำหนดเกณฑ์ต่างๆ ทั้งในรูปของตัวเลข (Numerical rules) หรือกระบวนการ (Procedural rules) เพื่อป้องกันการใช้จ่าย หรือกู้เงินที่สูงเกินความจำเป็นของรัฐบาล ทั้งนี้ กรอบวินัยการคลังที่มีประสิทธิภาพควรเป็นกลไกที่ช่วยเสริมสร้างการดำเนินนโยบายการคลังแบบต่อต้านวัฏจักรเศรษฐกิจ (Counter-cyclical) และต้องไม่กลายเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินนโยบายการคลังเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ณ เวลานั้นๆ

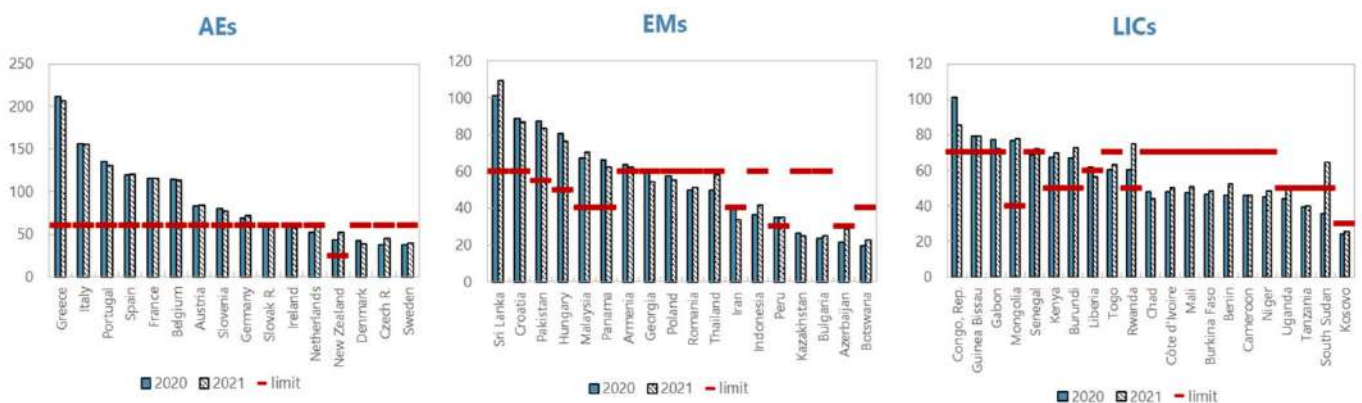
อย่างไรก็ดี ในช่วงเวลาระยะสั้น ความยั่งยืนทางการคลังกับนโยบายการคลังแบบ Counter-cyclical มักมีความสัมพันธ์ที่ขัดแย้งกัน (Trade-off) การกำหนดกรอบวินัยการคลังจึงอาจตอบโจทย์ได้เพียงด้านใดด้านหนึ่ง แต่ไม่เอื้อต่ออีกด้านหนึ่ง และอาจทำให้ผลสัมฤทธิ์จากการมีกรอบวินัยการคลังไม่เป็นไปตามหลักการดำเนินนโยบายการคลังที่ดีเท่าที่ควร เนื้อหาในตอนที่ 3 นี้ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงและข้อถกเถียงเกี่ยวกับ (1) กรอบแนวคิดของกรอบวินัยการคลังแต่ละประเภท (2) แนวทางในการเสริมสร้างประสิทธิผลของกรอบวินัยการคลัง (3) กรอบวินัยการคลังของประเทศไทย และ (4) ข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทย โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

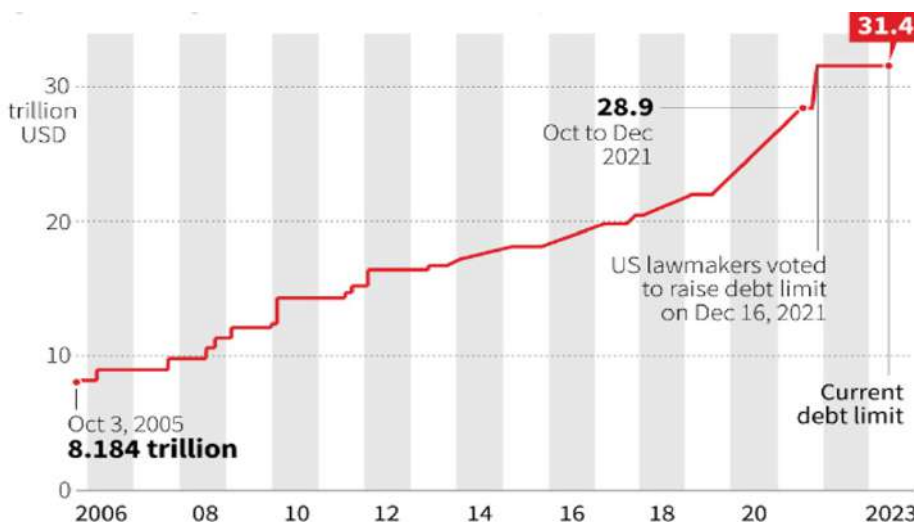
3.1 กรอบแนวคิดของกรอบวินัยการคลังแต่ละประเภท

ประเภทของกรอบวินัยการคลังสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท ตามการบริหารจัดการการคลัง กล่าวคือ กรอบด้านหนี้ กรอบด้านดุลการคลัง กรอบด้านรายจ่าย และกรอบด้านรายได้ ซึ่งมีจุดเด่นและความท้าทายที่แตกต่างกัน (จะนำเสนอเฉพาะกรอบวินัยการคลังในรูปของตัวเลขเท่านั้น) ดังนี้

3.1.1 กรอบด้านหนี้ เป็นกรอบที่มุ่งเน้นไปที่ความยั่งยืนด้านหนี้ผ่านการกำหนดเพดานของระดับหนี้โดยตรง โดยทั่วไปมักกำหนดในรูปของสัดส่วนหนี้คงค้าง (Gross debt) ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) (ส่วนใหญ่กำหนดไว้อยู่ที่ร้อยละ 60 โดยตัวอย่างการกำหนดของระดับสัดส่วนหนี้คงค้างต่อ GDP ปรากฏตามแผนภาพที่ 3.1) นอกจากนี้ ยังมีบางประเทศที่กำหนดกรอบด้านหนี้ในรูปแบบอื่น เช่น สัดส่วนหนี้สุทธิ (Net debt) ต่อ GDP ซึ่งเป็นสัดส่วนของหนี้คงค้าง หลังหักสินทรัพย์ทางการเงินที่มีสภาพคล่อง (Liquid financial assets)) โดยประเทศที่มีการใช้รูปแบบดังกล่าว ได้แก่ ประเทศสหราชอาณาจักร ซึ่งกำหนดให้สัดส่วน Net debt to GDP ในอีก 5 ปีข้างหน้าต้องลดลงจากสัดส่วนในปี 2023 นอกจากนี้ ยังมีประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ที่มีการนำสัดส่วนดังกล่าวมาใช้ในการกำหนดแผนการคลัง แต่ไม่ได้กำหนดเป็นกรอบวินัยที่มีผลบังคับใช้ทางกฎหมาย สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกา มีการกำหนดเพดานหนี้ในรูปของเม็ดเงิน โดยข้อมูล ณ เดือนสิ้นเมษายน 2566 ระดับเพดานกำหนดไว้อยู่ที่ 31.4 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้ ตัวเลขดังกล่าวมีการทบทวนโดยรัฐสภาเพื่ออนุมัติขยายระดับเพดานที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง (แผนภาพที่ 3.2)

แผนภาพที่ 3.1 ตัวอย่างเพดานและผลการดำเนินงานจริงของสัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP ในต่างประเทศ ที่มา : IMF (2022)

แผนภาพที่ 3.2 แนวโน้มเพดานหนี้รัฐบาลของสหรัฐอเมริกา ที่มา : <https://www.barrons.com/news/us-debt-ceiling-6156620d>

ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่า ระดับเพดานหนี้ที่เป็นกรอบวินัยการคลังอาจไม่ได้หมายถึงระดับหนี้สูงสุดที่ระบบการคลังหรือระบบเศรษฐกิจยอมรับได้ (หนี้รัฐบาลที่สูงเกินกว่าจุดนั้นจะนำไปสู่การผิดชำระหนี้ หรือเกิดวิกฤตการคลัง) เสมอไป แต่อาจสะท้อนถึงระดับหนี้สูงสุดในระยะปานกลางถึงระยะยาวที่รัฐบาลต้องการคงไว้เพื่อให้ยังมีพื้นที่ทางการคลัง (Fiscal space) เหลืออยู่ในยามวิกฤตฉุกเฉิน โดยจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่า ระดับเพดานหนี้สูงสุดที่อาจนำไปสู่วิกฤตอยู่สูงเกินกว่าร้อยละ 60 ต่อ GDP เกือบทั้งสิ้น (ยกเว้นกรณีของประเทศกำลังพัฒนาที่พึ่งพาแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศสูง) (ตารางที่ 3.1)

งานวิจัย	กลุ่มตัวอย่าง	เพดานหนี้รัฐบาล (ร้อยละต่อ GDP)
1. Reinhart and Rogoff (2010)	44 ประเทศ (ประเทศพัฒนาแล้ว 20 ประเทศ และประเทศเกิดใหม่ 24 ประเทศ)	<ul style="list-style-type: none"> ภาพรวม ร้อยละ 90 ประเทศเกิดใหม่ที่มีหนี้ต่างประเทศสูง ร้อยละ 60
2. Caner et al. (2010)	101 ประเทศ (ประเทศกำลังพัฒนา 75 ประเทศ และประเทศพัฒนาแล้ว 26 ประเทศ)	<ul style="list-style-type: none"> ภาพรวม ร้อยละ 77 ประเทศกำลังพัฒนา ร้อยละ 64
3. Cecchetti, et al. (2011)	ประเทศพัฒนาแล้ว 18 ประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> ร้อยละ 85
4. Butkus and Seputiene (2018)	152 ประเทศ โดยแบ่งกลุ่มประเทศออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มประเทศที่รัฐบาลมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับสูง และขาดดุลการค้าต่ำ (2) กลุ่มประเทศที่รัฐบาลมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับต่ำ และขาดดุลการค้าต่ำ (3) กลุ่มประเทศที่รัฐบาลมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับสูง และขาดดุลการค้าสูง และ (4) กลุ่มประเทศที่รัฐบาลมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับต่ำ และขาดดุลการค้าสูง	<ul style="list-style-type: none"> กลุ่มประเทศที่รัฐบาลมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับสูง และขาดดุลการค้าต่ำ ร้อยละ 200 กลุ่มประเทศที่รัฐบาลมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับต่ำ และขาดดุลการค้าต่ำ ร้อยละ 111 กลุ่มประเทศที่รัฐบาลมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับสูง และขาดดุลการค้าสูง ร้อยละ 75 กลุ่มประเทศที่รัฐบาลมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับต่ำ และขาดดุลการค้าสูง ร้อยละ 15
5. Ahlborn and Schweickert (2015)	111 ประเทศ (กลุ่มประเทศ OECD และประเทศกำลังพัฒนา) โดยได้แบ่งกลุ่มประเทศออกเป็น 3 ประเภทตามลักษณะของระบบเศรษฐกิจ ได้แก่ กลุ่มประเทศ Continental Liberal และ Nordic	<ul style="list-style-type: none"> กลุ่ม Continental ร้อยละ 75 กลุ่ม Liberal ไม่พบเพดานหนี้รัฐบาล กลุ่ม Nordic ร้อยละ 60
6. IMF (2013)	ประเทศเกิดใหม่ และประเทศพัฒนาแล้ว	<ul style="list-style-type: none"> ประเทศเกิดใหม่ ร้อยละ 70 ประเทศพัฒนาแล้ว ร้อยละ 85

ตารางที่ 3.1 วรรณกรรมเกี่ยวกับระดับเพดานหนี้สาธารณะในต่างประเทศที่มา : รวบรวมโดยสำนักนโยบายการคลัง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

กรอบวินัยการคลังด้านหนี้ มีจุดเด่นในด้านความชัดเจน เรียบง่าย และเอื้อต่อการสื่อสาร หรือตรวจสอบโดยสาธารณะ โดยจากฐานข้อมูลกรอบวินัยการคลัง (Fiscal Rules Dataset) ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) พบว่า มี 85 ประเทศทั่วโลกที่มีการกำหนดใช้กรอบด้านหนี้เพื่อควบคุมวินัยการคลัง ทุกรูปแบบ

เนื่องจากกรอบด้านหนี้เป็นการกำหนดเป้าหมายในระยะปานกลางถึงระยะยาว จึงทำให้มีข้อจำกัดในเรื่องของความชัดเจนในทางปฏิบัติในระยะสั้น และอาจขาดแรงจูงใจหรือเป็นอุปสรรคต่อการจัดทำนโยบายการคลังแบบ Counter-cyclical โดยเฉพาะในกรณีที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP)

มีการหดตัวรุนแรง ในขณะที่ยอดหนี้คงค้างของรัฐบาลเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงของหนี้รัฐบาลอาจเป็นผลมาจากปัจจัยอื่นที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของรัฐบาล อาทิ อัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยน การค้าประกัน ซึ่งอาจทำให้ยอดหนี้เกินกรอบที่กำหนดแม้ว่ารัฐบาลจะมีการรักษาวินัยแล้วก็ตาม

3.1.2 กรอบด้านดุลการคลัง โดยทั่วไปจะถูกกำหนดในรูปของสัดส่วนดุลการคลังต่อ GDP อยู่ที่ไม่เกินร้อยละ 3 อาทิ ในกรณีของประเทศสมาชิกกลุ่มสหภาพยุโรป (European Union: EU) ประเทศสมาชิกสหภาพเงินตราแคริบเบียนตะวันออก (Eastern Caribbean Currency Union)¹ ประเทศสมาชิกสหภาพเศรษฐกิจและการเงินแห่งแอฟริกาตะวันตก (West African Economic and Monetary Union: WAEMU)² เป็นต้น ข้อดีของกรอบด้านดุลการคลังคือเป็นกรอบที่กำหนดเกณฑ์สำหรับการจัดทำงบประมาณที่ชัดเจน และเอื้อต่อการรักษาความยั่งยืนด้านหนี้ในระยะยาว มีความชัดเจนเรียบง่ายในการสื่อสารหรือตรวจสอบโดยสาธารณะเช่นกัน โดยจาก Fiscal Rules Dataset ของ IMF พบว่า มี 93 ประเทศทั่วโลกที่ใช้กรอบดุลการคลังเพื่อควบคุมวินัยการคลัง

อย่างไรก็ดี กรอบสัดส่วนดุลการคลังต่อ GDP อาจทำให้เกิดข้อจำกัดในการดำเนินนโยบายการคลังแบบ Counter-cyclical โดยเฉพาะในช่วงวิกฤตเช่นกัน นอกจากนี้ รัฐบาลอาจเลือกลดทอนรายจ่ายที่มีแรงกดดันทางการเมืองน้อย แต่มีผลต่อการยกระดับขีดความสามารถของประเทศในระยะยาว (เช่น รายจ่ายด้านการศึกษา หรือด้านโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เป็นต้น) เพื่อให้การขาดดุลการคลังเป็นไปตามกรอบที่กำหนด ซึ่งในกรณีดังกล่าว กรอบด้านดุลการคลังอาจส่งผลกระทบต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และความยั่งยืนทางการคลังในระยะยาวได้เช่นกัน

1 ประเทศแอนทีกาและบาร์บิวดา ประเทศสาธารณรัฐโดมินิกา ประเทศเกรเนดา ประเทศสหพันธรัฐเซนต์คิตส์และเนวิส ประเทศเซนต์ลูเชีย ประเทศเซนต์วินเซนต์และเกรนาดีนส์

2 Member States: Benin, Burkina Faso, Côte d'Ivoire, Guinea-Bissau, Mali, Niger, Senegal, Togo

3.1.3 กรอบด้านรายจ่าย โดยทั่วไปจะกำหนดในรูปของเพดาน อัตราการขยายตัว โดยอาจกำหนดเป็นตัวเลขคงที่ เช่น ประเทศเปรู ฝรั่งเศส อิสราเอล เป็นต้น หรือกำหนดให้ขยายตัวไม่เกินอัตรา

การขยายตัวทางเศรษฐกิจในระยะปานกลาง เช่น ประเทศสเปน เดนมาร์ก ลักเซมเบิร์ก มองโกเลีย เป็นต้น นอกจากนี้ มีบางประเทศที่กำหนดกรอบรายจ่ายในรูปของสัดส่วนต่อ GDP เช่น ประเทศบัลแกเรีย เดนมาร์ก นามิเบีย เป็นต้น นอกจากนี้ การกำหนดกรอบด้านรายจ่าย มักจะมีการกำหนดประเภทรายจ่ายที่ไม่ต้องนำมาคำนวณในการปฏิบัติตามกรอบ อาทิ รายจ่ายดอกเบี้ย รายจ่ายลงทุน รายจ่ายเกี่ยวกับความมั่นคง (ตารางที่ 3.2) ทั้งนี้ จาก Fiscal Rules Dataset ของ IMF พบว่า มี 55 ประเทศทั่วโลกที่ใช้กรอบด้านรายจ่ายเพื่อควบคุมวินัยการคลัง

รายจ่ายดอกเบี้ย	ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น สเปน
รายจ่ายที่อ่อนไหวตามวัฏจักรเศรษฐกิจ	ฟินแลนด์ โปแลนด์ สเปน สหรัฐอเมริกา
รายจ่ายลงทุน	โครเอเชีย เอกวาดอร์ เปรู
รายจ่ายด้านความมั่นคง	อิสราเอล เปรู

ตารางที่ 3.2 ตัวอย่างรายจ่ายที่ไม่ถูกนำมาคำนวณการปฏิบัติตามกรอบวินัยการคลังด้านจ่าย
ที่มา : IMF (2015)

ข้อดีของการใช้กรอบวินัยด้านรายจ่ายคือ เป็นกรอบที่กำหนดเกณฑ์สำหรับใช้ในการจัดทำงบประมาณที่ชัดเจน มีความชัดเจนเรียงบ่งายในการสื่อสารหรือตรวจสอบโดยสาธารณะ และเอื้อต่อการดำเนินนโยบายการคลังแบบ Counter-cyclical เนื่องจากรัฐบาลจะสามารถคงระดับของวงเงินงบประมาณรายจ่ายเพื่อกระตุ้น/ฟื้นฟูเศรษฐกิจได้โดยเฉพาะในยามวิกฤต รวมไปถึงยังสามารถจำกัดการขยายตัวของงบประมาณในกรณีที่รัฐบาลมีรายได้พิเศษเข้ามาอย่างไรก็ดี หากรัฐบาลมีการใช้กรอบด้านรายจ่ายเพียงประเภทเดียว อาจทำให้เกิดช่องโหว่ในการจัดทำงบประมาณเต็มกรอบที่กำหนดโดยไม่คำนึงความสามารถในการจัดเก็บรายได้ได้เช่นกัน

3.1.4 กรอบด้านรายได้ จาก Fiscal Rules Dataset ของ IMF พบว่า มี 17 ประเทศทั่วโลกที่ใช้กรอบด้านรายได้เพื่อควบคุมวินัยการคลัง โดยสามารถแบ่งออกเป็นประเทศที่กำหนด (1) เกณฑ์ขั้นต่ำของสัดส่วนรายได้ต่อ GDP เพื่อรักษาระดับความสามารถในการจัดเก็บรายได้ของประเทศ อาทิ กลุ่มประเทศสมาชิก WAEMU และ (2) เพดานสูงสุดเพื่อป้องกันการขึ้นภาษีในระดับสูงจนเป็นภาระต่อประชาชน/ภาคเอกชน จนเกินควร อาทิ ประเทศเบลเยียม ทั้งนี้ กรอบด้านรายได้เพียงอย่างเดียวอาจไม่สร้างแรงจูงใจในการดำเนินนโยบายการคลังแบบ Counter-cyclical (ยกเว้นกรณีที่กำหนดเกณฑ์การใช้จ่ายจากรายได้พิเศษ) เนื่องจากรัฐบาลอาจเลือกที่จะจัดหางบประมาณสูงเกินจำเป็นได้ นอกจากนี้ กรอบด้านรายได้อาจมีข้อจำกัดในการสื่อสารและตรวจสอบโดยสาธารณะ เนื่องจากความสามารถในการจัดเก็บรายได้ของรัฐบาลมีความผันผวนและอ่อนไหวกับวัฏจักรเศรษฐกิจสูง

	ข้อดี	ข้อเสีย
กรอบด้านหนี้	<ul style="list-style-type: none"> มุ่งไปที่ความยั่งยืนด้านหนี้โดยตรง ง่ายต่อการสื่อสารและตรวจสอบจากสาธารณะ 	<ul style="list-style-type: none"> ขาดแนวปฏิบัติในระยะสั้นที่ชัดเจน ไม่เอื้อต่อการดำเนินนโยบายการคลังแบบ Counter-cyclical มีปัจจัยอื่นที่รัฐบาลควบคุมไม่ได้
กรอบด้านดุลการคลัง	<ul style="list-style-type: none"> มีแนวปฏิบัติในระยะสั้นที่ชัดเจน สัมพันธ์กับความยั่งยืนด้านหนี้ ง่ายต่อการสื่อสารและตรวจสอบจากสาธารณะ 	<ul style="list-style-type: none"> ไม่เอื้อต่อการดำเนินนโยบายการคลังแบบ Counter-cyclical มีปัจจัยอื่นที่รัฐบาลควบคุมไม่ได้
กรอบด้านรายจ่าย	<ul style="list-style-type: none"> มีแนวปฏิบัติในระยะสั้นที่ชัดเจน เอื้อต่อการดำเนินนโยบายการคลังแบบ Counter-cyclical ง่ายต่อการสื่อสารและตรวจสอบจากสาธารณะ กำหนดขนาดของรัฐบาลที่เหมาะสมได้ชัดเจน 	<ul style="list-style-type: none"> ไม่สัมพันธ์กับความยั่งยืนด้านหนี้โดยตรง อาจขาดแรงจูงใจในการควบคุมรายจ่ายบางประเภทที่ได้รับการยกเว้น
กรอบด้านรายได้	<ul style="list-style-type: none"> กำหนดขนาดของรัฐบาลที่เหมาะสมได้ชัดเจน และช่วยเสริมสร้างศักยภาพในการจัดเก็บรายได้ของรัฐบาล 	<ul style="list-style-type: none"> ยากต่อการสื่อสารและตรวจสอบจากสาธารณะ ไม่เอื้อต่อการดำเนินนโยบายการคลังแบบ Counter-cyclical (ยกเว้นกรณีจำกัดการใช้จ่ายจากรายได้พิเศษ)

ตารางที่ 3.3 เปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของกรอบวินัยการคลังแต่ละประเภท ที่มา : IMF (2012)

3.2 แนวทางในการเสริมสร้างประสิทธิผลของกรอบวินัยการคลัง

3.2.1 กำหนดชุดกรอบวินัยการคลังที่ประกอบด้วยกรอบหลายประเภท จากแผนภาพที่ 3.3 สะท้อนให้เห็นว่า ประเทศที่ใช้กรอบวินัยการคลังเพียงประเภทใดประเภทหนึ่งมีเพียงส่วนน้อย (15 ประเทศ) ในขณะที่ประเทศส่วนใหญ่จะเลือกใช้กรอบวินัยการคลังหลายประเภทควบคู่กัน โดยชุดกรอบวินัยการคลังที่มีการเลือกใช้มากที่สุด คือ กรอบด้านหนี้+กรอบด้านดุลการคลัง+กรอบด้านรายจ่าย (35 ประเทศ) รองลงมาคือ กรอบด้านหนี้+กรอบด้านดุลการคลัง (26 ประเทศ)

(1) จำนวนประเทศที่เลือกใช้กรอบวินัยแต่ละประเภท

(2) สัดส่วนประเทศที่เลือกใช้กรอบวินัยแต่ละประเภท

Figure 4. Common Adoption of Fiscal Rules: A Snapshot in 2021
(Number of countries)

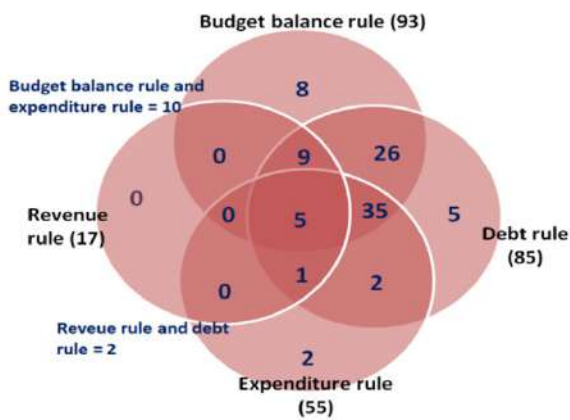
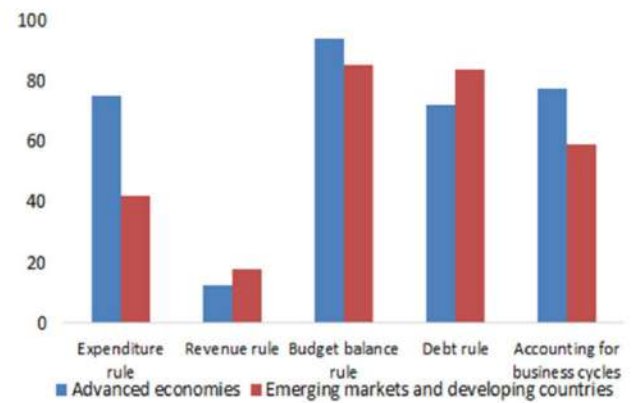

Figure 5. Differences regarding the Type of Fiscal Rules across Income Groups
(share of countries with specific type of fiscal rule; percent)

แผนภาพที่ 3.3 เปรียบเทียบการใช้กรอบวินัยแต่ละประเภทของต่างประเทศที่มา : IMF (2022)

3.2.2 กำหนดกรอบวินัยการคลังที่ควบคุมถึงองค์ประกอบของรายได้และรายจ่าย อาทิ (1) การจำกัดการใช้จ่ายจากรายได้พิเศษ อาทิ ประเทศเนเธอร์แลนด์ ที่กำหนดให้รัฐบาลต้องนำร้อยละ 50 ของรายได้พิเศษไปใช้ชำระหนี้ และอีกร้อยละ 50 นำไปพิจารณาเพื่อลดภาระภาษีหรือภาระเงินนำส่งประกันสังคมให้กับประชาชน (2) กำหนดวัตถุประสงค์ของการทำงานนโยบายการคลังแบบขาดดุลให้เป็นไปเพื่อการลงทุนเท่านั้น (Golden rules) อาทิ ประเทศสหราชอาณาจักร มาเลเซีย และไทย (3) เกณฑ์เพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนต่อดุลการคลัง (Pay as you go) อาทิ ประเทศสหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น ที่มีการกำหนดให้กรณีที่มีการเสนอมาตรการที่ส่งผลกระทบต่อฐานะการคลัง จะต้องมีการเสนอมาตรการชดเชยเพื่อชดเชยผลกระทบดังกล่าวด้วยเสมอ

3.2.3 กำหนดกรอบสัดส่วนดุลการคลังต่อ GDP หลังจัดผลของวัฏจักรเศรษฐกิจแล้ว (Cyclical adjustment) เพื่อให้รัฐบาลสามารถจัดทำนโยบายการคลังแบบ Counter-cyclical ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยตัวอย่างของประเทศที่ใช้แนวทางดังกล่าว อาทิ กลุ่มประเทศสมาชิก EU อย่างไรก็ตาม เกณฑ์การคำนวณเพื่อจัดผลของวัฏจักรเศรษฐกิจค่อนข้างมีความเป็นอัตนัย (Subjective) สูง ซึ่งอาจทำให้เกิดความซับซ้อนและยากต่อการสื่อสารและตรวจสอบโดยสาธารณะได้

3.2.4 เพิ่มวรรคท้ายสำหรับยกเว้นการปฏิบัติตามกรอบวินัยการคลัง (Escape clause) เพื่อเอื้อต่อการดำเนินนโยบายการคลังแบบ Counter-cyclical ในกรณีเกิดวิกฤต ประเทศส่วนใหญ่ทั่วโลกได้มีการกำหนด Escape clause กับกรอบวินัยการคลังเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน หลังจากวิกฤตแฮมเบอร์เกอร์ในปี 2008 โดยปัจจุบันประมาณร้อยละ 60 ของประเทศที่มีการใช้กรอบวินัยการคลังจะมีการกำหนด Escape clause ไว้ในกฎหมายด้วย (เพิ่มขึ้นจากประมาณร้อยละ 25 ในปี 2000)

3.3 กรอบวินัยการคลังของประเทศไทย

สำหรับกรอบวินัยการคลังของประเทศไทยที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเป็นกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 (พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังฯ) และพระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. 2548 (พ.ร.บ. หนี้สาธารณะฯ) โดยมีรายละเอียดแบ่งตามประเภทกรอบวินัยตามตอนที่ 3 ได้ ดังนี้

3.3.1 กรอบด้านหนี้

(1) กรอบสัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP ตามมาตรา 50 แห่ง พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังฯ ปัจจุบัน (ณ เดือนมิถุนายน 2566) กำหนดไว้ที่ไม่เกินร้อยละ 70 โดยคณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ (คณะกรรมการฯ) เป็นผู้ทำหน้าที่และอำนาจในการกำหนดกรอบสัดส่วนดังกล่าว และสามารถพิจารณาทบทวนปรับกรอบให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละช่วงเวลาได้

ทั้งนี้ ในช่วงก่อนเกิดวิกฤตโควิด คณะกรรมการฯ ได้กำหนดกรอบสัดส่วนดังกล่าวไว้อยู่ที่ไม่เกินร้อยละ 60 ต่อ GDP ก่อนที่จะมีการพิจารณาทบทวนปรับกรอบดังกล่าวขึ้นเป็นไม่เกินร้อยละ 70 ต่อ GDP ในปีงบประมาณ 2564 เพื่อรองรับการกู้เงินภายใต้พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 (พ.ร.ก. กู้เงิน COVID-19ฯ) และพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เศรษฐกิจและสังคม จากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพิ่มเติม พ.ศ. 2564 (พ.ร.ก. กู้เงิน COVID-19 เพิ่มเติมฯ) รวมถึงการกู้ชดเชยขาดดุลตามแผนการคลังระยะปานกลาง

(2) กรอบสัดส่วนอื่น ๆ เพื่อเป็นการบริหารความเสี่ยงด้านหนี้

นอกเหนือจากกรอบสัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP ซึ่งเป็นกรอบวินัยการคลังที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงนโยบายของรัฐบาลโดยตรงแล้ว มาตรา 50 แห่ง พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังฯ ยังได้กำหนดกรอบวินัยการคลังเพื่อเป็นกรอบในการบริหารความเสี่ยงด้านหนี้ที่เหมาะสม ได้แก่ (1) สัดส่วนภาระหนี้ของรัฐบาล ต่อประมาณการรายได้ประจำปีงบประมาณ ต้องไม่เกินร้อยละ 35 (2) สัดส่วนหนี้สาธารณะที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ต่อหนี้สาธารณะทั้งหมด ต้องไม่เกินร้อยละ 10 และ

(3) สัดส่วนหนี้สาธารณะที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ต่อรายได้จากการส่งออกสินค้าและบริการ ต้องไม่เกิน ร้อยละ 5 (สถานะล่าสุด ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2566 มีสัดส่วนจริงอยู่ที่ร้อยละ 61.15 ต่อ GDP)

3.3.2 กรอบด้านดุลการคลัง

กรอบด้านดุลการคลังได้บัญญัติไว้ในมาตรา 21 แห่ง พ.ร.บ. หนี้สาธารณะฯ ซึ่งกำหนดให้กรอบการกู้เพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณหรือเมื่อมีรายจ่ายสูงกว่ารายได้ ต้องไม่เกินวงเงินร้อยละ 20 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม รวมกับอีกร้อยละ 80 ของงบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้สำหรับชำระคืนเงินต้น ทั้งนี้ ตัวเลขกรอบดังกล่าวถูกกำหนดไว้ในมาตรา 21 แห่ง พ.ร.บ. หนี้สาธารณะฯ และไม่มี Escape clause สำหรับกรณีที่ถูกเงินจำเป็น

3.3.3 กรอบด้านรายจ่าย

ประเทศไทยไม่มีกรอบด้านรายจ่ายที่ควบคุมวงเงินงบประมาณรายจ่ายในภาพรวม แต่มีกรอบด้านรายจ่ายที่ควบคุมองค์ประกอบของรายจ่ายแต่ละประเภท ดังนี้

(1) **กรอบสัดส่วนรายจ่ายลงทุน ตามมาตรา 20 แห่ง พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังฯ** ต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี และต้องไม่น้อยกว่าวงเงินส่วนที่ขาดดุลของงบประมาณประจำปีนั้น ทั้งนี้ ตัวเลขกรอบดังกล่าวถูกกำหนดไว้ในมาตรา 20 แห่ง พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังฯ โดยมีการกำหนด Escape clause ไว้ในวรรคท้ายของสำหรับกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการได้ ให้แสดงผลความจำเป็นและมาตรการในการแก้ไขต่อรัฐสภาพร้อมกับการเสนอร่างพระราชบัญญัติประมาณรายจ่ายประจำปี

ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ 2564 วงเงินรายจ่ายลงทุนตามเอกสารงบประมาณมีจำนวนอยู่ที่ 649,310 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 19.76 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 20 ในขณะที่ปีงบประมาณ 2565 มีวงเงินรายจ่ายลงทุนอยู่ที่ 611,933 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 19.74 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 20 และต่ำกว่าวงเงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุล ซึ่งเป็นผลกระทบจาก

การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ที่ทำให้รัฐบาลจำเป็นต้องกู้เพื่อชดเชยการขาดดุลในระดับสูงจากความสามารถในการจัดเก็บรายได้ที่ลดลง ประกอบกับรัฐบาลยังมีรายจ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็นหรือไม่สามารถลดทอนได้ โดยเฉพาะรายจ่ายในการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบและฟื้นฟูเศรษฐกิจ นอกจากนี้ วงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2565 ยังปรับตัวลดลง ทำให้รัฐบาลมีพื้นที่ทางการคลัง (Fiscal space) ในการจัดสรรรายจ่ายลงทุนลดลงตามไปด้วย

(2) กรอบสัดส่วนรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน หรือจำเป็น ตามมาตรา 11 (4) ของ พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังฯ ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 2.0 แต่ไม่เกินร้อยละ 3.5 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยคณะกรรมการฯ เป็นผู้มีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดกรอบสัดส่วนดังกล่าว และสามารถพิจารณาทบทวนปรับกรอบให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละช่วงเวลาได้

ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ 2563 คณะกรรมการฯ ได้มีการทบทวนปรับกรอบบน (Upper bound) ของสัดส่วนดังกล่าวเป็นไม่เกินร้อยละ 7.5 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีเป็นการชั่วคราว เพื่อให้รัฐบาลมีวงเงินเพียงพอสำหรับรองรับมาตรการเพื่อดูแลและบรรเทาผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 และปัญหาภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในปีงบประมาณ 2563 ซึ่งรัฐบาลไม่ได้ตั้งงบประมาณรองรับไว้

(3) กรอบสัดส่วนรายจ่ายเพื่อการชำระคืนต้นเงินกู้ของรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐซึ่งรัฐบาลรับภาระ ตามมาตรา 11 (4) ของ พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังฯ ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 2.5 แต่ไม่เกินร้อยละ 4 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยคณะกรรมการฯ เป็นผู้มีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดกรอบสัดส่วนดังกล่าว และสามารถพิจารณาทบทวนปรับกรอบให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละช่วงเวลาได้

ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ 2563 คณะกรรมการฯ ได้มีการทบทวนปรับกรอบล่าง (Lower bound) ของสัดส่วนดังกล่าวเป็นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 1.5 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีเป็นการชั่วคราว เพื่อบริหารการโอนวงเงินรายจ่ายเพื่อการชำระคืนต้นเงินกู้ของรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐซึ่งรัฐบาลรับภาระไปใช้สำหรับรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น และต่อมาในปีงบประมาณ 2564 คณะกรรมการฯ ได้ปรับกรอบล่างสู่ระดับเดิมที่ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 2.5 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี และพิจารณาปรับกรอบบนขึ้นเป็นไม่เกินร้อยละ 4 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี

3.3.4 กรอบด้านรายได้

ประเทศไทยไม่มีกรอบวินัยการคลังด้านรายได้

3.3.5 กรอบด้านอื่น ๆ

นอกเหนือจากกรอบวินัยด้านหนี้ ดุลการคลัง และรายจ่ายแล้ว ประเทศไทยยังมีกรอบวินัยการคลังเพื่อควบคุมการอนุมัติการดำเนินการต่างๆ ของรัฐบาลที่ (อาจ) ผูกพันงบประมาณในอนาคต (กรอบด้านการอนุมัติผูกพันงบประมาณ) (Commitment Rules) ประกอบด้วย

(1) **กรอบสัดส่วนอัตรา** ยอดคงค้างรวมทั้งหมดของภาระที่รัฐต้องรับชดเชยค่าใช้จ่ายหรือการสูญเสียรายได้ในการดำเนินกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 28 ของ พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังฯ ปัจจุบัน (ณ เดือนสิงหาคม 2566) กำหนดไว้ที่ไม่เกินร้อยละ 32 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยคณะกรรมการฯ เป็นผู้มีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดกรอบสัดส่วนดังกล่าว และสามารถพิจารณาทบทวนปรับกรอบให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละช่วงเวลาได้ ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ 2565 คณะกรรมการฯ ได้มีการทบทวนปรับกรอบสัดส่วนดังกล่าวจากเดิม

ไม่เกินร้อยละ 30 เป็นไม่เกินร้อยละ 35 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี (มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 24 พฤศจิกายน 2564) เพื่อชดเชยวงเงินมาตรา 28 ที่ปรับตัวลดลงตามวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี และเพื่อรองรับความต้องการใช้เงินของรัฐบาลในการช่วยเหลือเกษตรกรจากผลกระทบของราคาพืชผลที่ตกต่ำในปีงบประมาณ 2565 ก่อนจะทบทวนปรับกรอบลงเป็นไม่เกินร้อยละ 32 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี (มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 3 ตุลาคม 2565) เพื่อให้รัฐบาลยังคงมีพื้นที่ทางการคลังในการดำเนินโครงการที่จำเป็นได้ และเพื่อเอื้อต่อการปรับลดกรอบลงเป็นไม่เกินร้อยละ 30 ตามเดิมในอนาคต

(2) **กรอบสัดส่วนการก่อหนี้ผูกพันงบประมาณรายจ่ายข้ามปีงบประมาณ** ต้องงบประมาณรายจ่ายประจำปี ตามมาตรา 11 (4) ของ พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังฯ ต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยคณะกรรมการฯ เป็นผู้มีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดกรอบสัดส่วนดังกล่าว และสามารถพิจารณาทบทวนปรับกรอบให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละช่วงเวลาได้

(3) **กรอบสัดส่วนการก่อหนี้ผูกพันเกินกว่าหรือนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย** ต้องงบประมาณรายจ่ายประจำปี ตามมาตรา 11 (4) ของ พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังฯ ปัจจุบัน (ณ เดือนมิถุนายน 2566) กำหนดไว้ที่ไม่เกินร้อยละ 8 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยคณะกรรมการฯ เป็นผู้มีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดกรอบสัดส่วนดังกล่าว และสามารถพิจารณาทบทวนปรับกรอบให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละช่วงเวลาได้ ทั้งนี้ ได้มีการปรับกรอบจากเดิมไม่เกินร้อยละ 5 เป็นไม่เกินร้อยละ 8 เพื่อให้สอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติสำหรับโครงการลงทุนขนาดใหญ่ในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น (มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 22 พฤษภาคม 2562)

(4) **กรอบสัดส่วนการค้ำประกันหนี้หน่วยงานของรัฐ** ตามมาตรา 28 แห่ง พ.ร.บ. หนี้สาธารณะฯ ต้องไม่เกินร้อยละ 20 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ทั้งนี้ ตัวเลขกรอบดังกล่าวถูกกำหนดไว้ในมาตรา 28 แห่ง พ.ร.บ. หนี้สาธารณะฯ และไม่มี Escape clause สำหรับกรณีที่ถูกเงินจำเป็น

ส.ค.ค. แผนส่งเสริมการค้าและการศึกษาไทยในต่างประเทศ ศูนย์วิจัยกฎหมาย **กรอบด้านหนี้**

	กรอบสัดส่วน	ความยืดหยุ่น	การทบทวนสัดส่วน/ ยกเว้นชั่วคราว
1. สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP มาตรา 50 พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังฯ	<70%	คกค. นโยบายการเงินการคลัง ของรัฐมนตรีอำนาจในการทบทวน	FY61 (<60%) FY64 (<70%)
2. สัดส่วนการหนี้ของรัฐบาล ต่อประมาณการรายได้ประจำปีงบประมาณ มาตรา 50 พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังฯ	<35%	คกค. นโยบายการเงินการคลัง ของรัฐมนตรีอำนาจในการทบทวน	-
3. สัดส่วนหนี้สาธารณะที่เป็นบัตรตราต่างประเทศ ต่อหนี้สาธารณะทั้งหมด มาตรา 50 พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังฯ	<10%	คกค. นโยบายการเงินการคลัง ของรัฐมนตรีอำนาจในการทบทวน	-
4. สัดส่วนการหนี้สาธารณะที่เป็นบัตรตราต่างประเทศ ต่อรายได้จากการส่งออกสินค้าและบริการ มาตรา 50 พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังฯ	<5%	คกค. นโยบายการเงินการคลัง ของรัฐมนตรีอำนาจในการทบทวน	-

ส.ค.ค. แผนส่งเสริมการค้าและการศึกษาไทยในต่างประเทศ ศูนย์วิจัยกฎหมาย **กรอบด้านดุลการคลัง**

	กรอบสัดส่วน	ความยืดหยุ่น	การทบทวนสัดส่วน/ ยกเว้นชั่วคราว
การกู้ยืมเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณหรือเมื่อมี รายจ่ายสูงกว่ารายได้ มาตรา 21 พ.ร.บ. หนี้สาธารณะฯ	< (20% ของ งบป. รายจ่าย + 80% รายจ่ายชำระคืนเงินต้น)	ตัวเลขกรอบกำหนด ไว้ในมาตรา 21 โดยไม่มี escape clause	-

ส.ค.ค. แผนส่งเสริมการค้าและการศึกษาไทยในต่างประเทศ ศูนย์วิจัยกฎหมาย **กรอบด้านรายจ่าย**

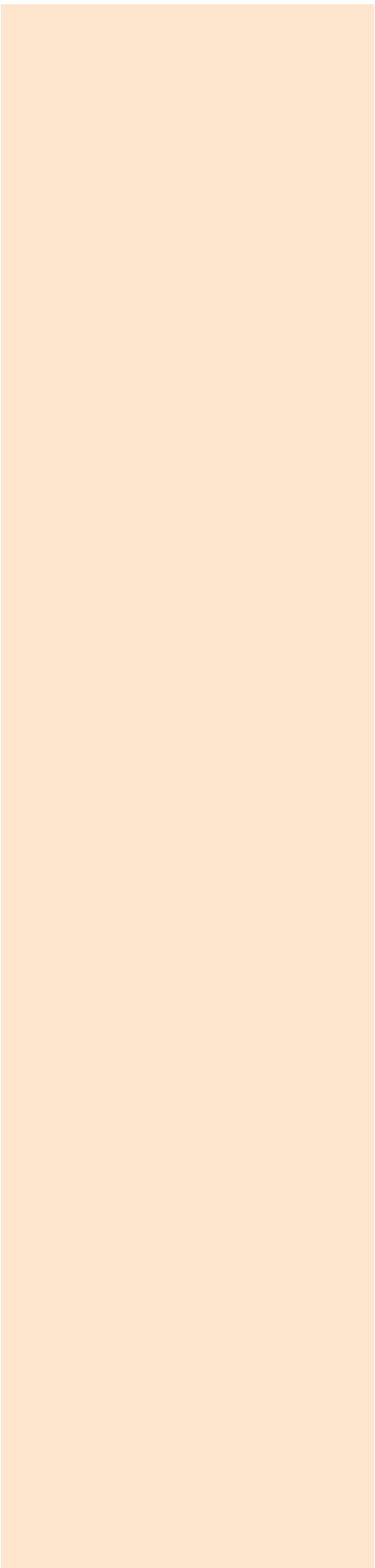

	กรอบสัดส่วน (% งบป. รายจ่าย)	ความยืดหยุ่น	การทบทวนสัดส่วน/ ยกเว้นชั่วคราว
1. รายจ่ายลงทุน มาตรา 20 พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังฯ	> 20% และ > วงเงินกู้ชดเชยขาดดุล	ตัวเลขกรอบกำหนดไว้ใน มาตรา 20 พร้อมกับ escape clause	FY64 (19.76%*) FY65 (19.74%*) *มาตรการชั่วคราว
2. รายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณี ฉุกเฉินหรือจำเป็น มาตรา 11 (4) พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังฯ	2.0 - 3.5%	คกค. นโยบายการเงินการคลัง ของรัฐมนตรีอำนาจในการทบทวน	FY61 (2.0 - 3.5%) FY63 (2.0 - 7.5%) FY64 (2.0 - 3.5%)
3. รายจ่ายชำระคืนเงินต้น มาตรา 11 (4) พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังฯ	2.5 - 4.0%	คกค. นโยบายการเงินการคลัง ของรัฐมนตรีอำนาจในการทบทวน	FY61 (2.5 - 3.5%) FY63 (1.5 - 3.5%) FY64 (2.5 - 4.0%)

ส.ค.ค. แผนส่งเสริมการค้าและการศึกษาไทยในต่างประเทศ ศูนย์วิจัยกฎหมาย **กรอบด้านการอนุมัติผูกพันงบประมาณ**

	กรอบสัดส่วน (% งบป. รายจ่าย)	ความยืดหยุ่น	การทบทวนสัดส่วน/ ยกเว้นชั่วคราว
1. กรอบสัดส่วนจัดรายการผูกพันฯ ตามมาตรา 28 มาตรา 28 พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังฯ	< 32%	คกค. นโยบายการเงินการคลัง ของรัฐมนตรีอำนาจในการทบทวน	FY61 (<30%) FY65 (<35%) FY66 (<32%)
2. การก่อหนี้ผูกพันงบประมาณรายจ่ายข้ามปีงบประมาณ ต่อประมาณการรายจ่ายประจำปี มาตรา 11 (4) พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังฯ	<10%	คกค. นโยบายการเงินการคลัง ของรัฐมนตรีอำนาจในการทบทวน	-
3. การก่อหนี้ผูกพันเกินกว่าหรือนอกเหนือไปจากที่ กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย มาตรา 11 (4) พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังฯ	< 8%	คกค. นโยบายการเงินการคลัง ของรัฐมนตรีอำนาจในการทบทวน	FY61 (<5%) FY62 (<8%)
4. การกู้ยืมเงินช่วยเหลือของรัฐบาล มาตรา 28 พ.ร.บ. หนี้สาธารณะฯ	< 20%	ตัวเลขกรอบกำหนด ไว้ในมาตรา 28 โดยไม่มี escape clause	-

แผนภาพที่ 3.4 สรุปรายละเอียดกรอบวินัยการคลังของประเทศไทย

ตัวชี้วัดสัดส่วนตัวเลขภายใต้พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561

สัดส่วนตัวเลขใน พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังฯ	สัดส่วนที่กำหนด (ร้อยละ)	ปีงบประมาณ	ปีงบประมาณ	ปีงบประมาณ	ปีงบประมาณ	ปีงบประมาณ	ปีงบประมาณ
		2561	2562	2563	2564	2565	2566
1. สัดส่วนตัวเลขเกี่ยวกับการตั้งงบประมาณ ตามมาตรา 11 (4)							
1.1 สัดส่วนงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ต้องงบประมาณรายจ่ายประจำปี	2.0 – 3.5 ^ข	3.15	3.30	5.76	3.01	2.87	2.90
- งบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น (ล้านบาท)		91,424	99,000	184,453	99,000	89,000	92,400
1.2 สัดส่วนงบประมาณเพื่อการชำระคืนต้นเงินกู้ของรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐซึ่งรัฐบาลรับภาระ ต้องงบประมาณรายจ่ายประจำปี	2.5 – 4 ^ข	3.00	2.61	1.68	3.01	3.22	3.14
- งบประมาณเพื่อการชำระคืนต้นเงินกู้ของรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐซึ่งรัฐบาลรับภาระ (ล้านบาท)		86,942	78,206	53,867	99,000	100,000	100,000
1.3 สัดส่วนการก่องหนผู้กัพันงบประมาณรายจ่ายข้ามปีงบประมาณ ต้องงบประมาณรายจ่ายประจำปี	10	8.35	8.85	9.30	6.67	3.21	6.74
- การก่องหนผู้กัพันงบประมาณรายจ่ายข้ามปีงบประมาณ (ล้านบาท)		242,151	265,626	297,530	219,060	99,661	214,702
1.4 สัดส่วนการก่องหนผู้กัพันเกินกว่าหรือนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วย งบประมาณรายจ่ายต้องงบประมาณรายจ่ายประจำปี	8	4.39	5.39	0.04	0.0078	0.008	0.0006 ^ข
- การก่องหนผู้กัพันเกินกว่าหรือนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย (ล้านบาท)		127,204	161,576	1,398	255	256	19
2. สัดส่วนตัวเลขเกี่ยวกับกรอบในการบริหารหนี้สาธารณะ ตามมาตรา 50^ข							
2.1 สัดส่วนหนี้สาธารณะ ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	70	41.70	41.24	49.34	58.15	60.54	61.15
- หนี้สาธารณะ (ล้านบาท)		6,780,953	6,901,802	7,848,156	9,337,543	10,373,938	10,923,183
- ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ล้านบาท)		16,262,629	16,735,958	15,905,107	16,058,285	17,135,203	17,863,780
2.2 สัดส่วนภาระหนี้ของรัฐบาล ต่อประมาณการรายได้ประจำปีงบประมาณ	35	19.17	27.24	25.38	32.27	29.27	30.91
- ภาระหนี้ของรัฐบาล (ล้านบาท)		484,611	698,090	607,526	764,892	740,753	805,678
- ประมาณการรายได้ประจำปีงบประมาณ (ล้านบาท)		2,527,962	2,563,067	2,394,075	2,369,925	2,530,634	2,606,589
2.3 สัดส่วนหนี้สาธารณะที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ต่อหนี้สาธารณะทั้งหมด	10	3.86	3.15	1.78	1.80	1.71	1.63
- หนี้สาธารณะที่เป็นเงินตราต่างประเทศ (ล้านบาท)		261,922	217,444	139,390	168,391	177,069	175,591
- หนี้สาธารณะทั้งหมด (ล้านบาท)		6,780,953	6,901,802	3,747,156	9,337,543	10,373,938	10,797,505
2.4 สัดส่วนภาระหนี้สาธารณะที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ต่อรายได้จากการส่งออกสินค้าและบริการ	5	0.22	0.15	0.01	0.06	0.06	0.05
- ภาระหนี้สาธารณะที่เป็นเงินตราต่างประเทศ (ล้านบาท)		24,310	15,390	522	5,297	6,294	5,944
- รายได้จากการส่งออกสินค้าและบริการ (ล้านบาท)		10,830,048	10,458,059	9,121,387	8,954,408	11,374,193	11,882,175

ตารางที่ 3.4 กรอบวินัยการคลังและผลการดำเนินงานจริงของประเทศไทย (เฉพาะที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังฯ)
ที่มา : กองนโยบายการคลัง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ณ วันที่ 22 สิงหาคม 2566

ตัวชี้วัดสัดส่วนตัวเลขภายใต้พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561

สัดส่วนตัวเลขใน พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังฯ	สัดส่วนที่กำหนด (ร้อยละ)	ปีงบประมาณ 2561	ปีงบประมาณ 2562	ปีงบประมาณ 2563	ปีงบประมาณ 2564	ปีงบประมาณ 2565	ปีงบประมาณ 2566
3. อัตรายอดคงค้างรวมทั้งหมดของภาระที่รัฐต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายหรือการสูญเสียรายได้ในการดำเนินกิจกรรม	30 (ปี 61 - 64)						
กิจกรรม มาตรการ หรือโครงการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 28 ^{/3}	35 (ปี 65)	29.68	28.83	28.27	29.47	33.60	N/A
	32 (ปี 66)						
- ยอดคงค้างของภาระที่รัฐต้องรับผิดชอบตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 28 (ล้านบาท)		860,693	865,018	904,692	968,256	1,041,521	N/A
4. งบประมาณรายจ่ายลงทุน ตามมาตรา 20 (1) ซึ่งกำหนดโดย พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังฯ	20	23.33	21.64	20.14	19.76	19.74	21.65
- งบประมาณรายจ่ายลงทุน (ล้านบาท)		676,470	649,138	644,426	649,310	611,933	689,480
5. งบประมาณรายจ่ายประจำปี (ล้านบาท)		2,900,000	3,000,000	3,200,000	3,285,962	3,100,000	3,185,000

จัดทำโดย : กองนโยบายการคลัง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ณ วันที่ 15 สิงหาคม 2566

หมายเหตุ : สัดส่วนตัวเลขตามข้อ 2 และข้อ 3 เป็นตัวเลข ณ วันที่ 30 กันยายน ของแต่ละปี

^{1/-2/} ประกาศคณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ เรื่อง กำหนดสัดส่วนต่าง ๆ เพื่อเป็นกรอบวินัยการเงินการคลังของรัฐ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2563 ปรับสัดส่วนงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น

^{1/-2/} ประกาศคณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ เรื่อง กำหนดสัดส่วนต่าง ๆ เพื่อเป็นกรอบวินัยการเงินการคลังของรัฐ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2563 ปรับสัดส่วนงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น

เป็นร้อยละ 2 - 3.5 และปรับสัดส่วนงบประมาณเพื่อการชำระคืนต้นเงินกู้ของรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐซึ่งรัฐบาลรับภาระ เป็นร้อยละ 2.5 - 4 มีผลบังคับใช้ ณ วันที่ 30 ธันวาคม 2563

^{3/} ข้อมูล ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2565

^{4/} ที่มา: สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ ข้อมูลล่าสุด ณ วันที่ 31 มีนาคม 2566 ยกเว้นข้อ 2.1 เป็นข้อมูล ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2566

^{5/} ข้อมูลจากรายงานยอดคงค้างของภาระทางการคลังตามมาตรา 28 รายสัปดาห์

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

ที่มา : กองนโยบายการคลัง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ณ วันที่ 22 สิงหาคม 2566

3.4 ข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทย

ท้ายนี้ มีข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้กรอบวินัยการคลังของประเทศไทย ดังนี้

3.4.1 พิจารณากำหนดกรอบวินัยด้านรายได้เพิ่มเติม โดยอาจเป็นการกำหนดสัดส่วนรายได้ต่อ GDP ขั้นต่ำ เพื่อเป็นการรักษาระดับความสามารถในการจัดเก็บรายได้ของรัฐบาลที่มีแนวโน้มลดลงต่อเนื่อง หรือ การจำกัดการว่างบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมกรณีมีรายได้พิเศษ เพื่อเป็นการเสริมสร้างกันชนทางการคลัง ในยามปกติ

3.4.2 พิจารณานำกรอบวินัยด้านรายจ่ายมาประยุกต์ใช้ ควบคู่กับกรอบด้านดุลการคลัง เนื่องจากกรอบด้านดุลการคลังมีข้อเสียจากการที่อาจไม่เอื้อต่อการดำเนินนโยบายการคลังแบบ Counter-cyclical โดยเฉพาะในยามวิกฤตที่รัฐบาลจำเป็นต้องมีการขาดดุลการคลังในระดับสูงเพื่อดูแลฟื้นฟูเศรษฐกิจ โดยอาจมีการพิจารณากำหนดเพดานการขยายตัวของวงเงินงบประมาณรายจ่ายไว้ ซึ่งกรณีที่เกิดวิกฤตและรัฐบาลจำเป็นต้องจัดว่างบประมาณแบบขาดดุลที่เกินกรอบด้านดุลการคลังที่กำหนดไว้ ให้อนุญาตให้สามารถทำได้ ภายใต้กรอบการขยายตัวของวงเงินงบประมาณรายจ่ายที่กำหนด นอกจากนี้ กรอบด้านรายจ่ายจะช่วยจำกัดการขยายตัวของวงเงินงบประมาณรายจ่ายในช่วงที่รายได้รัฐบาลขยายตัวในระดับสูงด้วยอีกทางหนึ่ง

3.4.3 พิจารณาทบทวนกรอบวินัยที่ใช้อยู่ในปัจจุบันให้มีทิศทางที่สอดคล้องกัน และมีความยืดหยุ่น โดยเฉพาะในยามวิกฤตมากขึ้น อาทิ

- มาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 (พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังฯ) กำหนดให้รายจ่ายลงทุนต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 และต้องไม่น้อยกว่าวงเงินขาดดุล (Golden rules) แต่มาตรา 11 แห่ง พ.ร.บ. วินัยการเงินการคลังฯ และประกาศคณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐ (ประกาศฯ) กำหนดให้รัฐบาลต้องตั้งรายจ่ายชำระหนี้ต้นร้อยละ 2.5 – 4.0 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งส่งผลให้ในทางปฏิบัติ การขาดดุลงบประมาณสุทธิ (หลังหักการชำระคืนเงินต้น) จะน้อยกว่ารายจ่ายลงทุนเสมอ สะท้อนถึงการที่กรอบวินัยทั้ง 2 เกณฑ์ดังกล่าว ห้ามไม่ให้รัฐบาลกู้เงินเพื่อให้ครอบคลุมรายจ่ายลงทุนทั้งหมด ซึ่งถือเป็นเกณฑ์ที่เข้มงวดมากและอาจขาดความยืดหยุ่นในบางสถานการณ์ได้

- มาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. 2548 กำหนดให้การกู้ยืมเงินขาดดุลต้องไม่เกินร้อยละ 20 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี รวมกับร้อยละ 80 ของรายจ่ายชำระหนี้ต้น โดยไม่มีการกำหนดวรรคท้ายเพื่อยกเว้นการปฏิบัติตามเกณฑ์ดังกล่าวในกรณีที่เกิดวิกฤต เป็นต้น

บรรณานุกรม

Davoodi, H., R., Elger, P., Fotiou, A., Garcia-Macia, D., Han, X., Lagerborg, A., Lam, W., R., & Medas, P. (2022). Fiscal Rules and Fiscal Councils: Recent trends and performance during the COVID-19 Pandemic. International Monetary Fund.

Eyraud, L., Debrun, X., Hodge, A., Lledo, V., & Pattillo, C. (2108). Second-Generation Fiscal Rules: Balancing Simplicity, Flexibility, and Enforceability. International Monetary Fund.

Schaechter, A., Kinda, T., Budina, N., & Weber, A. (2012). Fiscal Rules in Response to the Crisis – Toward the “next-generation” rules. A new dataset.

สินเชื่อ **จับสุดแจ๋ว**

ทำธุรกิจ 1 ปี ก็กู้ได้

ไม่ต้องใช้หลักทรัพย์ค้ำประกัน

วงเงินกู้สูงสุด

500,000 บาท

ดอกเบี้ยเริ่มต้น

MLR + 6% ต่อปี

ผ่อนนานสูงสุด **5 ปี**

ได้ทุน ได้พัฒนา **รับประโยชน์เต็มๆ 2 ต่อ**

**1. เข้าเรียนหลักสูตร
เสริมแกร่งธุรกิจ
ได้ลดค่าธรรมเนียม 1%
(dx.smebank.co.th)**

**2. ผ่อนดี มีวินัย
ลดดอกเบี้ยให้ 1% ต่อปี**

หมายเหตุ : เงื่อนไขเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารกำหนด

กู้เท่าที่จำเป็น
และชำระคืนไหว

สแกน QR Code
Line OA : DX by SME D Bank

การประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจ ของการใช้จ่ายภาครัฐที่มีต่อ GDP โดยใช้ตัวคูณทางการคลัง (Fiscal Multiplier) เปรียบเทียบระหว่างรายจ่ายเงินโอนให้ประชาชนทั่วไป และเงินโอนให้ผู้มีรายได้น้อย

บทความโดย

นรพัชร์ อัครวัลลภ

กวิณ เอี่ยมตระกูล

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

บทสรุปผู้บริหาร

ตัวคูณทางการคลัง (Fiscal Multiplier) คือ เครื่องมือในการวิเคราะห์ผลกระทบของการใช้จ่ายรัฐบาล (หรือการลดอัตราภาษี) ว่าเงินที่รัฐบาลใช้ในการดำเนินนโยบายการคลังก่อให้เกิด GDP ในระบบเศรษฐกิจ เป็นกี่เท่าของเงินตั้งต้น

ทั้งนี้ หากใช้แนวคิดตัวคูณทางการคลังในการประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจของการใช้จ่ายภาครัฐ ที่มีต่อ GDP ภายใต้การคำนวณแบบเศรษฐกิจเปิด (Open Economy) พบว่า ตัวคูณทางการคลังของรายจ่ายเงินโอนให้ประชาชนทั่วไปมีค่า 0.94 เท่า ขณะที่รายจ่ายเงินโอนให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อยเท่ากับ 1.31 เท่า

การคำนวณตัวคูณทางการคลังในบทความฉบับนี้ เป็นเพียงการคำนวณผลกระทบต่อ GDP ตามแบบจำลองอย่างง่ายของ Keynes โดยอาศัยหลักการคำนวณที่ประยุกต์จากคู่มือการวิเคราะห์ผลกระทบของการใช้จ่ายภาครัฐต่อ GDP โดยตัวคูณทางการคลัง (Fiscal Multipliers) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปี 2564 โดยนำมาปรับเปลี่ยนวิธีการอธิบายและปรับปรุงข้อมูลให้มีความสมบูรณ์เป็นปัจจุบันมากขึ้น

ตัวคูณทางการคลัง (Fiscal Multiplier) คือ การวิเคราะห์การใช้จ่ายของรัฐบาลที่เพิ่มขึ้นนั้น (หรือการลดอัตราภาษี) จะก่อให้เกิด GDP ในระบบเศรษฐกิจเท่าใด ซึ่งตัวคูณทางการคลังจะมีความแตกต่างกันไปตามค่าความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยที่เพิ่มขึ้น (Marginal Propensity to Consume: MPC) และความโน้มเอียงในการนำเข้าหน่วยที่เพิ่มขึ้น (Marginal Propensity to Import: MPM) ของแต่ละกลุ่มเป้าหมายรายละเอียด ดังนี้

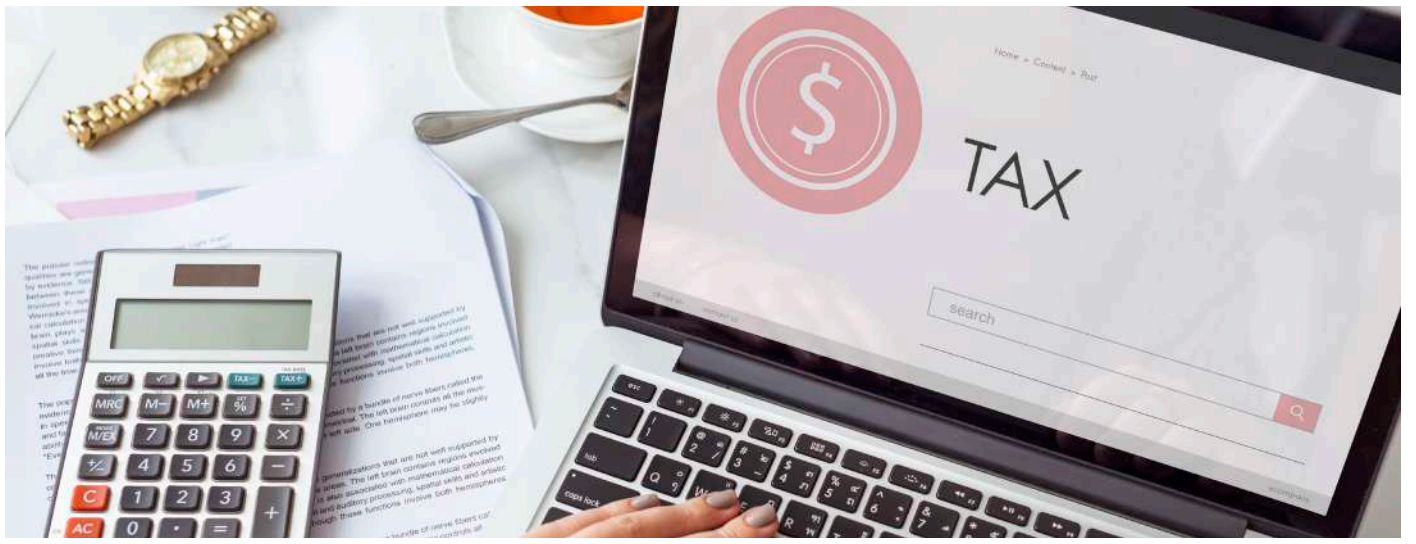
1.แนวคิดการคำนวณตัวคูณทางการคลัง

1.1 ความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยที่เพิ่มขึ้น (Marginal Propensity to Consume: MPC) ภายใต้ระบบเศรษฐกิจแบบปิด (Closed Economy)

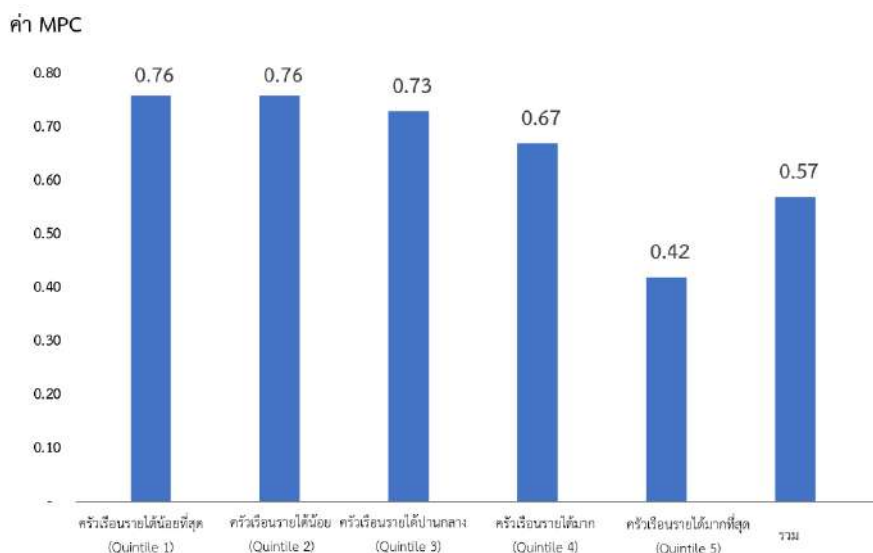
John Maynard Keynes นักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษ ได้เขียนทฤษฎีแนวคิดทฤษฎีการบริโภค อธิบายโดยสรุปได้ว่า รายได้ที่ใช้จ่ายได้หรือรายได้หลังหักภาษี (Disposable Income) ของบุคคล จะถูกแบ่งออก 2 ส่วน คือ เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคส่วนหนึ่งและการออมอีกส่วนหนึ่ง ดังนั้น เมื่อรายได้เพิ่มขึ้น ส่วนหนึ่งจะถูกใช้จ่ายเพื่อบริโภค อีกส่วนหนึ่งจะเป็นเงินออม โดยนักเศรษฐศาสตร์ได้ใช้ความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยที่เพิ่มขึ้น (Marginal Propensity to Consume: MPC) เป็นเครื่องมือในการวัดค่าของการบริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของรายได้ 1 หน่วย ทั้งนี้ พฤติกรรมการบริโภคของประชาชนจะมีความแตกต่างกันไปตามระดับรายได้ กล่าวคือ MPC ของผู้มีรายได้สูงจะมีค่าต่ำกว่า MPC ของผู้มีรายได้น้อย เนื่องจาก ผู้มีรายได้น้อยนั้นการใช้จ่ายพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของตัวเองและครอบครัวย่อมมีความสำคัญและจำเป็นมากกว่าการออมและการลงทุน ในทางตรงกันข้ามผู้มีรายได้สูงจะบริโภคลดลงและออมเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากตนเองและครอบครัวมีปัจจัยพื้นฐานที่เพียงพอต่อการดำรงชีพแล้ว

หากใช้หลักความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยที่เพิ่มขึ้น ในกรณีของผู้มีรายได้น้อยนั้นย่อมมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจมากกว่าคนที่มียาได้สูง จากการคำนวณ MPC โดยอาศัยข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือน (Household Socio-Economic Survey: SES) ล่าสุดปีครึ่งปี พ.ศ. 2566 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และทำการแบ่งครัวเรือนตามลำดับของรายได้ประจำเฉลี่ยต่อคนต่อเดือนจากน้อยไปมาก ออกเป็น 5 กลุ่มเท่า ๆ กัน โดยแต่ละกลุ่ม จะมีจำนวนครัวเรือนเป็นร้อยละ 20 ของครัวเรือนทั้งหมด โดยกำหนดให้ค่า MPC คำนวณจากรายได้หลังหักภาษี (Disposable Income) ของครัวเรือนซึ่งเป็นรายได้ที่หักภาษีเงินได้ ภาษีบำรุงท้องที่ และค่าบริการทางการเงินและค่าธรรมเนียม ขณะที่รายจ่ายคำนวณเฉพาะรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค¹

1 การวิเคราะห์สมการความสัมพันธ์ระหว่างรายได้และรายจ่ายของครัวเรือน สศค. ใช้วิธีควอนไทล์ (Quantile Regression) โดยกำหนดช่วงของข้อมูลที่ค่าเฉลี่ยหรือ Percentile ที่ 50 ทั้งนี้ วิธีดังกล่าวเหมาะกับการทำวิเคราะห์ข้อมูลที่มีการแจกแจงมีลักษณะไม่สมมาตร (Asymmetric) และมีค่าผิดปกติ (Outlier) จำนวนมาก

ผลการศึกษา พบว่า ครั้วเรือนผู้มีรายได้น้อยที่สุด (Quintile 1) มีค่า MPC เท่ากับ 0.76 แปลว่า หากครั้วเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น 100 บาท จะทำให้เกิดการบริโภคเพิ่มขึ้น 76 บาท แต่สำหรับครั้วเรือนรายได้มากที่สุด (Quintile 5) MPC มีค่า 0.42 แสดงว่าหากครั้วเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น 100 บาทก็จะบริโภคเพิ่มขึ้นน้อยกว่าอยู่ที่ 42 บาท เป็นต้น ดังนั้น จะเห็นได้ว่าเมื่อประชาชนมีรายได้มากขึ้น สัดส่วนรายได้ที่นำไปใช้บริโภคจะลดลง รายละเอียดดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 : ความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยที่เพิ่มขึ้น (Marginal Propensity to Consume: MPC) จำแนกตามระดับรายได้
ที่มา : ข้อมูลสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครั้วเรือน ครึ่งปี พ.ศ. 2566 สำนักงานสถิติแห่งชาติ คำนวณโดย สศค.

1.2 ความโน้มเอียงในการนำเข้าหน่วยที่เพิ่มขึ้น (Marginal Propensity to Import: MPM)

ภายใต้ระบบเศรษฐกิจแบบเปิด (Open Economy) ภาคการค้าระหว่างประเทศมีบทบาทสำคัญ โดยการบริโภคของประชาชนนั้น นอกจากจะได้มาจากการผลิตในประเทศแล้ว ยังสามารถนำเข้าสินค้าเพื่อมาบริโภคได้เช่นกัน โดยเมื่อประชาชนในประเทศสั่งสินค้านำเข้ามาจะต้องชำระค่าสินค้า ทำให้เกิดส่วนรั่วไหลที่ไม่ก่อให้เกิด GDP ขึ้น ถ้าต้องการพิจารณาว่าเมื่อรายได้เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้ปริมาณสินค้านำเข้าเพิ่มขึ้นเท่าใด ค่าที่ได้นี้เรียกว่าความโน้มเอียงในการนำเข้าสินค้าหน่วยที่เพิ่มขึ้น (Marginal Propensity to Import : MPM) ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับงานศึกษานี้ คือ เมื่อรายได้ของประชาชนเพิ่มขึ้น ประชาชนจะเพิ่มการบริโภคสินค้าและบริการ โดยบางส่วนนำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$MPM = \frac{\Delta C}{\Delta Y} * \frac{\Delta M}{\Delta C} = MPC * \frac{\Delta M}{\Delta C} \quad (1)$$

เมื่อ

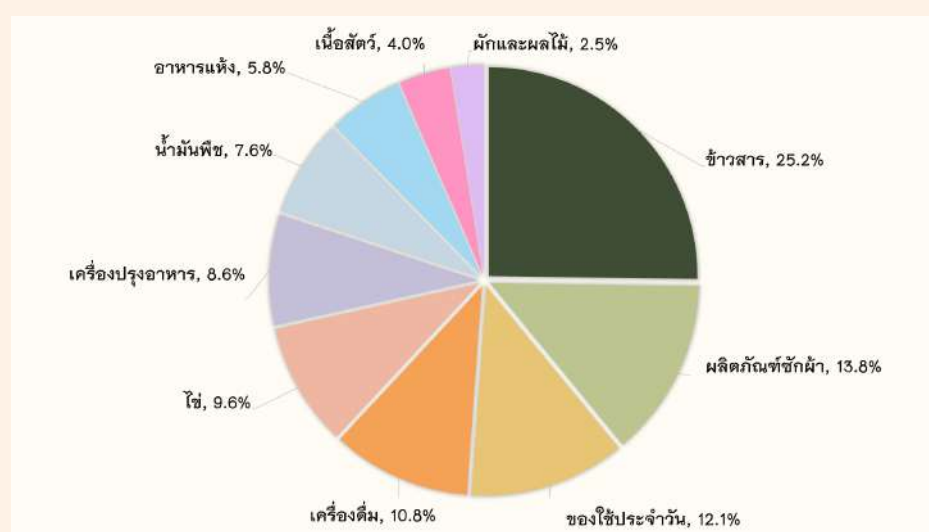
$\frac{\Delta C}{\Delta Y}$ = การเปลี่ยนแปลงของการบริโภค เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของรายได้ หรือค่า MPC

$\frac{\Delta M}{\Delta C}$ = การเปลี่ยนแปลงของการนำเข้าสินค้าเพื่อการบริโภค เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของบริโภค

ในกรณีของประชาชนทั่วไป จากการวิเคราะห์ด้วยตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต ปี พ.ศ. 2558 พบว่า สัดส่วนการนำเข้าเพื่อการบริโภคต่อการบริโภคเท่ากับ 0.22 ขณะที่กรณีประชาชนผู้มีรายได้น้อย การคำนวณสัดส่วนการนำเข้าเพื่อการบริโภคต่อการบริโภค จะพิจารณาจากรายการสินค้าที่ผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐซื้อในร้านธงฟ้าประชารัฐ โดยงานศึกษาของกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ พบว่า ผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ส่วนใหญ่ซื้อข้าวสารสูงถึงร้อยละ 25.2 ของค่าใช้จ่าย รองลงมาคือ ผลิตภัณฑ์ซักผ้าและของใช้ประจำวันที่มีสัดส่วนร้อยละ 13.8 และ 12.1 ตามลำดับ รายละเอียดดังภาพที่ 2 ทั้งนี้ หากพิจารณาสัดส่วนการนำเข้าสินค้า (Import Content) ของสินค้าผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐซื้อในร้านธงฟ้าประชารัฐ ผ่านการวิเคราะห์ด้วย

ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต พบว่า อาหารแห้ง ผลิตภัณฑ์ซักผ้า และของใช้ในชีวิตประจำวัน มีสัดส่วนการนำเข้าสูงเป็น 3 ลำดับแรก โดยมีสัดส่วนการนำเข้าที่ร้อยละ 41.2 34.2 และ 29.8 ตามลำดับ เมื่อนำข้อมูลทั้งสองชุดมาคำนวณค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก จะได้ค่าสัดส่วนการนำเข้าเพื่อการบริโภคต่อการบริโภคของผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเท่ากับ 0.16 รายละเอียดดังตารางที่ 1 ดังนั้น ผลการวิเคราะห์จึงชี้ให้เห็นว่า สัดส่วนการนำเข้าเพื่อการบริโภคต่อการบริโภคของผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐต่ำกว่า สัดส่วนการนำเข้าเพื่อการบริโภคต่อการบริโภคของประชาชนทั่วไป

ภาพที่ 2 : สัดส่วนรายการสินค้าที่ผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐซื้อในร้านธงฟ้าประชารัฐ ที่มา : โครงการกิจกรรมยกระดับศักยภาพร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการธงฟ้าประชารัฐในการติดตามผลการดำเนินโครงการธงฟ้าประชารัฐ กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์

รายการสินค้า	สัดส่วนรายการสินค้าที่ผู้ถือบัตรสวัสดิการ ใช้ในร้านธงฟ้าประชารัฐ	สัดส่วนการนำเข้า (Import Content)	สัดส่วนการนำเข้าต่อการบริโภค
ข้าวสาร	25.2%	0.7%	0.002
ผลิตภัณฑ์ซักผ้า	13.8%	34.2%	0.047
ของใช้ประจำวัน	12.1%	29.8%	0.036
เครื่องดื่ม	10.8%	18.5%	0.020
ไข่	9.6%	1.1%	0.001
เครื่องปรุงอาหาร	8.6%	9.4%	0.008
น้ำมันพืช	7.6%	20.2%	0.015
อาหารแห้ง	5.8%	41.2%	0.024
เนื้อสัตว์	4.0%	2.5%	0.001
ผักและผลไม้	2.5%	8.0%	0.001
สัดส่วนการนำเข้าต่อการบริโภคเฉลี่ย			0.16

ตารางที่ 1 : ความโน้มเอียงในการนำเข้าหน่วยที่เพิ่มขึ้นของผู้ถือบัตรสวัสดิการใช้ซื้อสินค้าในร้านธงฟ้าประชารัฐ
ที่มา : ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต ล่าสุดปี 2558 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คำนวณโดย สศค.

อย่างไรก็ดี การใช้ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตในการวิเคราะห์สัดส่วนการนำเข้าเพื่อการบริโภคต่อการบริโภคเพียงอย่างเดียว อาจไม่สะท้อนการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในช่วงที่ประเทศเผชิญกับความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจเนื่องจากการจัดทำตารางดังกล่าวทุก 5 ปี และข้อมูลล่าสุดคือปี พ.ศ. 2558 ดังนั้น ในการคำนวณ MPM คณะผู้เขียนจึงคำนวณจากผลคูณระหว่าง MPC กับสัดส่วนระหว่างการเปลี่ยนแปลงการนำเข้าสินค้าเพื่อบริโภคและการเปลี่ยนแปลงการบริโภค ($\Delta M/\Delta C$)

ทั้งนี้ ในการคำนวณสัดส่วนระหว่างการเปลี่ยนแปลงการนำเข้าสินค้าเพื่อบริโภคและการเปลี่ยนแปลงการบริโภค ($\Delta M/\Delta C$) ของประชาชนทั่วไป สศค. จะใช้ข้อมูลเฉลี่ยย้อนหลัง 10 ปี (ไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2556 – ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2566) เพื่อไม่ให้ข้อมูลมีความความผันผวนมากเกินไป โดยเฉพาะช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ดังนั้น จึงคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Coefficient) ระหว่างบริโภคและการนำเข้าเพื่อการบริโภคได้เท่ากับ 0.15 รายละเอียดดังตารางที่ 2

อย่างไรก็ดี วิธีการคำนวณสัดส่วนระหว่างการเปลี่ยนแปลงการนำเข้าสินค้าเพื่อบริโภคและการเปลี่ยนแปลงการบริโภค ($\Delta M/\Delta C$) ของประชาชนทั่วไป มีข้อจำกัดคือไม่สามารถจำแนกตามกลุ่มรายได้ โดยเฉพาะกลุ่มผู้มีรายได้น้อย ดังนั้น หากใช้สัดส่วนการนำเข้าเพื่อการบริโภคต่อการบริโภคที่คำนวณจากตารางปัจจัยการผลิตของประชาชนทั่วไปที่ 0.22 และสัดส่วนการนำเข้าเพื่อการบริโภคต่อการบริโภคผู้มีรายได้น้อยที่ 0.16 จะอยู่ที่ร้อยละ 72.7 ($0.16/0.22$) ทำให้สัดส่วนระหว่างการเปลี่ยนแปลงการนำเข้าสินค้าเพื่อบริโภคและการเปลี่ยนแปลงการบริโภค ($\Delta M/\Delta C$) ของผู้มีรายได้น้อยเท่ากับ 0.11

ไตรมาส/ปี	การบริโภคภาคเอกชน	การนำเข้าเพื่อการบริโภค
4 / 2556	1,679,148	195,182
1 / 2557	1,662,983	188,094
2 / 2557	1,783,911	190,925
.....
1 / 2566	2,444,749	337,040
2 / 2566	2,626,891	323,055
3 / 2566	2,652,374	334,854
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบริโภคและการนำเข้าเพื่อการบริโภค		0.15

ตารางที่ 2 : การบริโภคภาคเอกชนและการนำเข้าสินค้าเพื่อบริโภค 10 ปีย้อนหลัง (ไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2556 – ไตรมาสที่ 3 ปี พ.ศ. 2566)

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และธนาคารแห่งประเทศไทย คำนวณโดย สศค.

2. การประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจของการใช้จ่ายภาครัฐที่มีต่อ GDP

2.1 กรณีเงินโอนให้ประชาชนทั่วไป

เมื่อภาครัฐเพิ่มรายจ่ายเงินโอนให้แก่ประชาชนทั่วไป การดำเนินการดังกล่าวจะเป็นการโอนอำนาจซื้อจากรัฐบาลไปสู่ประชาชน ความต้องการสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายจะยังไม่เพิ่มขึ้น และ GDP ยังคงเดิม ต่อมาเมื่อประชาชนเพิ่มระดับการใช้จ่ายอันเนื่องมาจากการได้รับเงินโอนจากรัฐบาล จะส่งผลให้ระดับการบริโภค การนำเข้า และ GDP เพิ่มสูงขึ้นในที่สุด (อาศัยสมมติฐานว่าการซื้อสินค้าและบริการนั้นเป็นอุปสงค์ใหม่หรือ New Demand ในระบบเศรษฐกิจ ตามสัดส่วน MPC และ MPM ที่กำหนด) ทั้งนี้ การเพิ่มรายจ่ายเงินโอนดังกล่าว จะส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจในรอบการหมุนเวียน การใช้จ่ายต่างๆ ดังนี้

รอบที่ 1 ภาครัฐเพิ่มรายจ่ายเงินโอนแก่ประชาชนทั่วไป ความต้องการสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายไม่เพิ่มขึ้น GDP ยังคงเดิม

รอบที่ 2 ประชาชนทั่วไปที่ได้รับเงินโอนจากรัฐบาลในรอบก่อนหน้า จะบริโภคและนำเข้าเพิ่มขึ้นตามสัดส่วน MPC และ MPM ทำให้มีเงินไหลเวียนในระบบเศรษฐกิจมากขึ้นและ GDP เพิ่มสูงขึ้น

รอบที่ 3 การที่ประชาชนใช้จ่าย และผลักดันให้ GDP สูงขึ้นในรอบก่อนหน้า จะทำให้รายได้ประชาชนทั่วไปเพิ่มสูงขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ ประชาชนจึงบริโภคและนำเข้าเพิ่มขึ้นตามสัดส่วน MPC และ MPM ทำให้มีเงินไหลเวียนในระบบเศรษฐกิจมากขึ้น และ GDP เพิ่มสูงขึ้น

รอบถัดไป: เหตุการณ์ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องในลักษณะเดียวกับที่เกิดขึ้นในรอบที่ 3 อย่างไรก็ตาม ค่าตัวคูณทางการคลัง (Fiscal Multiplier) ตั้งแต่รอบที่ 10 มีแนวโน้ม (Converge) เข้าสู่ 0

ทั้งนี้ สามารถสรุปการหมุนเวียนของเงินและการใช้จ่ายในรอบต่าง ๆ ของรายจ่ายเงินโอนให้ประชาชนทั่วไป รายละเอียดดังตารางที่ 3

รอบ	ΔC	ΔI	ΔG	ΔX	ΔM	ΔGDP	ผลการแทนค่า
1			1			-	
2	a				ab	$a(1-b)$	0.48
3	$a^2(1-b)$				$a^2(1-b)b$	$a^2(1-b)^2$	0.23
4	$a^3(1-b)^2$				$a^3(1-b)^2b$	$a^3(1-b)^3$	0.11
5	$a^4(1-b)^3$				$a^4(1-b)^3b$	$a^4(1-b)^4$	0.06
.....
ค่าตัวคูณทางการคลัง (Fiscal Multiplier)							0.94

ตารางที่ 3 : การหมุนเวียนของเงินและการใช้จ่ายในรอบต่าง ๆ กรณีโอนเงินให้ประชาชนทั่วไป
ที่มา : ประยุกต์จากคู่มือการวิเคราะห์ผลกระทบของการใช้จ่ายภาครัฐต่อ GDP โดยตัวคูณทางการคลัง (Fiscal Multipliers) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
หมายเหตุ : สมมติฐานในการคำนวณ ค่าตัวคูณทางการคลัง (Fiscal Multiplier) กรณีรายจ่ายเงินโอนให้ประชาชนทั่วไป มีรายละเอียดดังนี้

- ค่า MPC ของประชาชนทั่วไป หรือ a เท่ากับ 0.57 (คำนวณจากข้อมูลสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนครึ่งปี พ.ศ. 2566 สำนักงานสถิติแห่งชาติ)
- ค่า $\Delta M/\Delta C$ ของประชาชนทั่วไป หรือ b เท่ากับ 0.15 ทำให้ค่า MPM ของประชาชนทั่วไป เท่ากับ $0.57 \times 0.15 = 0.09$ (คำนวณจากตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตล่าสุดปี 2558 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย)
- Δ คือ การเปลี่ยนแปลง, $\Delta GDP = \Delta C + \Delta I + \Delta G + \Delta X - \Delta M$
- GDP ในที่นี้เป็นเพียง GDP ที่สอดคล้องกับแบบจำลองอย่างง่ายของเคนส์เท่านั้น อย่างไรก็ตาม ผลลัพธ์อาจเปลี่ยนแปลงไปหากสมมติฐาน แบบจำลอง และวิธีการคำนวณเปลี่ยนแปลงไป

ภายใต้สมมติฐาน MPC และ MPM ที่กล่าวมาข้างต้น หากการคำนวณดำเนินต่อไปหลายๆ รอบสามารถคำนวณค่าตัวคูณทางการคลัง กรณีรายจ่ายเงินโอนให้ประชาชนทั่วไปได้เท่ากับ 0.94 เท่า หมายความว่าเงิน 100 บาท จะทำให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ 94 บาท

2.2 กรณีเงินโอนให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อย

เมื่อภาครัฐให้วงเงินให้แก่ผู้มีรายได้น้อย เงินดังกล่าวจะโอนเงินจากรัฐบาล (Transfer) ไปสู่ประชาชนผู้มีรายได้น้อย ความต้องการซื้อสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายจะยังไม่เพิ่มขึ้น และ GDP ยังคงเดิม โดยเงินจะเริ่มเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจก็ต่อเมื่อผู้มีรายได้น้อยนำไปใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการ โดยอาศัยสมมติฐานว่าการซื้อสินค้าและบริการนั้นเป็นอุปสงค์ใหม่ (New Demand) ในระบบเศรษฐกิจ ตามสัดส่วน MPC และ MPM ที่กำหนด ซึ่งจะส่งผลให้การบริโภค การนำเข้า และ GDP เพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้ รายจ่ายเงินโอนดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อรอบหมุนเวียนการใช้จ่ายต่าง ๆ ดังนี้

รอบที่ 1 ภาครัฐให้วงเงินแก่ผู้มีรายได้น้อย ถือเป็นเงินโอนจากรัฐบาลไปยังผู้มีรายได้น้อย ความต้องการสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายจะยังไม่เพิ่มขึ้น GDP ยังคงเดิม

รอบที่ 2 ประชาชนผู้มีรายได้น้อยจับจ่ายซื้อสินค้าซึ่งจะเกิดจะบริโภคและนำเข้าตามสัดส่วน MPC และ MPM ทำให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ (GDP) ขึ้น

รอบที่ 3 เมื่อประชาชนผู้มีรายได้น้อยใช้จ่าย และผลักดันให้ GDP สูงขึ้นในรอบก่อนหน้า ทำให้รายได้ประชาชนทั่วไปในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น จึงเกิดการบริโภคและนำเข้าเพิ่มขึ้นตามสัดส่วน MPC และ MPM ทำให้มีเงินไหลเวียนในระบบเศรษฐกิจส่งผลให้ GDP เพิ่มสูงขึ้น

รอบถัดไป เหตุการณ์ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องในลักษณะเดียวกับที่เกิดขึ้นในรอบที่ 3 อย่างไรก็ดี ค่าตัวคูณทางการคลัง (Fiscal Multiplier) ตั้งแต่รอบที่ 10 มีแนวโน้ม (Converge) เข้าสู่ 0

ทั้งนี้ สามารถสรุปการหมุนเวียนของเงินและการใช้จ่ายในรอบต่าง ๆ ของผู้มีรายได้น้อย รายละเอียดดังตารางที่ 4

รอบ	ΔC	ΔI	ΔG	ΔX	ΔM	ΔGDP	ผลการแทนค่า
1			1				-
2	a				c	$a(1-c)$	0.68
3	$ba(1-c)$				$dba(1-c)$	$ba(1-c)(1-d)$	0.33
4	$b^2a(1-c)(1-d)$				$db^2a(1-c)(1-d)$	$b^2a(1-c)(1-d)^2$	0.16
5	$b^3a(1-c)(1-d)^2$				$db^3a(1-c)(1-d)^2$	$b^3a(1-c)(1-d)^3$	0.08
.....
ค่าตัวคูณทางการคลัง (Fiscal Multiplier)							1.31

ตารางที่ 4 : การหมุนเวียนของเงินและการใช้จ่ายในรอบต่าง ๆ ของประชาชนผู้มีรายได้น้อย

ที่มา : ประยุกต์จากคู่มือการวิเคราะห์ผลกระทบของการใช้จ่ายภาครัฐต่อ GDP โดยตัวคูณทางการคลัง (Fiscal Multipliers) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

หมายเหตุ : สมมติฐานในการคำนวณ ค่าตัวคูณทางการคลัง (Fiscal Multiplier) มีรายละเอียดดังนี้

- ค่า MPC ของประชาชนผู้มีรายได้น้อย หรือ a เท่ากับ 0.76 (คำนวณจากข้อมูลสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนครึ่งปี พ.ศ. 2566 สำนักงานสถิติแห่งชาติ)
- ค่า MPC ของประชาชนทั่วไป หรือ b เท่ากับ 0.57 (คำนวณจากข้อมูลสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนครึ่งปี พ.ศ. 2566 สำนักงานสถิติแห่งชาติ)
- ค่า $\Delta M/\Delta C$ ของผู้มีรายได้น้อย หรือ c เท่ากับ 0.11 ทำให้ค่า MPM ของผู้มีรายได้น้อย เท่ากับ $0.76 \times 0.11 = 0.08$ (คำนวณจากตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตล่าสุดปี 2558 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย)
- ค่า $\Delta M/\Delta C$ ของประชาชนทั่วไป หรือ d เท่ากับ 0.15 ทำให้ค่า MPM ของประชาชนทั่วไป เท่ากับ $0.57 \times 0.15 = 0.09$ (คำนวณจากตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตล่าสุดปี 2558 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย)

Δ คือ การเปลี่ยนแปลง, $\Delta GDP = \Delta C + \Delta I + \Delta G + \Delta X - \Delta M$

- GDP ในที่นี้เป็นเพียง GDP ที่สอดคล้องกับแบบจำลองอย่างง่ายของเคนส์เท่านั้น อย่างไรก็ตาม ผลลัพธ์อาจเปลี่ยนแปลงไป หากสมมติฐาน แบบจำลอง และวิธีการคำนวณเปลี่ยนแปลงไป

ภายใต้สมมติฐาน MPC และ MPM ที่กล่าวมาข้างต้น หากการคำนวณดำเนินต่อไปหลายๆ รอบ สามารถคำนวณค่าตัวคูณทางการคลัง กรณีเงินโอนให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อย ได้เท่ากับ 1.31 เท่านั้นหมายความว่า การที่ทำให้ผู้มีรายได้น้อยมีรายได้หรือการเพิ่มวงเงินในบัตรสวัสดิการแห่งรัฐขึ้น 100 บาท จะทำให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ 131 บาท

LINE บสย.

พบกับ **4 บริการใหม่**

ที่ตอบโจทย์ SMEs มากยิ่งขึ้น
บริการครบ จบในที่เดียว

LINE @tcgfirst

ยืนยันตัวตนลูกค้า บสย.

ยืนยันตัวตนฐานลูกค้า บสย.
สะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย

My Bill

ตรวจสอบใบเสร็จและประวัติ
การชำระค่าธรรมเนียม
ได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

My LG

ตรวจสอบข้อมูล
หนังสือคำประกันได้ง่ายขึ้น

นัดหมายหมอหน้า

นัดหมายผู้เชี่ยวชาญ
เพื่อรับคำปรึกษา
ปัญหาธุรกิจได้สะดวกขึ้น

ติดต่อสอบถามรายละเอียดและขอรับคำแนะนำได้ที่
บสย. Call Center

0-2890-9999

สแกนที่นี้
LINE TCG First

รัฐบาลท้องถิ่นในอังกฤษล้มละลาย : สาเหตุ ทางออก และบทเรียนสำหรับไทย

บทความโดย

มัทยา บุตรงาม

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

1. บทนำ

ในช่วงปี 2023 ที่ผ่านมา รัฐบาลท้องถิ่นของอังกฤษ 3 แห่งได้ประกาศล้มละลาย หรือออกประกาศมาตรา 114 เนื่องจากประสบปัญหาทางการเงินตามกฎหมายการเงินของรัฐบาลท้องถิ่นปี 1988 (Local Government Finance Act 1988) (กฎหมายการเงินฯ ปี 1988)¹ โดยเมือง Woking เป็นเมืองแรกที่ได้ออกประกาศมาตรา 114 ช่วงเดือนมิถุนายน ซึ่งคาดว่าจะปีงบประมาณ 2023 จะขาดดุลประมาณ 1,200 ล้านปอนด์² ตามมาด้วยเมือง Birmingham เป็นเมืองที่ 2 ที่ออกประกาศมาตรา 114 ช่วงเดือนสิงหาคม ซึ่งคาดว่าจะปีงบประมาณ 2023 จะขาดดุลประมาณ 87 ล้านปอนด์³ และเมือง Nottingham เป็นเมืองที่ 3 ที่ออกประกาศมาตรา 114 ในช่วงเดือนพฤศจิกายน ซึ่งคาดว่าจะปีงบประมาณ 2023 จะขาดดุลประมาณ 23 ล้านปอนด์⁴

การประกาศล้มละลายของรัฐบาลท้องถิ่นเมืองใหญ่ของอังกฤษหลายแห่ง ทำให้เกิดความกังวลเกี่ยวกับเสถียรภาพและฐานะการคลังของรัฐบาล ตลอดจนสงสัยว่ารัฐบาลท้องถิ่นล้มละลายได้อย่างไร และก่อให้เกิดความเสี่ยงทางการคลังเป็นวงกว้างหรือไม่ อย่างไร บทความนี้จึงรวบรวมสาเหตุสำคัญของการล้มละลายของรัฐบาลท้องถิ่นในอังกฤษ แนวทางการดำเนินงานเพื่อฟื้นฟูสถานการณ์ทางการเงินของรัฐบาลท้องถิ่นที่ประกาศล้มละลาย และแนวโน้มการประกาศล้มละลายของรัฐบาลท้องถิ่นของอังกฤษในอนาคต รวมถึงโอกาสล้มละลายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในประเทศไทย

1 มาตรา 114 (3) ของกฎหมายการเงินของรัฐบาลท้องถิ่นปี 1988 กำหนดว่า “หัวหน้าฝ่ายการเงินของสภาท้องถิ่นนั้นจะต้องจัดทำรายงานทางการเงินภายใต้มาตรานี้ ในกรณีที่รายจ่ายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในปีงบประมาณนั้น มีแนวโน้มจะสูงกว่ารายรับที่มีอยู่” <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1988/41/section/114>

2 Bankrupt Woking Borough Council set to increase service charges. <https://www.bbc.com/news/uk-england-surrey-67507658>

3 ทำไมเบอร์มิงแฮม เมืองใหญ่อันดับ 2 ของอังกฤษ ‘ล้มละลาย’? <https://thestandard.co/birmingham-bankrupt-reason/>

4 Council bankruptcy tracker: authorities under increasing financial strain. <https://www.newstatesman.com/spotlight/economic-growth/regional-development/2024/01/council-bankruptcy-tracker-local-government-authorities-finances>

2. เมื่อรัฐบาลท้องถิ่นของอังกฤษ “ล้มละลาย” หมายความว่าอย่างไร

ตามกฎหมายรัฐบาลท้องถิ่นของอังกฤษ รัฐบาลท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินกิจการในสภาวะล้มละลายได้ แต่สามารถใช้คำว่า “ล้มละลาย” เป็นการทั่วไปสำหรับรัฐบาลท้องถิ่นที่ประสบปัญหาทางการเงินและไม่สามารถจัดทำงบประมาณแบบสมดุลได้ จึงจำเป็นต้องประกาศมาตรา 114 ตามกฎหมายการเงินฯ ปี 1988 ซึ่งเป็นการจัดทำรายงานจากเจ้าหน้าที่การเงินของรัฐบาลท้องถิ่น ในกรณีนี้คาดว่ารัฐบาลท้องถิ่นนั้นไม่สามารถกำหนดรายจ่ายให้เป็นไปตามกฎหมายการเงินฯ ปี 1988 ได้ แม้ว่าในความเป็นจริงแล้วการที่รัฐบาลท้องถิ่นมีรายจ่ายที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายกำหนดอาจมีหลายสาเหตุ แต่สาเหตุสำคัญที่ทำให้รัฐบาลท้องถิ่นจำเป็นต้องประกาศมาตรา 114 เนื่องจากรัฐบาลท้องถิ่นนั้นคาดว่าจะมีรายจ่ายเกินกว่ารายได้ของรัฐบาลท้องถิ่นในปีงบประมาณนั้น ซึ่งตามกฎหมายการเงินฯ ปี 1988 ไม่อนุญาตให้ดำเนินการดังกล่าวได้

3. จะเกิดอะไรขึ้นหลังจากออกประกาศตาม มาตรา 114

เมื่อรัฐบาลท้องถิ่นประกาศมาตรา 114 แล้ว รัฐบาลท้องถิ่นนั้นจะต้องหยุดการใช้จ่ายทันที ยกเว้นการใช้จ่ายที่จำเป็นเพื่อปกป้องบุคคลเปราะบางและให้บริการบริการอื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด โดยบริการเหล่านี้รวมถึงการดูแลสุขภาพ การศึกษา และการรักษาความปลอดภัย หลังจากนั้นรัฐบาลท้องถิ่นจะต้องประชุมเพื่อเสนอแนวทางฟื้นฟู รวมถึงหาแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาทางการเงินที่เกิดขึ้นภายใน 21 วัน นับตั้งแต่รัฐบาลท้องถิ่นนั้นประกาศมาตรา 114 โดยจะต้องจัดทำแผนฟื้นฟูทางการเงินและกำหนดแนวทางการใช้จ่ายให้สอดคล้องกับรายได้ที่มี นั่นคือหา

แนวทางที่จะทำให้งบประมาณสมดุล โดยรัฐบาลท้องถิ่นอาจเลือกดำเนินการดังนี้

3.1 การตัดค่าใช้จ่ายบางรายการ แม้ว่ารัฐบาลท้องถิ่นที่ประสบปัญหาทางการเงินจะเลือกแนวทางลดการใช้จ่ายเพื่อทำให้บริการทางสาธารณะ อย่างไรก็ตาม ทางเลือกนี้ถือว่ามีข้อจำกัดค่อนข้างมาก เนื่องจากการให้บริการทางสาธารณะเป็นภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการทางสาธารณะแก่เด็ก ผู้ใหญ่ และกลุ่มเปราะบาง ซึ่งยังต้องดำเนินการต่อเนื่องและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอนาคต ทั้งนี้ รัฐบาล

ท้องถิ่นบางแห่งได้เสนอให้รัฐบาลกลางลดหน้าที่การให้บริการสาธารณะตามกฎหมาย เพื่อลดปัญหาทางด้านการเงินที่จำเป็นต้องใช้สำหรับการดำเนินการดังกล่าว

3.2 การปรับการจัดสรรงบประมาณ โดยปกติแล้วรัฐบาลท้องถิ่นจะมีงบประมาณในการใช้จ่ายที่จำเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) งบประมาณการลงทุน ซึ่งเป็นการใช้เงินเพื่อซื้อก่อสร้าง หรือปรับปรุงสิ่งต่างๆ ในพื้นที่ เช่น อาคาร ไฟถนน ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น และ 2) งบประมาณทรัพยากร ซึ่งเป็นการจัดสรรให้กับการใช้จ่ายด้าน

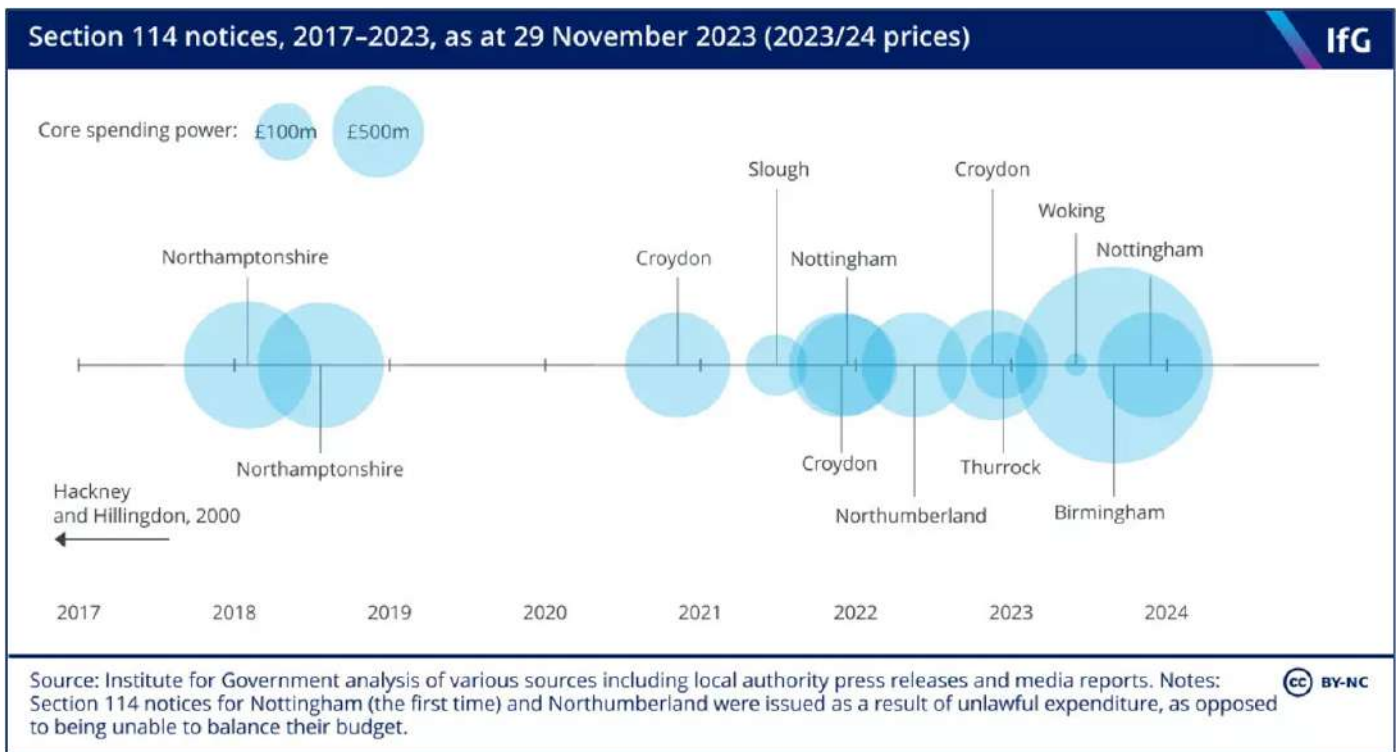
บริการสาธารณะ ทั้งนี้ การใช้จ่ายงบประมาณทั้งสองด้านควรต้องจำแนกออกจากกัน แต่รัฐบาลกลางได้กำหนดให้มีช่องทางที่เรียกว่า “Capitalisation Direction” หรือแนวทางการใช้จ่ายจากงบลงทุน เพื่อให้รัฐบาลท้องถิ่นสามารถนำเงินจากงบลงทุนมาใช้จ่ายด้านบริการสาธารณะ ซึ่งรัฐบาลท้องถิ่นที่ออกประกาศมาตรา 114 ส่วนใหญ่จะดำเนินการตามแนวทางดังกล่าว

3.3 การขึ้นภาษีท้องถิ่น รัฐบาลกลางของอังกฤษมีการกำหนดแนวทางการจัดเก็บภาษีของรัฐบาลท้องถิ่นในแต่ละปี โดยปี 2023 รัฐบาลกลางกำหนดให้รัฐบาลท้องถิ่นจัดเก็บภาษีท้องถิ่นเพิ่มขึ้นในอัตราไม่เกินร้อยละ 5 แต่รัฐบาลกลางก็อนุญาตให้รัฐบาลท้องถิ่นบางแห่งที่ได้ออกประกาศมาตรา 114 มีอำนาจในการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นเพิ่มขึ้นเกินกว่าที่กำหนดไว้ได้ เช่น ในปี 2023 รัฐบาลกลางอนุญาตให้เมือง Croydon จัดเก็บภาษีท้องถิ่นเพิ่มขึ้นได้ในอัตราไม่เกินร้อยละ 15 และเมือง Thurrock และเมือง Slough จัดเก็บภาษีท้องถิ่นเพิ่มขึ้นได้ในอัตราไม่เกินร้อยละ 10

3.4 การแทรกแซงของรัฐบาลกลาง รัฐบาลกลางสามารถแทรกแซงการทำงานของรัฐบาลท้องถิ่นได้ตามความจำเป็น ซึ่งไม่ใช่เฉพาะกรณีการออกประกาศมาตรา 114 เท่านั้น แต่รัฐบาลสามารถดำเนินการได้เป็นกรณีทั่วไป โดยการออกคำสั่งต่อรัฐบาลท้องถิ่นโดยตรงเพื่อปรับเปลี่ยนหรือปรับปรุงการดำเนินงานของรัฐบาลท้องถิ่นนั้น หรือแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อให้เข้าควบคุมการปฏิบัติงานบางส่วนหรือทั้งหมดในช่วงระยะเวลาหนึ่งของรัฐบาลท้องถิ่นนั้น

3.5 การสนับสนุนโดยตรง (เงินช่วยเหลือ) หากรัฐบาลกลางเลือกที่จะมอบเงินช่วยเหลือให้กับรัฐบาลท้องถิ่นที่ประสบปัญหาทางการเงิน รัฐบาลต้องจัดหางบประมาณให้กับรัฐบาลท้องถิ่นเพื่อชดเชยการขาดดุลในปีนั้น หรือเพื่อชำระคืนเงินกู้บางส่วน แต่ทางเลือกนี้มีความเป็นไปได้ค่อนข้างน้อย เพราะรัฐบาลจะต้องรับประกันสถานการณ์ทางการเงินแทนรัฐบาลท้องถิ่นนั้น ซึ่งอาจเป็นการเพิ่มความเสี่ยงให้รัฐบาลและอาจมีผลกระทบกับความน่าเชื่อถือทางการเงินของรัฐบาลเช่นกัน

4. การที่รัฐบาลท้องถิ่นของอังกฤษประกาศล้มละลายถือเป็นเรื่องปกติหรือไม่

ที่มา : Institute for Government, UK. (https://www.instituteforgovernment.org.uk/explainer/local-authority-section-114-notices#footnoteref24_wkad1oi)

จากแผนภาพนี้แสดงให้เห็นว่า นับตั้งแต่กฎหมายการเงินฯ ปี 1988 บังคับใช้จนถึงปัจจุบัน รัฐบาลท้องถิ่นในอังกฤษมีการออกประกาศตามมาตรา 114 มาแล้วทั้งหมด 14 ครั้ง โดยการออกประกาศมาตรา 114 เกิดขึ้นครั้งแรกในปีงบประมาณ 2000 โดยเมือง Hillingdon และ Hackney หลังจากนั้นกว่า 10 ปี ไม่มีรัฐบาลท้องถิ่นประกาศมาตรา 114 อีกเลย จนกระทั่งปีงบประมาณ 2018 เมือง Northamptonshire ออกประกาศมาตรา 114 ถึง 2 ครั้ง นับตั้งแต่นั้นมาได้มีรัฐบาลท้องถิ่นออกประกาศมาตรา 114 เพิ่มขึ้นหลายครั้ง โดยปีงบประมาณ 2020 เมือง Croydon ประกาศมาตรา 114 เป็นครั้งแรก ปีงบประมาณ 2021 เมือง Slough ได้ออกประกาศมาตรา 114 ประกาศเป็นครั้งแรก ตามมาด้วยเมือง Croydon ประกาศเป็นครั้งที่ 2 และเมือง Nottingham ประกาศเป็นครั้งแรก ปีงบประมาณ 2022 เมือง Northumberland ได้ออกประกาศมาตรา 114 ตามมาด้วยเมือง Croydon ประกาศเป็นครั้งที่ 3 และเมือง Thurrock ประกาศเป็นครั้งแรก และปีงบประมาณ 2023 เมือง Woking ประกาศเป็นครั้งแรก ตามมาด้วยเมือง Birmingham และเมือง Nottingham ซึ่งประกาศเป็นครั้งที่ 2

5. เหตุใดรัฐบาลท้องถิ่นของอังกฤษจึงออกประกาศมาตรา 114 มากขึ้น

รัฐบาลท้องถิ่นได้ออกประกาศตามมาตรา 114 เพื่อเป็นการแจ้งให้ทราบว่ากำลังประสบปัญหาทางการเงิน จนกระทั่งไม่สามารถบริหารจัดการทางการเงินหรือใช้จ่ายไม่เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ ซึ่งสาเหตุสำคัญสรุปได้ ดังนี้

5.1 รัฐบาลกลางจัดสรรเงินอุดหนุนให้รัฐบาลท้องถิ่นในอังกฤษลดลง โดยระหว่างปีงบประมาณ 2009 ถึง 2021 ลดลงร้อยละ 10.2⁵

5.2 ความต้องการทางด้านบริการสาธารณะเพิ่มมากขึ้น ในช่วงเวลาเดียวกับที่รัฐบาลท้องถิ่นของอังกฤษได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลกลางลดลง แต่ความจำเป็นในการดำเนินการเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะกลับเพิ่มมากขึ้นตามจำนวนประชาชนที่ต้องได้รับการบริการด้านสาธารณะในพื้นที่ โดยเฉพาะการบริการทางด้านสาธารณะสำหรับเด็กและผู้ใหญ่ รวมถึงผู้สูงอายุ นอกจากนี้ ต้นทุนการจัดทำบริการสาธารณะได้เพิ่มขึ้นมากเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงภาวะเงินเฟ้อในปัจจุบัน

5.3 ความล้มเหลวจากการลงทุน แม้ว่ารัฐบาลท้องถิ่นสามารถจัดหารายได้ด้านอื่นเพิ่มเติม เพื่อนำมาใช้จ่ายในการดำเนินงานของรัฐบาลท้องถิ่น ซึ่งรัฐบาลท้องถิ่นบางแห่งได้กั้มเงินจำนวนมากเพื่อนำมาลงทุนในสินทรัพย์ที่สร้างรายได้ เช่น การลงทุนในอสังหาริมทรัพย์เชิงพาณิชย์ เป็นต้น แต่อัตราดอกเบี้ยที่มีแนวโน้มปรับเพิ่มสูงขึ้นในระยะเวลาดังกล่าวส่งผลให้รัฐบาลท้องถิ่นมีความสามารถในการชำระหนี้ลดลงเช่นเดียวกัน

⁵ Institute for Government UK, https://www.instituteforgovernment.org.uk/explainer/local-authority-section-114-notices#footnoteref24_wkad1oi

6. ในอนาคตรัฐบาลท้องถิ่นของอังกฤษมีแนวโน้มที่จะออกประกาศ มาตรา 114 เพิ่มเติมหรือไม่

รัฐบาลท้องถิ่นของอังกฤษมีแนวโน้มที่จะประกาศมาตรา 114 เพิ่มมากขึ้น โดยในช่วงที่ผ่านมาผู้บริหาร รัฐบาลท้องถิ่นเมือง Kent และรัฐบาลท้องถิ่นเมือง Hampshire ได้ให้สัมภาษณ์กับสื่อมวลชนว่า มีแนวโน้มที่จะประกาศมาตรา 114 เนื่องจากความต้องการบริการสาธารณะที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้มีรายจ่ายเพื่อการดำเนินการจัดให้มีบริการสาธารณะเพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน แต่รัฐบาลท้องถิ่นกลับมีงบประมาณในการดำเนินการค่อนข้างจำกัด นอกจากนี้ กลุ่มผลประโยชน์พิเศษของหน่วยงานท้องถิ่น (SIGOMA)⁶ ได้เผยแพร่ผลสำรวจที่แสดงให้เห็นว่า รัฐบาลท้องถิ่นอย่างน้อย 5 แห่งมีความเสี่ยงที่จะประกาศมาตรา 114 ในปีงบประมาณ 2024 และยังมีอีก 9 แห่งที่มีแนวโน้มว่าจะประกาศมาตรา 114 เช่นเดียวกัน โดยรัฐบาลท้องถิ่น 5 แห่งที่มีความเสี่ยงดังกล่าว ได้แก่ เมือง Coventry เมือง Somerset เมือง Guildford เมือง Kirklees และเมือง Southampton

6 Nearly a third of councils in poor areas considering bankruptcy within next two years. <https://news.sky.com/story/nearly-a-third-of-councils-in-poor-areas-considering-bankruptcy-within-next-two-years-12949493> และ https://www.instituteforgovernment.org.uk/explainer/local-authority-section-114-notices#footnoteref24_wkad1oi

7. อปท. ในประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะประกาศล้มละลายตามรัฐบาลท้องถิ่นของอังกฤษหรือไม่

สำหรับการล้มละลายของ อปท. ในประเทศไทยถือว่ามีโอกาสเกิดขึ้นได้ค่อนข้างน้อย เนื่องจากการจัดทำงบประมาณประจำปีของ อปท. จะต้องจัดทำงบประมาณแบบสมดุลหรือเกินดุลเท่านั้น ซึ่งลักษณะการจัดทำงบประมาณประจำปีของ อปท. จะดำเนินการโดยให้รายรับเป็นตัวกำหนดรายจ่าย และไม่สามารถที่จะดำเนินการจัดทำงบประมาณแบบขาดดุลอย่างรัฐบาลกลางได้⁷

⁷ พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 พระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. 2548 และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2563

อีกทั้ง เมื่อพิจารณาฐานะทางการคลังของ อปท. ในประเทศไทย พบว่า อปท. มีเงินสะสม หรือเงินนอกงบประมาณค่อนข้างสูง ดังนั้น หาก อปท. ประสบปัญหาทางการเงินและมีเหตุให้จำเป็นต้องใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น อปท. สามารถนำเงินสะสมมาใช้จ่ายได้เช่นกัน นอกจากนี้บทบาทในการดำเนินการให้บริการสาธารณะของ อปท. ในประเทศไทยถือว่ามีอิสระค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับในกรณีอังกฤษ และต้องดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลเป็นหลัก จึงทำให้การดำเนินการให้บริการสาธารณะของ อปท. มักไม่เกินขีดความสามารถ และสามารถดำเนินการได้ตามที่กำหนด อีกทั้ง ใช้จ่ายเงินเพื่อในประเทศไทยไม่ได้ประสบปัญหา

เพิ่มขึ้นสูงอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น ความเสี่ยงจากภาระค่าใช้จ่ายในการจัดทำบริการสาธารณะที่อาจเพิ่มขึ้นตามสถานการณ์เงินเฟ้อจึงอยู่ในระดับต่ำ

8. บทสรุป

รัฐบาลท้องถิ่นของอังกฤษได้ออกประกาศตามมาตรา 114 ของกฎหมายการเงินฯ ปี 1988 เพื่อแสดงให้เห็นว่า รัฐบาลท้องถิ่นของอังกฤษกำลังประสบปัญหาทางการเงิน อีกทั้ง การประสบปัญหาภาวะเศรษฐกิจถดถอย และการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในช่วงที่ผ่านมา ทำให้รัฐบาลกลางจำเป็นต้องลดเงินอุดหนุนให้รัฐบาลท้องถิ่น ในขณะที่มีประชาชนต้องการได้รับบริการสาธารณะเพิ่มมากขึ้น ทำให้รัฐบาลท้องถิ่นหลายแห่งในอังกฤษประสบปัญหาทางการเงินเป็นอย่างมาก ดังนั้น รัฐบาลกลางจะต้องร่วมมือกับรัฐบาลท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมการหารายได้ให้กับรัฐบาลท้องถิ่นเพิ่มเติม การปรับอัตราการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นที่เหมาะสม การปรับบทบาทการให้บริการทางสังคมให้เหมาะสมกับต้นทุนที่มีอยู่อย่างจำกัดของรัฐบาลท้องถิ่น เป็นต้น

9. อ้างอิง

1. การเลือกตั้งส่วนท้องถิ่นในอังกฤษ รากหญ้าประชาธิปไตยที่พัฒนามากว่าพันปี จาก <https://www.the101.world/local-government-election-in-uk/>
2. ทำไมเบอร์มิงแฮม เมืองใหญ่อันดับ 2 ของอังกฤษ ‘ล้มละลาย’? จาก <https://thestandard.co/birmingham-bankrupt-reason/>
3. พลดลือคท้องถิ่น เดอะ ซีรีส์ : ปรับข้อจำกัดด้านการจัดทำงานงบประมาณ เพิ่มศักยภาพของท้องถิ่น สถาบันปรีดีพนมยงค์ จาก https://pridi.or.th/th/content/2022/07/1165#_ftn2
4. พระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. 2548
5. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
6. พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561
7. ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2563
8. Bankrupt Woking Borough Council set to increase service charges. จาก <https://www.bbc.com/news/uk-england-surrey-67507658>
9. Council bankruptcy tracker: authorities under increasing financial strain. จาก <https://www.newstatesman.com/spotlight/economic-growth/regional-development/2024/01/council-bankruptcy-tracker-local-government-authorities-finances>
10. Local government and local democracy in England. UK Parliament. จาก <https://lordslibrary.parliament.uk/local-government-and-local-democracy-in-england/>
11. Local Government Finance Act 1988. จาก <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1988/41/section/114>
12. Local government section 114 (bankruptcy) notices. Institute for Government, UK. จาก https://www.instituteforgovernment.org.uk/explainer/local-authority-section-114-notices#footnoteref24_wkad1oi
13. One by one, England’s councils are going bankrupt – and nobody in Westminster wants to talk about it. จาก <https://www.theguardian.com/commentisfree/2024/jan/14/englands-councils-bankrupt-westminster>
14. Why are councils going bankrupt?. Sky news. จาก <https://news.sky.com/story/why-are-councils-going-bankrupt-13018122>

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจท้องถิ่นด้วย เทศกาลด้านวัฒนธรรม

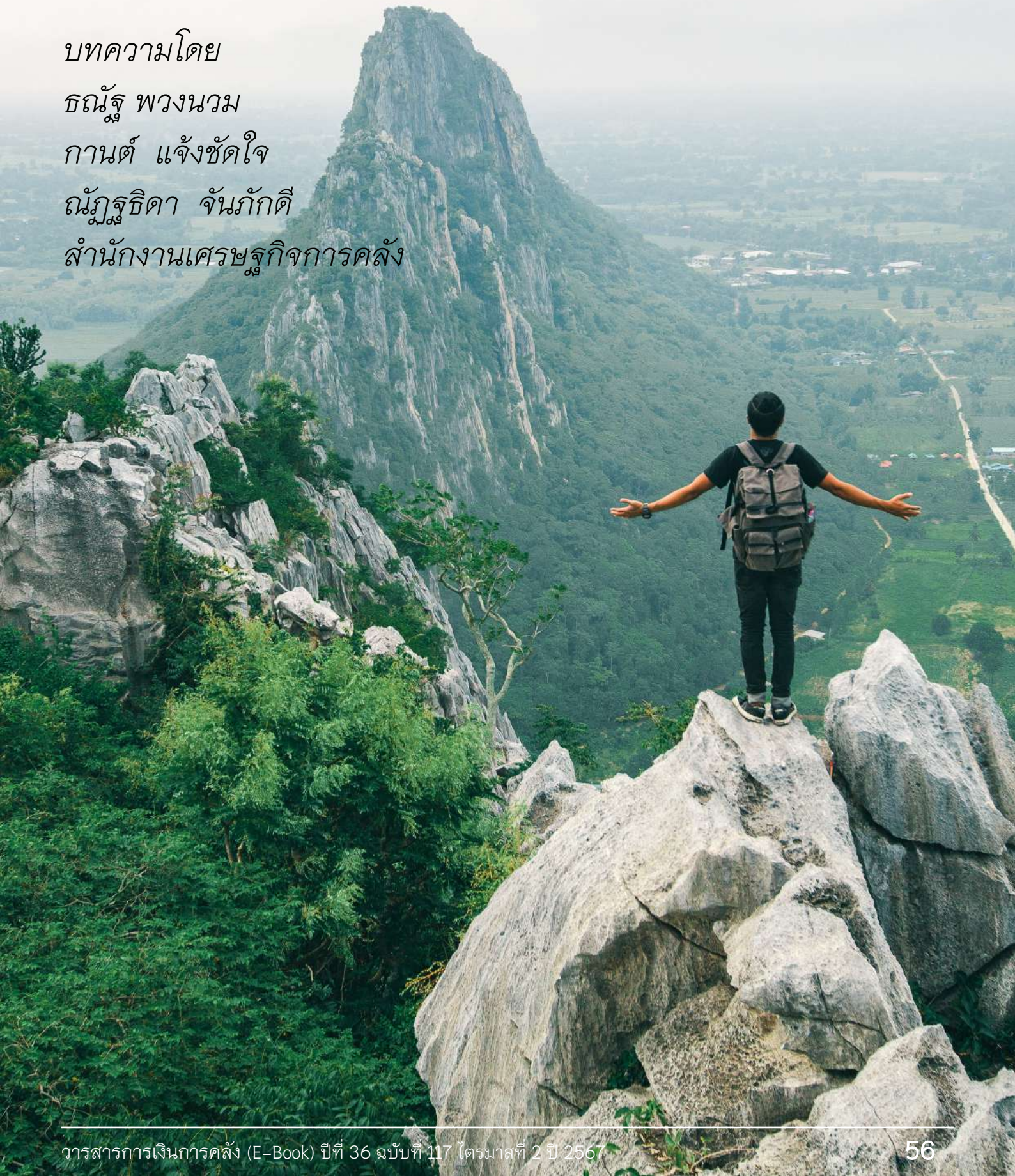
บทความโดย

ชญ์จุ พวงนวม

กานต์ แจ่มชัดใจ

ณัฐฐิตดา จันทักดี

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

บทนำ

เมื่อกล่าวถึงบริบทของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจท้องถิ่นอาจประกอบด้วยหลายลักษณะ ซึ่งหนึ่งในลักษณะที่สามารถพบเห็นได้โดยทั่วไปคือการขับเคลื่อนเศรษฐกิจท้องถิ่นโดยอาศัยการท่องเที่ยว โดยอาจเป็นในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco-Tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro-Tourism) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Wellness Tourism) หรือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) ซึ่งในปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural) นั้นเป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่ยังคงเป็นนิยามกันอย่างแพร่หลาย เนื่องจากนักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวยังคงให้ความสำคัญกับการมีประสบการณ์ร่วมในสังคม ประวัติศาสตร์ ประเพณี ตลอดจนศิลปวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีอยู่เป็นจำนวนมากในประเทศไทย อาทิ จังหวัดนครสวรรค์ซึ่งเป็นหนึ่งในชุมชนวัฒนธรรมเขื่อนสายจีนที่มีการสืบทอดเทศกาลตรุษจีนปากน้ำโพมาเป็นระยะเวลายาวนานมากกว่า 100 ปี รวมทั้งมีการขับเคลื่อนเศรษฐกิจท้องถิ่นด้วยเทศกาลด้านวัฒนธรรมของเทศบาลนครนครสวรรค์ บทความฉบับนี้คณะผู้เขียนจึงขอนำเสนอข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดนครสวรรค์และเทศบาลนครนครสวรรค์ รวมทั้งแนวทางในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจท้องถิ่นด้วยเทศกาลด้านวัฒนธรรม โดยสามารถติดตามรายละเอียดได้ในลำดับต่อไป

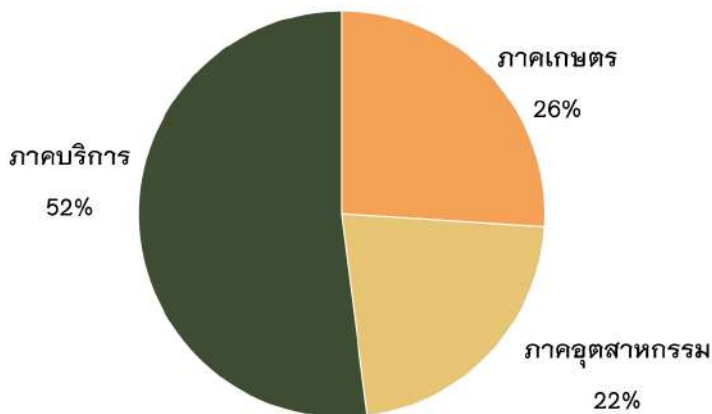
ภาพที่ 1 : แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดนครสวรรค์
ที่มา : <https://www.museumthailand.com> สืบค้นเมื่อวันที่ 9 กันยายน 2566

2. ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดนครสวรรค์และเทศบาลนครนครสวรรค์

สำหรับข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจของจังหวัดนครสวรรค์ ในปี 2564 อ้างอิงจากข้อมูลของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ประเมินว่า จังหวัดนครสวรรค์มีผลิตภัณฑ์จังหวัด (Gross Provincial Product: GPP) เท่ากับ 109,316 ล้านบาท ประกอบด้วยภาคการเกษตร 28,090 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 26 ของผลิตภัณฑ์จังหวัด และภาคนอกการเกษตร 81,226 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 74 ของผลิตภัณฑ์จังหวัด โดยภาคนอกการเกษตร ประกอบไปด้วย ภาคอุตสาหกรรม 24,687 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 22 ของผลิตภัณฑ์จังหวัด และภาคบริการ 56,539 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 52 ของผลิตภัณฑ์จังหวัด

รายละเอียดปรากฏในภาพที่ 2 ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (GPP Per Capita) ของจังหวัดนครสวรรค์ในปีดังกล่าวมีมูลค่าเท่ากับ 119,856 บาท

ผลิตภัณฑ์จังหวัดนครสวรรค์

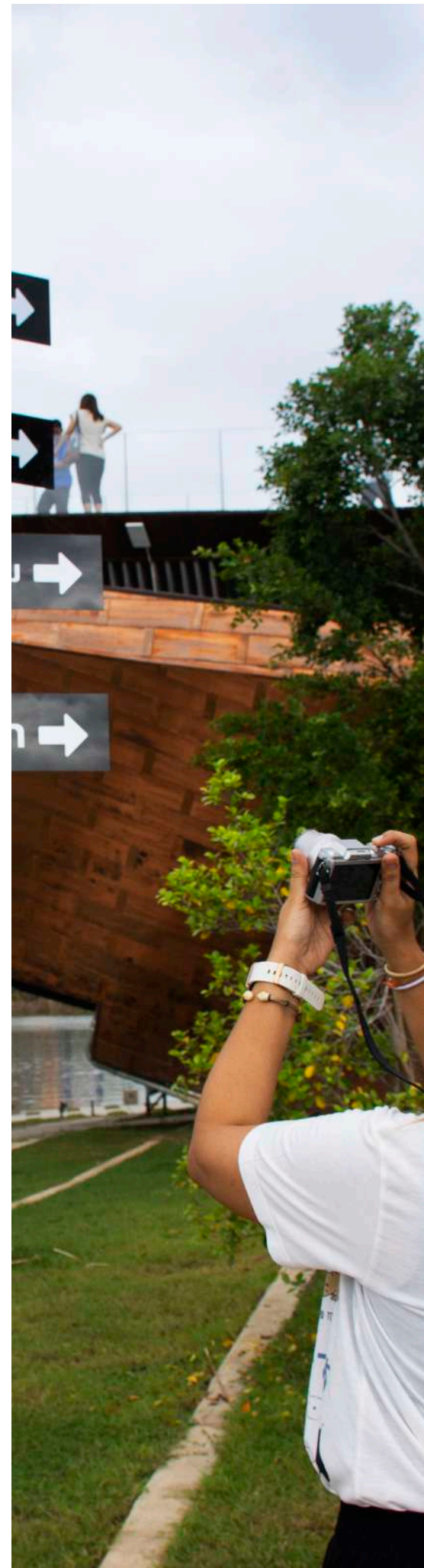
ภาพที่ 2 : ผลิตภัณฑ์จังหวัด จังหวัดนครสวรรค์
ที่มา : สศช. ประมวลผลโดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

ในขณะที่ดัชนีความเชื่อมั่นอนาคตเศรษฐกิจภูมิภาค (Thailand Regional Economic Sentiment Index: RSI) ซึ่งจัดทำโดยกระทรวงการคลัง พบว่า ดัชนี RSI เดือนกรกฎาคม 2566 ของจังหวัดนครสวรรค์อยู่ที่ระดับ 56.2 โดยอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าดัชนี RSI ประเทศและภาคเหนือ อย่างไรก็ตาม ดัชนี RSI ของจังหวัดนครสวรรค์ยังอยู่ในระดับที่เกิน 50.0 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ายังมีแนวโน้มที่จะขยายตัวได้ อันเป็นผลมาจากปัจจัยสนับสนุนจากภาคบริการ เนื่องจากการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ต่อเนื่อง รายละเอียดปรากฏในภาพที่ 3

ดัชนีความเชื่อมั่นอนาคตเศรษฐกิจภูมิภาค โดยกระทรวงการคลัง

ภาพที่ 3 : ดัชนีความเชื่อมั่นอนาคตเศรษฐกิจภูมิภาค
ที่มา : กองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สศค.

ภาพที่ 4 : ดัชนีปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจเชิงพื้นที่
ที่มา : กองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สศค.

สำหรับดัชนีปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ (SEFI) ที่พัฒนาและจัดทำโดย กองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สศค. ซึ่งประกอบด้วย 88 ตัวชี้วัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบ่งชี้ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจของพื้นที่ต่างๆ ผ่าน 6 มิติ ได้แก่ 1) โครงสร้างพื้นฐาน 2) การศึกษา 3) สาธารณสุข 4) กำลังซื้อ 5) ปัญหาความท้าทายด้านทรัพยากรมนุษย์ และ 6) สิ่งแวดล้อม จากการพิจารณา SEFI แสดงให้เห็นว่า พื้นที่ตำบล นครสวรรค์ออก ซึ่งเป็นพื้นที่ในความดูแลของเทศบาลนครนครสวรรค์ เป็นพื้นที่ที่มีดัชนี SEFI เป็นที่อันดับที่ 1 ของจังหวัดนครสวรรค์ (จาก 129 ตำบลในจังหวัดนครสวรรค์) โดยมีจุดแข็งในด้านการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม และด้านโครงสร้างพื้นฐาน ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม เทศบาลนครนครสวรรค์กลับประสบกับปัญหาความท้าทายด้านทรัพยากรมนุษย์ เสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และสาธารณสุข รายละเอียดปรากฏในภาพที่ 4

ทั้งนี้ เมื่อเราพิจารณาเครื่องชี้วัดภาคบริการตัวอื่น ๆ ได้แก่ จำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนของจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ในเดือนมิถุนายน 2566 จำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนชาวไทยของจังหวัดนครสวรรค์อยู่ที่ 176,931 คน ซึ่งชะลอลงจากเดือนก่อนหน้า แต่มีจำนวนที่มากกว่าจำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนชาวต่างชาติเป็นอย่างมาก ซึ่งมีจำนวนเพียง 976 คน และจำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนดังกล่าวได้ฟื้นตัวกลับมาอยู่ในช่วงที่ขยายตัวได้ หลังจากทีชะลอลงมากในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในช่วงปี 2563 - 2564 รายละเอียดปรากฏตามภาพที่ 5

ภาพที่ 5 : จำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนของจังหวัดพิษณุโลก (หน่วย คน)
ที่มา : กองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สศค.

3. แนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจท้องถิ่นด้วยเทศกาลด้านวัฒนธรรมของเทศบาลนครนครสวรรค์

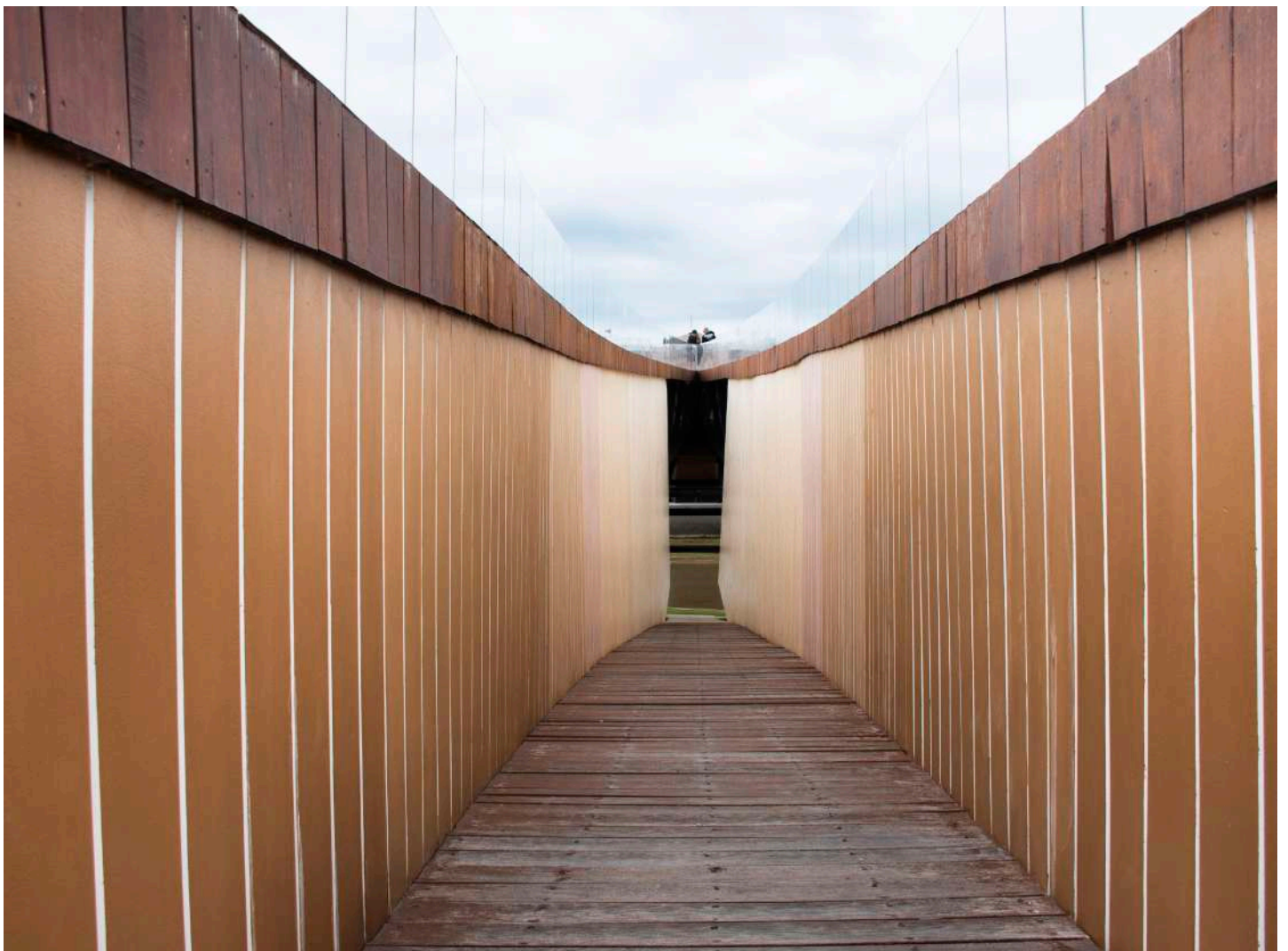
จากรายละเอียดที่กล่าวมาข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า จังหวัดนครสวรรค์มีจุดแข็งในภาคบริการโดยเฉพาะในด้านการท่องเที่ยว ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่องประกอบกับเทศบาลนครนครสวรรค์ซึ่งมีจุดแข็งจากปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ในด้านการศึกษา ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านโครงสร้างพื้นฐาน จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้เกิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจท้องถิ่นด้วยเทศกาลด้านวัฒนธรรมขึ้นในพื้นที่ ในการนี้ กองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สศค. ร่วมกับวารสารการเงินการคลัง ได้รับเกียรติเป็นอย่างสูงจากคุณจตุรวิทย์ นิโรจน์ธนรัฐ (คุณจตุรวิทย์ฯ) รองนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนครสวรรค์ มาถ่ายทอดรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องราวของการพัฒนาและขับเคลื่อนเศรษฐกิจท้องถิ่นด้วยเทศกาลด้านวัฒนธรรม ผ่านรายการ “Local Reach เอื้อมลึก ถึงภูมิภาค” ประจำเดือนสิงหาคม 2566 เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2566 ที่ผ่านมา โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

คุณจตุรวิทย์ นิโรจน์ธนรัฐ
รองนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนครสวรรค์

3.1. ภาพรวมนโยบายในการขับเคลื่อนท้องถิ่นของเทศบาลนครนครสวรรค์

คุณจตุรวิทย์ฯ ได้ให้ข้อมูลว่า จังหวัดนครสวรรค์เป็นจังหวัดที่มีจุดเด่นทางด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งสะท้อนได้จากเทศกาลตรุษจีนปากน้ำโพที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายมากกว่า 100 ปี ประกอบกับจุดเด่นทางด้านการบริหารจัดการคุณภาพน้ำและสิ่งแวดล้อมซึ่งส่งเสริมให้ทัศนียภาพโดยรอบของสถานที่ท่องเที่ยวภายในจังหวัดเป็นที่น่าดึงดูดสำหรับนักท่องเที่ยวที่ผ่านไปมา ทั้งนี้ ภายใต้วิสัยทัศน์ของเทศบาลนครนครสวรรค์ **“นครน่าอยู่ เคียงคู่เจ้าพระยา พัฒนาวัดธรรม สร้างสังคมสุขภาวะ”** ทำให้มีการผลักดันแนวคิดในการส่งเสริมนโยบายการขับเคลื่อนเมืองอัจฉริยะ (Smart city) เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุ เด็ก สตรี ผู้ด้อยโอกาส และผู้ประสพภัยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม โดยการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค การพัฒนาด้านการศึกษาท้องถิ่น การพัฒนาด้านการกีฬา ตลอดจนการบริหารจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เทศบาลนครนครสวรรค์เป็นเมืองที่น่าอยู่อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ เทศบาลนครนครสวรรค์ยังมีการขับเคลื่อนแนวคิดในการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยใช้จุดเด่นทางด้านการบริหารจัดการคุณภาพน้ำและสิ่งแวดล้อม จึงส่งผลให้ที่ผ่านมาเทศบาลนครนครสวรรค์ได้รับการคัดเลือกให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่นประจำปี 2564 ด้านสิ่งแวดล้อม จากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย และได้รับการคัดเลือกให้เป็น 1 ใน 6 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทย ที่ได้รับรางวัล United Nations Public Service Awards 2022 จากองค์การสหประชาชาติ (United Nations)

3.2. แนวทางในการดำเนินงานที่ผ่านมาของเทศบาลนครนครสวรรค์

คุณจตุรวิทย์ฯ ได้อธิบายว่า การดำเนินงานของเทศบาลนครนครสวรรค์ที่ผ่านมาดำเนินงานภายใต้วิสัยทัศน์ “นครน่าอยู่ เคียงคู่เจ้าพระยา พัฒนานวัตกรรม สร้างสังคมสุขภาวะ” โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) **นครน่าอยู่** โดยการปรับปรุงคุณภาพโครงสร้างพื้นฐานซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานที่สำคัญเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่เทศบาลมีความเป็นอยู่ที่ดียิ่งขึ้น เช่น การปรับปรุงคุณภาพน้ำประปา การพัฒนาและสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น โดยสำหรับการพัฒนาและสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่เพิ่มขึ้นในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์รวมถึงการสนับสนุนงานเทศกาลต่างๆ ในพื้นที่ อาทิเทศกาลหุ่นโคมไฟนครสวรรค์ ซึ่งได้มีการจัดเทศกาลดังกล่าวขึ้นเป็นระยะเวลาเกือบ 5 ปีแล้ว นอกจากนี้ มีสิ่งหนึ่งที่ทางเทศบาลนครนครสวรรค์กำลังผลักดันอยู่ในปัจจุบันคือ การแก้ไขผังเมืองในเขตเทศบาลโดยการเพิ่มพื้นที่ในการประกอบธุรกิจให้มีมากยิ่งขึ้น เพื่อให้มีการกระจายตัวทางเศรษฐกิจตลอดจนนำไปสู่การขยายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของเทศบาลนครนครสวรรค์และจังหวัดนครสวรรค์ต่อไป

2) **เคียงคู่เจ้าพระยา** เนื่องจากจังหวัดนครสวรรค์มีภูมิประเทศติดกับแม่น้ำเจ้าพระยา จึงมีแนวคิดในการสร้างสิ่งปลูกสร้างซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของการเป็นจังหวัดที่อยู่ต้นแม่น้ำเจ้าพระยา และเป็นที่มาของ “พาสาน” ซึ่งเป็นอาคารเชิงสัญลักษณ์ต้นแม่น้ำเจ้าพระยา

ภาพที่ 6 : พาสาน สิ่งก่อสร้างสุดล้ำของจังหวัดนครสวรรค์
ที่มา : <https://www.paiduaykan.com> สืบค้นเมื่อวันที่ 9 กันยายน 2566

3) **พัฒนานวัตกรรม** ที่ผ่านการวางโครงข่ายพื้นฐานอัจฉริยะ การบริหารงานจัดการขยะ ผ่านมาเทศบาลนครนครสวรรค์ได้ ทางด้านดิจิทัล เพื่อให้สามารถนำไปต่อยอดในการพัฒนาเทศบาล โปรแกรมการศึกษา และโปรแกรมต่างๆ มาใช้ในการบริหารจัดการ นครนครสวรรค์ได้ในอนาคต โดยเกี่ยวกับการช่างและการขออนุญาตก่อสร้างต่างๆ เป็นต้น ภายใต้โครงการ Smart City ซึ่งปัจจุบันเทศบาลนครนครสวรรค์ได้ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ Smart Environment Smart Energy Smart Living และ Smart Governance นอกจากนี้ยังมีโครงการ Super Node ซึ่งเป็นโปรแกรมต่างๆ เช่น โปรแกรม

4) **สร้างสังคมสุขภาวะ** นอกจากการปรับปรุงคุณภาพโครงสร้างพื้นฐานที่มีความจำเป็นแล้ว การสร้างความสุขให้กับประชาชนในเขตเทศบาลนครนครสวรรค์ก็มีความจำเป็นเช่นกัน ซึ่งปัจจุบันมีการสร้างสวนสาธารณะเพิ่มขึ้น มีอุทยานสวรรค์ที่เปรียบเสมือนปอดให้กับเทศบาลนครนครสวรรค์ รวมทั้งมีการบริหารจัดการขยะโดยเปลี่ยนจากบ่อฝังกลบซึ่งเป็นรูปแบบเก่าเป็นการนำพลังงานขยะมาใช้ทดแทน นอกจากนี้มีการส่งเสริมความสุขของประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้สูงอายุที่มีประมาณร้อยละ 23 ของประชากรในเขตเทศบาลทั้งหมด โดยมุ่งเน้นในเรื่องของการพัฒนาผู้สูงอายุ การมีโรงพยาบาลเพื่อผู้สูงอายุ และการบริการด้านการดูแลสุขภาพ (Health care) เพื่อดูแลผู้สูงอายุเป็นการเฉพาะ

3.3 การขับเคลื่อนเศรษฐกิจท้องถิ่นโดยอาศัยเทศกาลด้านวัฒนธรรมของเทศบาลนครนครสวรรค์

ภาพที่ 7 : งานประเพณีแห่เจ้าพ่อเจ้าแม่ปากน้ำโพของจังหวัดนครสวรรค์
ที่มา : <https://chillpainai.com> สืบค้นเมื่อวันที่ 9 กันยายน 2566

คุณจตุรวิทย์ฯ ได้เล่าว่า เทศกาลซึ่งถือเป็นจุดเด่นของจังหวัดนครสวรรค์คือเทศกาลตรุษจีนปากน้ำโพ โดยจัดขึ้นเป็นประจำระหว่างเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ของทุกปี ซึ่งเทศกาลดังกล่าวประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ ประเพณีการแห่เจ้าพ่อเจ้าแม่ปากน้ำโพ การเซตสิ่งโตที่ตระการตา และการแสดงศิลปะของชาวจีน โดยในแต่ละปีสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวจากการจัดงานเทศกาลดังกล่าวได้ถึง 195,000 คนต่อปี และเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติประมาณ 1,000 คนต่อปี **ซึ่งสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ประมาณ 497 ล้านบาท** อย่างไรก็ตาม รูปแบบการจัดงานในปัจจุบันมีความแตกต่างจากในอดีตค่อนข้างมาก เนื่องจากมีการพัฒนารูปแบบของกิจกรรมการแสดงแสงสีเสียงเข้ามาประกอบการแสดงเพิ่มมากขึ้นและมีการประชาสัมพันธ์เป็นวงกว้างเพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบถึงประเพณีสำคัญของจังหวัดนครสวรรค์ เทศบาลนครนครสวรรค์จึงได้มีการจัดสรรงบประมาณบางส่วนเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินการขับเคลื่อนเทศกาลดังกล่าว

3.3. กุญแจสำคัญ (Key Success) ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจท้องถิ่นด้วยเทศกาลทางวัฒนธรรมของเทศบาลนครนครสวรรค์

คุณจตุรวิทย์ฯ ได้สรุปว่า กุญแจสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจท้องถิ่นโดยอาศัยเทศกาลด้านวัฒนธรรมของเทศบาลนครสวรรค์คือความเข้มแข็งของชุมชนชาวจีนในจังหวัดนครสวรรค์ที่มีการสืบทอดวัฒนธรรมดังกล่าวมาเป็นระยะเวลายาวนาน ตลอดจนความร่วมมือกันของทุกภาคส่วนภายในจังหวัดนครสวรรค์ที่มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนเทศกาลทางวัฒนธรรมให้สามารถดำรงต่อไปได้อย่างยั่งยืน ตลอดจนสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับเทศบาลนครสวรรค์และจังหวัดนครสวรรค์ได้ต่อไป

สุดท้ายนี้ทางคณะผู้เขียนขอขอบคุณ ดร. พิสิทธิ์ พัวพันธ์ ผู้อำนวยการกองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สศค. ดร. นรพัทธ์ อัครวัลลภ บรรณาธิการวารสารการเงินการคลัง และคุณชัยวัฒน์ หาญพิทักษ์พงศ์ ผู้ช่วยบรรณาธิการวารสารการเงินการคลังที่อยู่เบื้องหลังการสร้างสรรค์เนื้อหาดี ๆ สำหรับรายการ Local Reach เอี่ยมลึกลับ ถึงภูมิภาค และในเดือนถัดไปรายการ Local Reach เอี่ยมลึกลับ ถึงภูมิภาค จะพาทุกท่านไปเรียนรู้แนวคิดการพัฒนาภูมิภาคที่ไหน สามารถติดตามได้ผ่านช่องทางการประชาสัมพันธ์ของวารสารการเงินการคลังต่อไป

GO GREEN

GO BLUE

สร้างโลกที่สมดุลและยั่งยืน

EXIM Contact Center 0 2169 9999

กล้า พัฒนาเพื่อคนไทย

การพัฒนาในระดับพื้นที่กลุ่มจังหวัดตาม แนวคิดเศรษฐกิจแบบใหม่ (BCG Economy)

บทความโดย

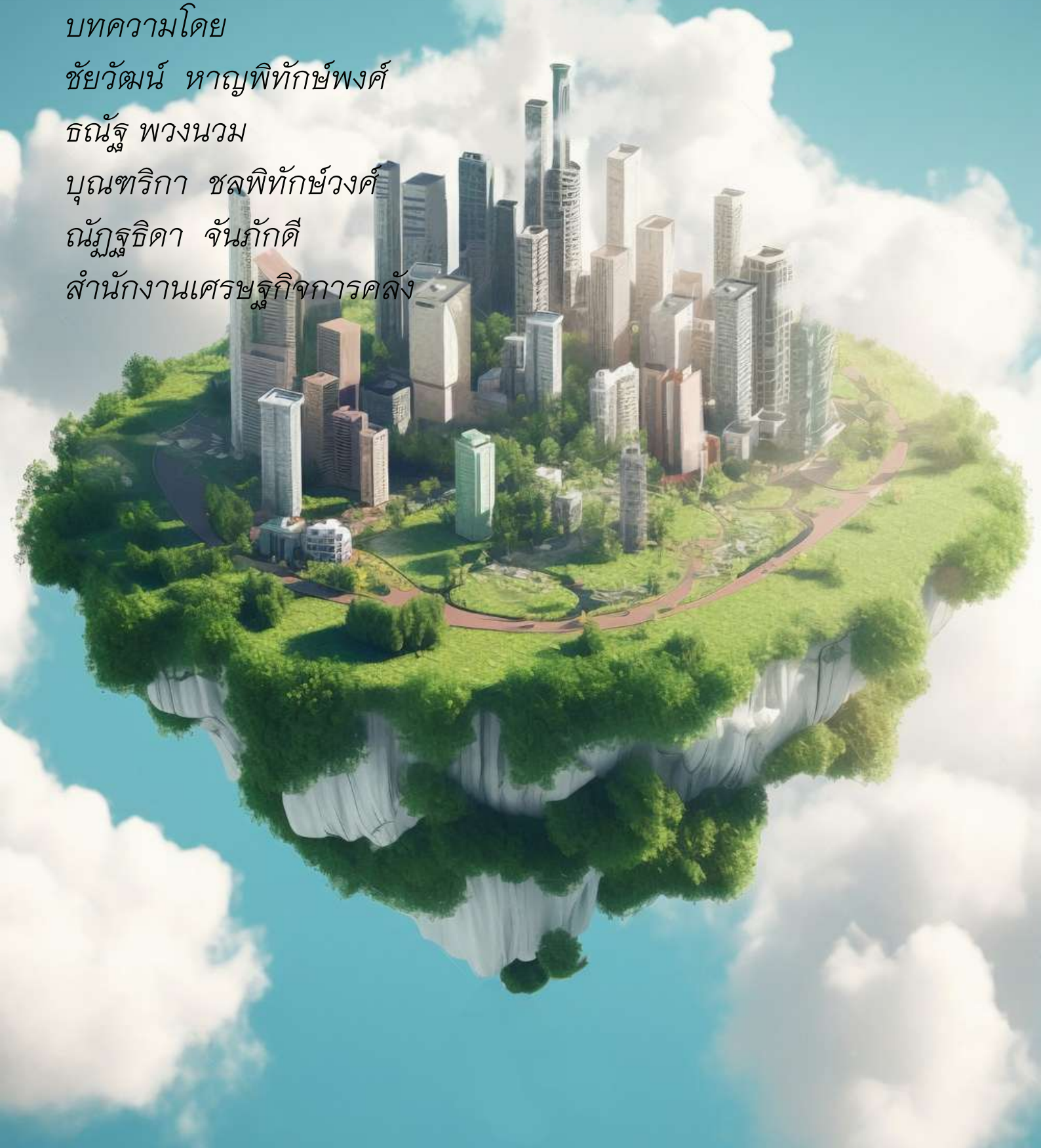
ชัยวัฒน์ หาญพิทักษ์พงศ์

ธณัฐ พวงนวม

บุณทริกา ชลพิทักษ์วงศ์

ณัฐจุธิดา จันทักดี

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

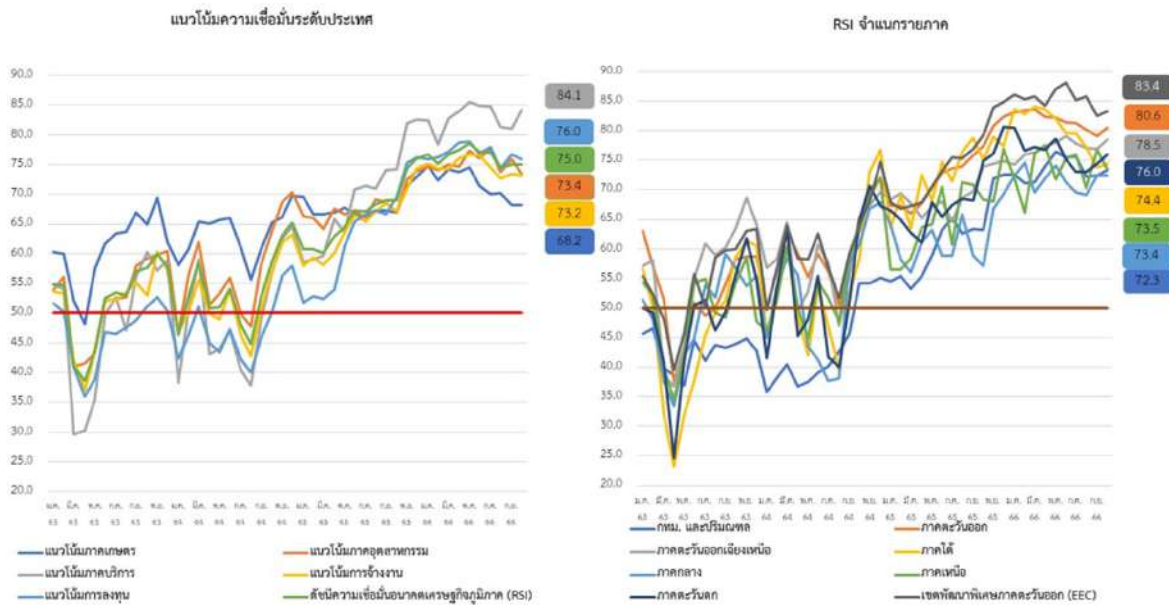
1. บทนำ

แนวคิดเศรษฐกิจแบบใหม่ หรือ BCG Economy ซึ่งย่อมาจาก Bio-Circular-Green Economy ในปัจจุบันมักเป็นที่พูดถึงอย่างแพร่หลาย และแนวคิดดังกล่าวยังสามารถนำไปใช้ประยุกต์เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจได้อย่างหลากหลาย รวมไปถึงถึงการพัฒนาเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ในระดับภูมิภาคของประเทศไทย ทั้งนี้ BCG Economy นั้นเป็นที่ทราบกันว่า มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนภายใต้องค์ประกอบ 3 ประการ คือ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) สำหรับบทความฉบับนี้จะกล่าวถึง 1) การพัฒนาในระดับพื้นที่กลุ่มจังหวัดตามแนวคิดเศรษฐกิจแบบใหม่ (BCG Economy) โดยยกตัวอย่างพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2) แนวทางในการขับเคลื่อน BCG Economy ในระดับพื้นที่ 3) ตัวอย่างโครงการการพัฒนาในระดับพื้นที่กลุ่มจังหวัดตามแนวคิด BCG Economy 4) ปัญหา อุปสรรค และความท้าทายในการพัฒนาตามแนวคิด BCG Economy ตลอดจน 5) ปัจจัยที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ (Key Success Factor) ของการพัฒนาพื้นที่ตามแนวคิด BCG Model ในพื้นที่ ตามลำดับ โดยสามารถติดตามรายละเอียดได้ในบทความฉบับนี้

2. ข้อมูลเศรษฐกิจพื้นฐานของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.1 ดัชนีความเชื่อมั่นอนาคตเศรษฐกิจภูมิภาค (Thailand Regional Economic Sentiment Index: RSI)

ภาพที่ 1 : ดัชนีความเชื่อมั่นอนาคตเศรษฐกิจภูมิภาค (Thailand Regional Economic Sentiment Index: RSI) จัดทำโดย : นายชัยวัฒน์ หาญพิทักษ์พงศ์ เศรษฐกรชำนาญการ ที่มา: กศม. สศค.

เมื่อพิจารณาดัชนีความเชื่อมั่นอนาคตเศรษฐกิจภูมิภาค (Thailand Regional Economic Sentiment Index: RSI) ซึ่งจัดทำโดยกองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค (กศม.) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) กระทรวงการคลัง พบว่า RSI ประจำเดือนตุลาคม 2566 ของประเทศไทยอยู่ที่ระดับ 75.0 โดยหากพิจารณาเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็น RSI ที่ครอบคลุมพื้นที่กลุ่มจังหวัดตัวอย่างในการดำเนินการพัฒนาระดับพื้นที่กลุ่มจังหวัดตามแนวคิด BCG Economy (รายละเอียดปรากฏในภาพที่ 1) พบว่า RSI ของภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ที่ระดับ 78.5 ซึ่งสะท้อนถึงความเชื่อมั่นอนาคตเศรษฐกิจที่ดีขึ้นจากความเชื่อมั่นในภาคอุตสาหกรรม เนื่องจากมีความต้องการของตลาดต่างประเทศที่เพิ่มสูงขึ้นโดยเฉพาะในผลิตภัณฑ์แปรรูปจากยางพาราและมันสำปะหลัง และความเชื่อมั่นในภาคบริการ เนื่องจากการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวตามเทศกาลและประเพณีท้องถิ่นในหลายจังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

2.2 ดัชนีปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ (Spatial Economic Fundamentals Index: SEFI)

ดัชนีปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ (Spatial Economic Fundamentals Index: SEFI) ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ที่พัฒนาและจัดทำโดย กศม. สศค. ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจของพื้นที่ทั้ง 6 มิติ ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา สาธารณสุข กำลังซื้อ ปัญหาความท้าทายด้านทรัพยากรมนุษย์ และสิ่งแวดล้อม โดยสะท้อนว่า ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างมีจุดแข็งในด้านทรัพยากรมนุษย์ และสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างยังคงเผชิญกับความท้าทายในด้านโครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา กำลังซื้อ และสุขภาพ ตามลำดับ ทั้งนี้ จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มจังหวัดตัวอย่างที่ได้มีการศึกษาเป็นจังหวัดที่มีค่าดัชนี SEFI สูงกว่าค่าเฉลี่ยของภาคอีสาน (รายละเอียดปรากฏในภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 : ดัชนีปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ (Spatial Economic Fundamentals Index: SEFI) ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
จัดทำโดย : นางสาวปัทมา สุจิตร์ดันทน์ เศรษฐกรปฏิบัติการ
ที่มา : กศม. สศค.

3. การพัฒนาในระดับพื้นที่กลุ่มจังหวัดตามแนวคิด BCG Economy

จากรายละเอียดที่กล่าวมาข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างมีจุดแข็งในด้านทรัพยากรมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นจุดแข็งที่สำคัญในการส่งเสริมให้กลุ่มจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกิดการขับเคลื่อนการพัฒนาในระดับพื้นที่ภายใต้แนวคิด BCG Economy ในการนี้ กศม. สศค. ร่วมกับวารสารการเงินการคลังได้รับเกียรติเป็นอย่างสูงจาก รศ. ดร. พิระ เจริญพร (รศ. ดร. พิระฯ) รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มาถ่ายทอดรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องราวของการพัฒนาในระดับพื้นที่กลุ่มจังหวัดตามแนวคิด BCG Economy ผ่านรายการ “Local Reach เอื้อมลิก ถึงภูมิภาค” ประจำเดือนตุลาคม 2566 เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2566 ที่ผ่านมา โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

รศ.ดร. พีระ เจริญพร

รองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รศ. ดร. พีระฯ ได้เล่าว่าแนวคิด BCG Economy เป็นแนวคิดที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยมีอุตสาหกรรมเป้าหมายหลัก (S – Curve) เป็นตัวขับเคลื่อนหลักที่สำคัญในการพัฒนาในระดับพื้นที่กลุ่มจังหวัดต่างๆ ของประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยมาตรการในการบูรณาการของหน่วยงานต่างๆ ร่วมกัน ได้แก่ การพัฒนาคลังข้อมูลดิจิทัลของทุนความหลากหลายทางชีวภาพทุนวัฒนธรรมและทุนทางปัญญา การปรับระบบการเกษตรสู่ประสิทธิภาพสูงมาตรฐานสูงและมูลค่าสูง การสร้างตลาดเพื่อรองรับนวัตกรรม เจ้าของสินค้าและบริการ BCG การยกระดับมาตรฐานสินค้าและบริการ BCG มาตรฐานสากลด้วยการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานทั้งระบบ การสร้างและพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับเศรษฐกิจ BCG ในทุกระดับ

การเพิ่มทุนทรัพยากรชาติด้วยการผสมพลังของรัฐ เอกชน ชุมชนและหน่วยงานวิจัย การพัฒนาคุณภาพและความปลอดภัยของอาหารริมทางและอาหารท้องถิ่น การส่งเสริมการท่องเที่ยวยั่งยืนและการท่องเที่ยวคุณภาพสูง การส่งเสริมวิสาหกิจเริ่มต้น (Startup) การประกอบการรูปแบบใหม่บนฐานเศรษฐกิจ BCG การเชื่อมโยงกับสากลในทุกมิติทั้งการพัฒนาองค์ความรู้ การดึงดูดบุคลากรการค้าและการลงทุน การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจ BCG การสร้างฐานเศรษฐกิจใหม่ด้วยการเสริมสร้างการแปรรูปสินค้าจากฐานชีวภาพให้มีนวัตกรรมที่สูงขึ้น และการยกระดับสินค้าและบริการ BCG สู่มาตรฐานการผลิตยั่งยืน

ทั้งนี้ ที่ผ่านมามีพบว่า BCG Model เป็นรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากสามารถตอบโจทย์ได้ครบทั้ง 6 มิติ ได้แก่ ด้านการต่อยอด ด้านการเชื่อมโยง ด้านการตอบโจทย์ ด้านความครอบคลุม ด้านการกระจาย และด้านสามพลัง กล่าวคือ สามารถสร้างจุดแข็งด้านความหลากหลายทางชีวภาพและทางวัฒนธรรม โดยมีการเชื่อมโยงผ่านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสามารถตอบโจทย์ 10 ใน 17 ของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ครอบคลุมถึงการพัฒนา 5 ใน 10 ของอุตสาหกรรม S – Curve ตลอดจนสามารถกระจายโอกาสและความมั่นคงไปสู่เศรษฐกิจฐานราก (Local Economy) และเศรษฐกิจภูมิภาค (Regional Economy) ผ่าน 3 กลไกในการขับเคลื่อนซึ่งประกอบไปด้วย ภาคประชาชน ภาคเอกชน และภาครัฐ

3.1 แนวทางในการขับเคลื่อน BCG Economy ในระดับพื้นที่ที่สำคัญ

รศ. ดร. พีระฯ ได้กล่าวถึงการขับเคลื่อน BCG Economy ประกอบด้วย 4 แนวทาง ดังนี้

1) การพัฒนา 4 สาขายุทธศาสตร์ ประกอบด้วย เกษตรและอาหาร สุขภาพและการแพทย์ พลังงานวัสดุและเคมีชีวภาพ และการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy)

2) การเตรียมกำลังคน ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ประกอบการ ได้แก่ BCG Startup ผู้ประกอบการเชิงนวัตกรรม Smart Farmer ผู้ให้บริการมูลค่าสูง ผู้พัฒนาเทคโนโลยีขั้นสูง และผู้ประกอบการเชิงสร้างสรรค์

3) การพัฒนาเชิงพื้นที่ซึ่งครอบคลุมทั้ง 4 ระเบียงเศรษฐกิจ คือ ระเบียงเศรษฐกิจภาคเหนือ (Northern Economic Corridor: NEC) ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (Northeastern Economic Corridor: NEEC) ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ (Southern Economic Corridor: SEC)

4) การพัฒนาเทคโนโลยีและองค์ความรู้ชั้นนำ ยกตัวอย่างเช่น กระบวนการทางชีวภาพ (Bioprocess Engineering) การปรับแต่งยีนส์และชีววิทยาสังเคราะห์ (Gene Editing & Synthetic Biology) เป็นต้น

ภาพที่ 3 : ตัวขับเคลื่อน BCG Economy ที่มา : รศ. ดร. พีระฯ

3.2 ตัวอย่างโครงการการพัฒนาในระดับพื้นที่กลุ่มจังหวัดตามแนวคิด BCG Economy

รศ. ดร. พีระฯ ได้เสริมว่า การพัฒนาในระดับพื้นที่กลุ่มจังหวัดตามแนวคิด BCG Economy ประกอบด้วยแผนการขับเคลื่อน BCG เชิงพื้นที่ ดังนี้

1) **ล้านนา 4.0** ได้แก่ การยกระดับข้าวคุณภาพด้วยนวัตกรรม การสร้างระบบเกษตรปลอดภัยมาตรฐานส่งออก การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเชื่อมโยงวัฒนธรรม และการนำวัฒนธรรมเชิงพื้นที่ เช่น วัฒนธรรมล้านนามาสร้างพื้นที่สร้างสรรค์ การพัฒนาสินค้าและบริการ

เป็นต้น

2) **ด้ามขวาน 4.0** ได้แก่ การพัฒนานวัตกรรมด้านฮาลาล การท่องเที่ยวมูลค่าสูงใน 3 ภูมิภาคใต้ การพัฒนานวัตกรรมเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (Precision Aquaculture) และการนำเสนอเรื่องราวของ ปักข์ใต้ยุคใหม่ด้วยการพัฒนาพื้นที่ และกิจกรรมสร้างสรรค์เชิงพหุวัฒนธรรม

3) **อีสาน 4.0** ได้แก่ การพัฒนาโปรตีนทางเลือกจากแมลง การสร้างระบบแก้ไขปัญหาล้างและป้องกันโรคพยาธิใบไม้ในตับ การสร้างระบบบริหารจัดการแหล่งน้ำขนาดเล็ก และการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามวิถีชีวิตวัฒนธรรมและความเชื่อริมฝั่งโขง

4) **ภาคตะวันออก 4.0** ได้แก่ การพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรโดยเฉพาะกลุ่มผลไม้ การพัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรมอนาคต และการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่

5) **ภาคกลาง 4.0** ได้แก่ โครงการประเทศไทยไร้ขยะ การพัฒนานวัตกรรมเพื่อสังคมสูงวัย (Active Aging) และการพัฒนาวัฒนธรรมต่อยอดกิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่

ทั้งนี้ รศ. ดร. พิระขุ ได้ยกตัวอย่างโครงการการพัฒนาในระดับพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างตามแนวคิด BCG Economy ซึ่งประกอบไปด้วย จังหวัดยโสธร จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดอุบลราชธานี ภายใต้โครงการอุตสาหกรรมเกษตร (แปรรูปเกษตร) ซึ่งเป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปจากข้าวและมันสำปะหลัง โดยมีความสอดคล้องกับ S – Curve และโครงการบูรณาการภาคเครือข่ายการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและจัดแสดงผลิตภัณฑ์ชุมชนอำนาจเจริญเมืองสมุนไพโร เพื่อส่งเสริมให้ยกระดับผู้ประกอบการด้านอาหารและผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยมีการจัดให้มีการส่งเสริมให้มีการให้ความรู้ผู้ประกอบการในการพัฒนาระดับมาตรฐานด้านผลิตภัณฑ์และสถานที่ผลิตกับผู้ประกอบการตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ ตลอดจนสร้างการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาคีเครือข่าย ภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ประกอบการทุกแห่งในจังหวัดอำนาจเจริญ

3.3 ปัญหา อุปสรรค และความท้าทายในการพัฒนาตามแนวคิด BCG Economy

รศ. ดร. พิระขุ ได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาในระดับพื้นที่กลุ่มจังหวัดตามแนวคิด BCG Economy ที่ผ่านมามีว่า ราคาสำคัญของปัญหาและอุปสรรค คือ การขาดความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักในเรื่องแนวคิด BCG Model การขาดการบูรณาการในการทำงานร่วมกันทั้งภาครัฐและภาคเอกชน หน่วยงานภาครัฐยังขาดงบประมาณขับเคลื่อน BCG Model โดยตรง ข้อจำกัดด้านความพร้อมของแต่ละจังหวัดที่ไม่เท่ากันในการดำเนินการ ตลอดจนการขาดความต่อเนื่องและการเชื่อมโยงด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมสำหรับความท้าทายในการพัฒนาตามแนวคิด BCG Economy นั้น รศ. ดร. พิระขุ ได้สรุปไว้ 4 ด้าน ได้แก่ ความท้าทายด้านอาหาร ความท้าทายด้านสุขภาพและการแพทย์ ความท้าทายด้านพลังงาน วัสดุ และเคมีชีวภาพ และความท้าทายด้านการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1) **ความท้าทายด้านอาหาร** เนื่องจากราคาสินค้าเกษตรที่มีความผันผวน ได้แก่ ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และข้าวโพด ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และแรงงานภาคเกษตรที่มีอายุเพิ่มมากขึ้นนำไปสู่ปัญหาการขาดแคลนแรงงานภาคเกษตรในอนาคต

2) **ความท้าทายด้านสุขภาพและการแพทย์** โดยประเทศไทยมีการนำเข้าผลิตภัณฑ์เวชกรรมและเภสัชกรรม ปีละประมาณ 100,000 ล้านบาท โดยประมาณการค่าใช้จ่ายด้านศาสตร์สุขภาพเมื่อประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเต็มรูปแบบจะอยู่ที่ 1.4 ล้านล้านบาทต่อปี ซึ่งนำไปสู่การพึ่งพาการนำเข้ายาวัสดุและอุปกรณ์ทางการแพทย์จากต่างประเทศที่มากขึ้น

3) ความท้าทายด้านพลังงาน วัสดุ และเคมีชีวภาพ โดยการจัดหาพลังงานให้เพียงพอต่อความต้องการในอนาคตและลดการนำเข้าพลังงาน ซึ่งปัจจุบันกว่าร้อยละ 60 ของพลังงานที่ใช้ในประเทศมาจากการนำเข้าจากต่างประเทศ

4) ความท้าทายด้านการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยวอยู่ที่ 3 ล้านล้านบาทต่อปี และมากเป็นอันดับ 4 ของโลก โดยมีความท้าทายด้านความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวจากแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรม

ภาพที่ 4 : รากสำคัญของปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาพื้นที่ตามแนวคิด BCG Model ที่มา : รศ. ดร. พิระฯ

3.4 ปัจจัยที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ (Key Success Factor) ของการพัฒนาพื้นที่ตามแนวคิด BCG Model ในพื้นที่

รศ. ดร.พีระฯ มองว่า กุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการพัฒนาพื้นที่ตามแนวคิด BCG Model ในพื้นที่ ประกอบด้วย 5 ปัจจัยสำคัญ ดังนี้

- 1) **การส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ** ระหว่างหน่วยงานของภาครัฐและประชาชนทั่วไปเพื่อเติมเต็มองค์ความรู้และสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน
- 2) **การสร้างความเชื่อมั่น**ให้กับผู้ประกอบการ รวมถึงชุมชนในพื้นที่เพื่อให้ทราบถึงประโยชน์และความยั่งยืนที่จะได้รับเมื่อดำเนินการภายใต้แนวคิด BCG Model
- 3) **การบูรณาการความร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรม** ตั้งแต่ระดับส่วนกลางจนถึงระดับท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานร่วมกันและลดการทำงานที่ทับซ้อน
- 4) **การพิจารณาแนวทางแบบองค์รวมและการจัดสรรงบประมาณ**ในระดับพื้นที่ให้สอดคล้องกับเป้าหมายการดำเนินงาน
- 5) **การเชื่อมโยงบทบาทภารกิจของแต่ละหน่วยงาน** ให้สอดคล้องตั้งแต่ต้นน้ำคือภาคการเกษตร กลางน้ำคือภาคอุตสาหกรรม และก็ยังมีการเชื่อมโยงต่อเนื่องไปยังปลายน้ำ คือ อุตสาหกรรมแปรรูป จนกระทั่งเข้าสู่กระบวนการจำหน่าย

ก่อนจากกันไป ทางคณะผู้เขียนขอขอบคุณ ดร.พิสิทธิ์ พัวพันธ์ ผู้อำนวยการกองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ดร.พงศันคร โภชากรณ์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจมหภาค และ ดร. นรพัทธ์ อัครวัลลภ บรรณธิการวารสารการเงินการคลัง สศค. ที่อยู่เบื้องหลังการสร้างสรรค์เนื้อหาดี ๆ สำหรับรายการ Local Reach เอื้อมลึก ถึงภูมิภาคให้แก่ผู้อ่านทุกท่านเป็นประจำมาอย่างต่อเนื่อง

โครงการระเบียบงเศรษฐกิจภาคใต้ กับโอกาสทางเศรษฐกิจของ จังหวัดระนอง

บทความโดย

ชัยวัฒน์ หาญพิทักษ์พงศ์

ธณัฐ พวงนวม

บุณทริกา ชลพิทักษ์วงศ์

ณัฐรุจิธา จันภักดี

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

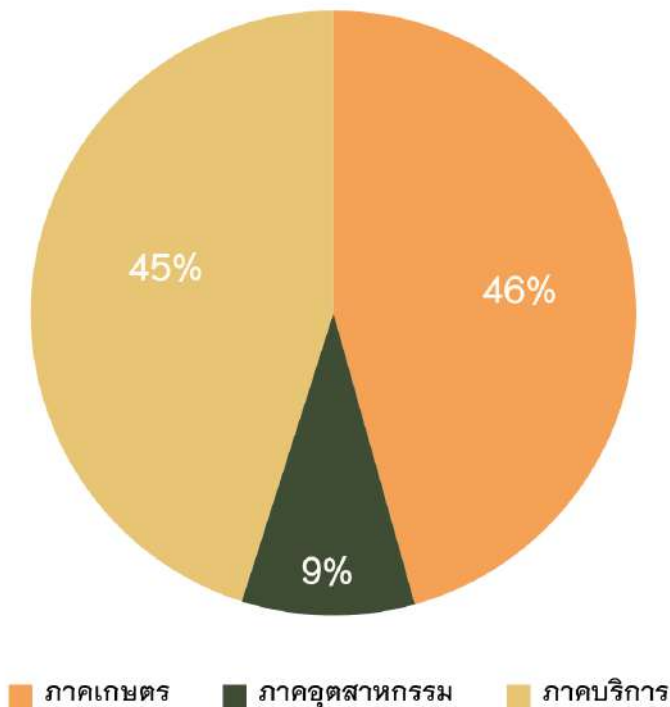
1. บทนำ

การพัฒนาเศรษฐกิจของแต่ละพื้นที่ในปัจจุบันจำเป็น ผู้กำหนดนโยบายต้องคำนึงแนวทางการดำเนินการที่เหมาะสมของแต่ละพื้นที่ เนื่องจากบริบทและองค์ประกอบทางเศรษฐกิจของแต่ละพื้นที่มีลักษณะที่แตกต่างกันและต่างมีอัตลักษณ์เป็นของตนเอง ยกตัวอย่างเช่น ปัจจัยด้านภูมิศาสตร์ ลักษณะทรัพยากรธรรมชาติ เชื้อชาติของประชากรในพื้นที่ เป็นต้น ซึ่งความแตกต่างและอัตลักษณ์เหล่านี้จะเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับพื้นที่อย่างมีนัยสำคัญหากถูกนำมาใช้ในทางที่เหมาะสม ประกอบกับ ในแต่ละพื้นที่ที่มีการกำหนดทิศทางการพัฒนาอย่างชัดเจน สำหรับบทความฉบับนี้จะกล่าวถึงการดำเนินโครงการระเบียบเศรษฐกิจภาคใต้กับโอกาสทางเศรษฐกิจของจังหวัดระนอง ซึ่งเป็นอีกโครงการที่ได้รับการพูดถึงเป็นวงกว้างในช่วงเวลาที่ผ่านมาและนายกรัฐมนตรีได้เล็งเห็นศักยภาพของโครงการดังกล่าวที่จะเป็นอีกหนึ่งกลไกที่จะช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทยในระยะยาว โดยบทความนี้ประกอบไปด้วย ทิศทางการพัฒนาและการขับเคลื่อนเศรษฐกิจจังหวัดระนอง ปัญหาและอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนการพัฒนา และโอกาส ความท้าทาย และข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจในอนาคต โดยสามารถติดตามรายละเอียดได้ในบทความฉบับนี้

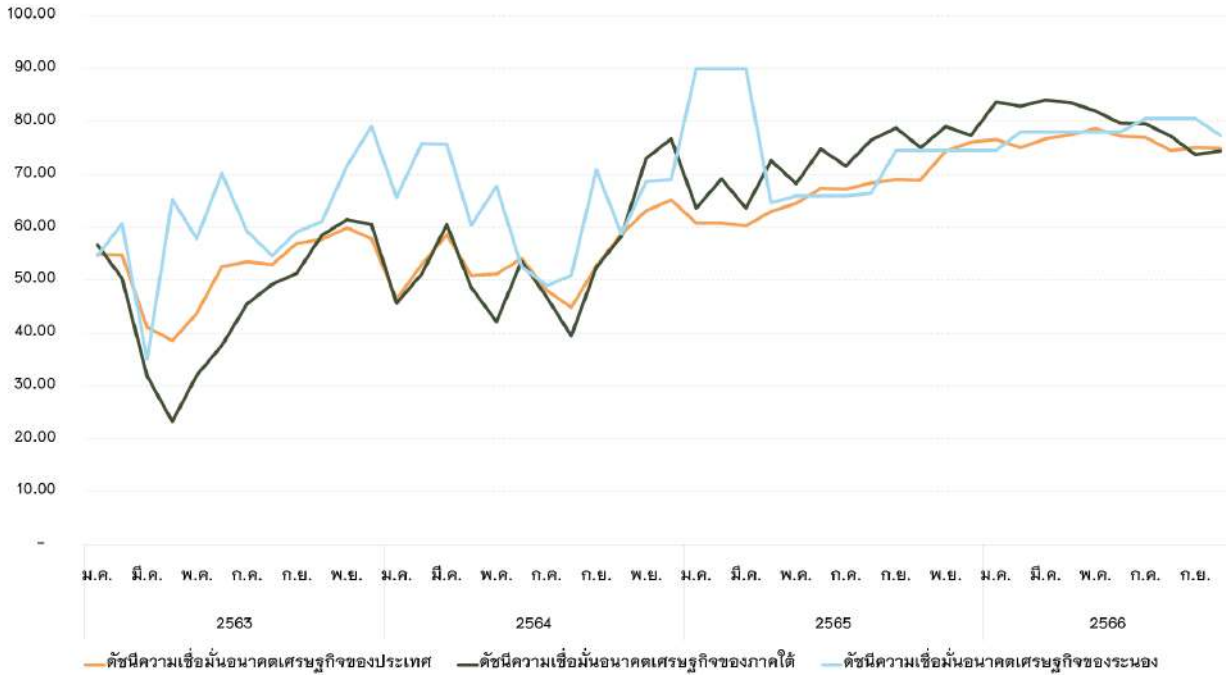
2. ข้อมูลเศรษฐกิจพื้นฐานของจังหวัดระนอง

เมื่อพิจารณาข้อมูลผลิตภัณฑ์จังหวัด (Gross Provincial Product: GPP) จากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) พบว่า GPP ของจังหวัดระนองในปี 2564 เท่ากับ 29,824 ล้านบาท โดยแบ่งออกเป็น ภาคการเกษตร จำนวน 13,176 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 46 ของ GPP ภาคนอกการเกษตร จำนวน 16,208 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 54 ของ GPP โดยสามารถแบ่งย่อยได้ออกเป็น ภาคบริการ จำนวน 13,452 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 83 ของภาคนอกการเกษตร และภาคอุตสาหกรรม จำนวน 2,756 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 17 ของภาคนอกการเกษตร จากข้อมูลข้างต้นจึงส่งผลให้ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (GPP Per Capita) ของจังหวัดระนอง ในปี 2564 เท่ากับ 105,256 บาทต่อหัว (รายละเอียดปรากฏในภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 : ผลิตภัณฑ์จังหวัดของจังหวัดระนอง
ที่มา : สศช.

ในขณะที่ดัชนีความเชื่อมั่นอนาคตเศรษฐกิจภูมิภาค (Thailand Regional Economic Sentiment Index: RSI) ซึ่งจัดทำโดยกองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค (กศม.) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) กระทรวงการคลัง บ่งชี้ว่า ดัชนี RSI ของจังหวัดระนองประจำเดือนพฤศจิกายน 2566 อยู่ที่ 77.3 ซึ่งเป็นระดับที่สูงกว่า RSI ของประเทศที่ระดับ 75.0 และ RSI ของภาคใต้ที่ระดับ 74.4 โดย สศค. กระทรวงการคลัง มองว่าสาเหตุสำคัญที่ RSI ของจังหวัดระนองอยู่ในระดับสูง ซึ่งมีปัจจัยสนับสนุนจากภาคบริการ (รายละเอียดปรากฏในภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 : ดัชนีความเชื่อมั่นขนาดเศรษฐกิจภูมิภาค
 จัดทำโดย : นายชัยวัฒน์ หาญพิทักษ์พงศ์ เศรษฐกรชำนาญการ
 ที่มา: กศม. สศค.

สำหรับดัชนีปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ (Spatial Economic Fundamentals Index, SEFI) ที่พัฒนา และจัดทำโดย กศม. สศค. กระทรวงการคลัง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันปัจจัยทางเศรษฐกิจของพื้นที่ต่างๆ ผ่าน 6 มิติได้แก่ โครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา สาธารณสุข กำลังซื้อ ความท้าทายของทรัพยากรมนุษย์ และสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ โดย SEFI ของจังหวัดระนองสะท้อนว่า ในพื้นที่จังหวัดระนองมีจุดแข็งในด้านความท้าทายทางทรัพยากรมนุษย์ สิ่งแวดล้อม การศึกษา และสาธารณสุข ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม จังหวัดระนองยังคงเผชิญกับความท้าทายในด้านเศรษฐกิจ และโครงสร้างพื้นฐาน ตามลำดับ ทั้งนี้ ตำบลบางรีน เป็นตำบลที่มีค่าดัชนี SEFI สูงที่สุดในจังหวัดระนอง (รายละเอียดปรากฏในภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 : ดัชนีปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ของจังหวัดระนอง
 จัดทำโดย : นางสาวปัทม สุจิตร์ตันนัท เศรษฐกรปฏิบัติการ
 ที่มา : กศม. สศค.

3. การพัฒนาโครงการระเบียบเศรษฐกิจภาคใต้กับโอกาสทางเศรษฐกิจของจังหวัดระนอง

จากรายละเอียดข้อมูลเศรษฐกิจพื้นฐานที่กล่าวมาข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า จังหวัดระนองยังคงเผชิญกับความท้าทายทางด้านเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน แม้ว่าจะมีจุดแข็งในด้านความท้าทายทางทรัพยากรมนุษย์ สิ่งแวดล้อม การศึกษา และสาธารณสุข จึงเป็นที่มาของการพัฒนาโครงการระเบียบเศรษฐกิจภาคใต้ในการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่จังหวัดระนอง ในครั้งนี้ กศน. สศค. ร่วมกับวารสารการเงินการคลังได้ร่วมกันจัดรายการเสวนา Local Reach เอี่ยมลี้ก ถึงภูมิภาค ประจำเดือนพฤศจิกายน 2566 ภายใต้แนวคิด “โครงการระเบียบเศรษฐกิจภาคใต้กับโอกาสทางเศรษฐกิจของจังหวัดระนอง” เพื่อเข้าใจมุมมองของผู้ประกอบการในพื้นที่ โดยทางทีมงานรายการ Local Reach เอี่ยมลี้ก ถึงภูมิภาค ได้รับเกียรติเป็นอย่างสูงจากคุณพรศักดิ์ แก้วถาวร (คุณพรศักดิ์ฯ) ประธานหอการค้าจังหวัดระนอง มาถ่ายทอดรายละเอียดรวมถึงมุมมองส่วนบุคคลเกี่ยวกับโครงการดังกล่าว เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2566 ที่ผ่านมา โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

คุณพรศักดิ์ แก้วถาวร
ประธานหอการค้าจังหวัดระนอง

3.1 ทิศทางการพัฒนาและการขับเคลื่อนเศรษฐกิจจังหวัดระนอง

คุณพรศักดิ์ฯ ได้เล่าว่า เศรษฐกิจการค้าของจังหวัดระนองผูกพันกับประเทศเมียนมามาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน โดยหากพิจารณาข้อมูลการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเมียนมา 5 ปีล่าสุด (ระหว่างปี 2561 – 2565) พบว่า มูลค่าการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเมียนมาในเขตจังหวัดระนองเฉลี่ยมีมูลค่าสูงถึงประมาณ 2 – 2.5 หมื่นล้านบาทต่อปี แม้จะที่ผ่านมาจังหวัดระนองเผชิญกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด – 19 แต่จังหวัดระนองยังคง

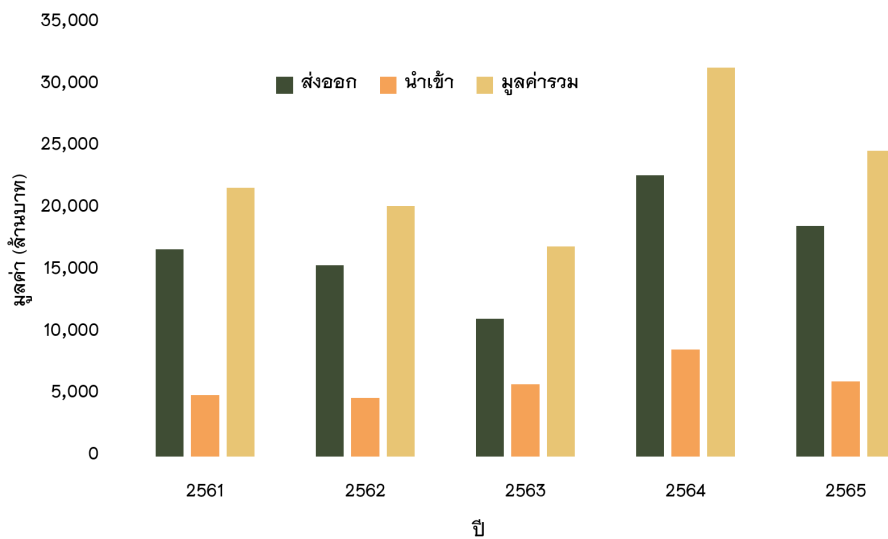
สามารถประกอบการค้าชายแดนระหว่างประเทศเมียนมาได้อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด – 19 ได้คลี่คลายลงการค้าชายแดนกับประเทศเมียนมากลับเริ่มแสดงสัญญาณให้เห็นถึงการประสบปัญหา อันเป็นผลมาจากปัญหาการเมืองภายในของประเทศที่ส่งผลให้ค่าเงิน Myanmar Kyat (จัตพม่า) อ่อนตัวลง และส่งผลกระทบต่อมูลค่าการค้าชายแดนระหว่าง ๒ ประเทศ จากสภาพปัญหาข้างต้นได้นำไปสู่การหารือร่วมกันระหว่างผู้บริหารจากภาคส่วนต่าง ๆ ภายในจังหวัดระนอง และได้ข้อสรุปออกมาเป็นการกำหนดทิศทางพัฒนาและการขับเคลื่อนเศรษฐกิจจังหวัดระนองภายใต้ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาจังหวัดระนอง ภายใต้เป้าหมาย “ระนองเมืองท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การเกษตรมูลค่าสูง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต” โดยมีแผนพัฒนาจังหวัดระนอง (พ.ศ. 2566 – 2570) เป็นตัวขับเคลื่อนซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

- 1) พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและชุมชนอย่างยั่งยืน
- 2) พัฒนาเกษตรมูลค่าสูง

3) ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

4) อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล

5) เชื่อมโยงการค้ากับกลุ่มประเทศ (Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation : BIMSTEC) ซึ่งเป็นกรอบความร่วมมือทางวิชาการและเศรษฐกิจระหว่าง 7 ประเทศในภูมิภาคอ่าวเบงกอล ประกอบด้วย บังกลาเทศ ภูฏาน อินเดีย เมียนมา เนปาล ศรีลังกา และไทย) ตลอดจนการเชื่อมโยงการค้ากับกลุ่มประเทศในอาเซียน

ภาพที่ 4 : มูลค่าการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเมียนมาในเขตจังหวัดระนอง ตั้งระหว่างปี 2561 – 2565
ที่มา : กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และขาดแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและชุมชนที่ชัดเจน เป็นต้น ซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดระนอง

3.3 โอกาส ความท้าทาย และข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจในอนาคต

คุณพรศักดิ์ฯ ได้สรุปว่าโอกาสและความท้าทายในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจให้แก่จังหวัดระนองที่สำคัญประกอบด้วย การเชื่อมโยงการค้ากับกลุ่มประเทศ BIMSTEC โครงการ SEC ของรัฐบาล โครงการ Land Bridge การพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากประมง ตลอดจนโครงการ AWC ทั้งนี้ เพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดระนองเป็นไปตามแผนพัฒนาจังหวัดระนอง (พ.ศ. 2566 – 2570) คุณพรศักดิ์ฯ ได้ทิ้งท้ายขอเสนอแนะในการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดระนองในอนาคตไว้ 8 ประการ ดังนี้

1) เร่งรัดการแก้ปัญหาการใช้ที่ดินของรัฐ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการค้าและการลงทุนในพื้นที่ป่าของชุมชนเมืองประมาณ 2,700 ไร่

2) สนับสนุนให้มีการแปรรูปอุตสาหกรรมประมงเกษตรและวัตถุดิบอื่น ๆ

3) เร่งรัดการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและระบบขนส่ง เพื่อให้สามารถขนส่งสินค้าได้อย่างรวดเร็ว

4) เชื่อมโยงการค้ากลุ่มประเทศ BIMSTEC

5) พัฒนาผู้ประกอบการ SMEs และวิสาหกิจเริ่มต้น (Startup) ในพื้นที่

6) พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและชุมชนให้เป็นรูปธรรม

7) เชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่าง 2 ประเทศ (ระนอง – เกาะสอง)

8) จัดทำแผนการพัฒนาเมืองระนองเพื่อรองรับโครงการ Land Bridge และโครงการ AWC

ก่อนจากกันไป ทางคณะผู้เขียนขอขอบคุณ ดร.พิสิทธิ์ พัวพันธ์ ผู้อำนวยการกองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ดร.พงศันดร โภชากरण ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจมหภาค และ ดร. นรพัชร์ อัครวัลลภ บรรณาธิการวารสารการเงินการคลัง สศค. ที่อยู่เบื้องหลังการสร้างสรรคเนื้อหาดี ๆ สำหรับรายการ Local Reach เอื่อมลึก ถึงภูมิภาคให้แก่ผู้อ่านทุกท่านเป็นประจำมาอย่างต่อเนื่อง

การประยุกต์แนวทางการส่งเสริม เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจเทศบาลนครลำปาง

บทความโดย

ชัยวัฒน์ หาญพิทักษ์พงศ์

ธณัฐ พวงนวม

กัณดา ศุขสาตร

ณัฐจุธิดา จันภักดี

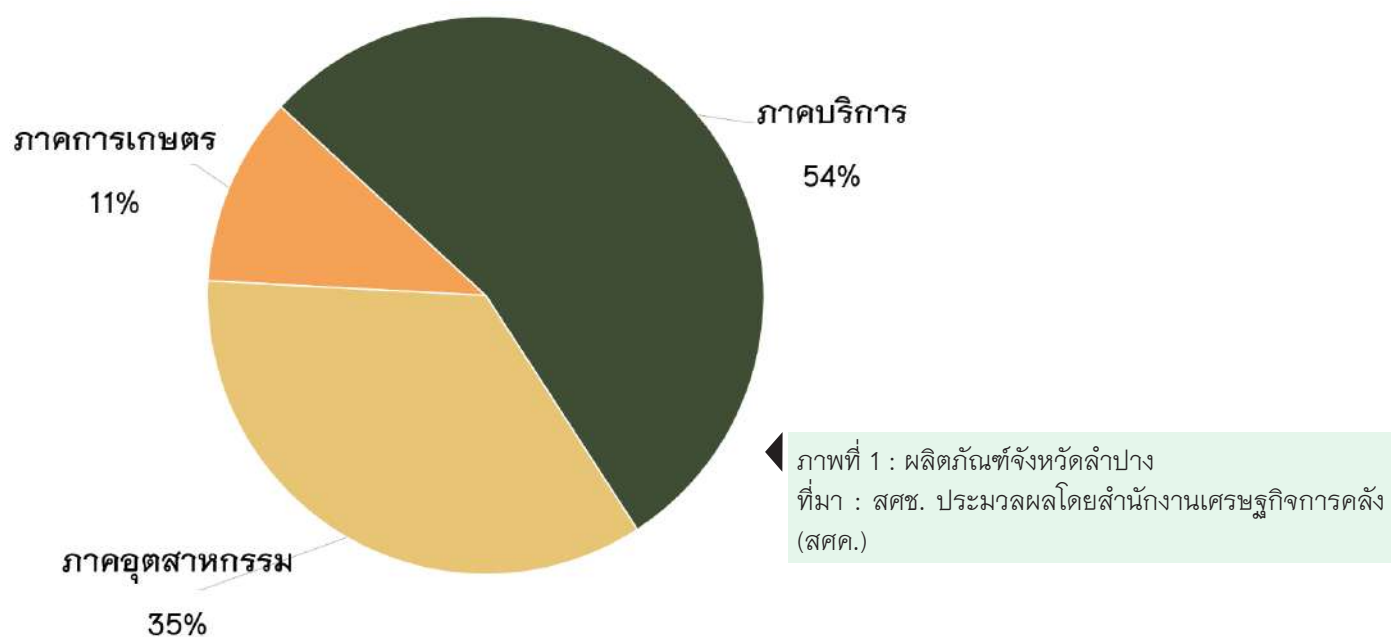
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

1. บทนำ

แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) เป็นหนึ่งในแนวคิดที่รัฐบาลชุดปัจจุบันให้ความสำคัญและส่งเสริมให้นำมาเป็นอีกหนึ่งเครื่องมือในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในช่วงหลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโควิด-19 โดยหลักการของแนวคิดดังกล่าวจะมุ่งเน้นการพัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจผ่านองค์ความรู้ ทรัพย์สินทางปัญญา และเทคโนโลยีบนพื้นฐานของต้นทุนทางวัฒนธรรม เพื่อการนำมาซึ่งความสมดุลและความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ จากรายละเอียดข้างต้นเกี่ยวกับแนวคิดการส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์จะเห็นได้ว่า มีความเหมาะสมกับบริบทการพัฒนาเศรษฐกิจภูมิภาคหรือเศรษฐกิจเชิงพื้นที่สำหรับประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง และได้มีหลายพื้นที่ที่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เล็งเห็นโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจและสนองนโยบายดังกล่าวของรัฐบาล โดยแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับอัตลักษณ์ของประชาชนในพื้นที่และประสบความสำเร็จ สำหรับบทความฉบับนี้จะนำพาท่านไปเรียนรู้ความสำเร็จของการประยุกต์แนวทางการส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) ของเทศบาลนครลำปางซึ่งเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่นำแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้และประสบความสำเร็จ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2. ข้อมูลเศรษฐกิจพื้นฐานของจังหวัดลำปาง และเทศบาลนครลำปาง

สำหรับข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจของจังหวัดลำปาง ในปี 2564 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ประเมินว่า จังหวัดลำปางมีผลิตภัณฑ์จังหวัด (Gross Provincial Product: GPP) ณ ราคาปัจจุบัน (Current Market Prices) เท่ากับ 73,161 ล้านบาท ประกอบด้วยภาคการเกษตร 8,113 ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 11 ของผลิตภัณฑ์จังหวัด และภาคนอกการเกษตร 65,048 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 89 ของผลิตภัณฑ์จังหวัด โดยภาคนอกการเกษตร ประกอบไปด้วย ภาคอุตสาหกรรม 25,373 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 35 ของผลิตภัณฑ์จังหวัด และภาคบริการ 39,675 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 54 ของผลิตภัณฑ์จังหวัด (รายละเอียดตามภาพที่ 1) อย่างไรก็ตาม ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (GPP Per Capita) เท่ากับ 104,754 บาท

ในขณะที่ดัชนีความเชื่อมั่นอนาคตเศรษฐกิจภูมิภาค (Thailand Regional Economic Sentiment Index: RSI) ซึ่งจัดทำโดยกองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สศค. กระทรวงการคลัง พบว่า ในเดือนมกราคม 2567 ดัชนี RSI ของจังหวัดลำปางอยู่ที่ระดับ 80.8 โดยได้รับปัจจัยสนับสนุนจากการขยายตัวเพิ่มขึ้นในทุกภาค โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรมและภาคการบริการ (รายละเอียดตามภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 : ดัชนีความเชื่อมั่นอนาคตเศรษฐกิจภูมิภาค (หน่วย: ร้อยละ)
ที่มา : กองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สศค.

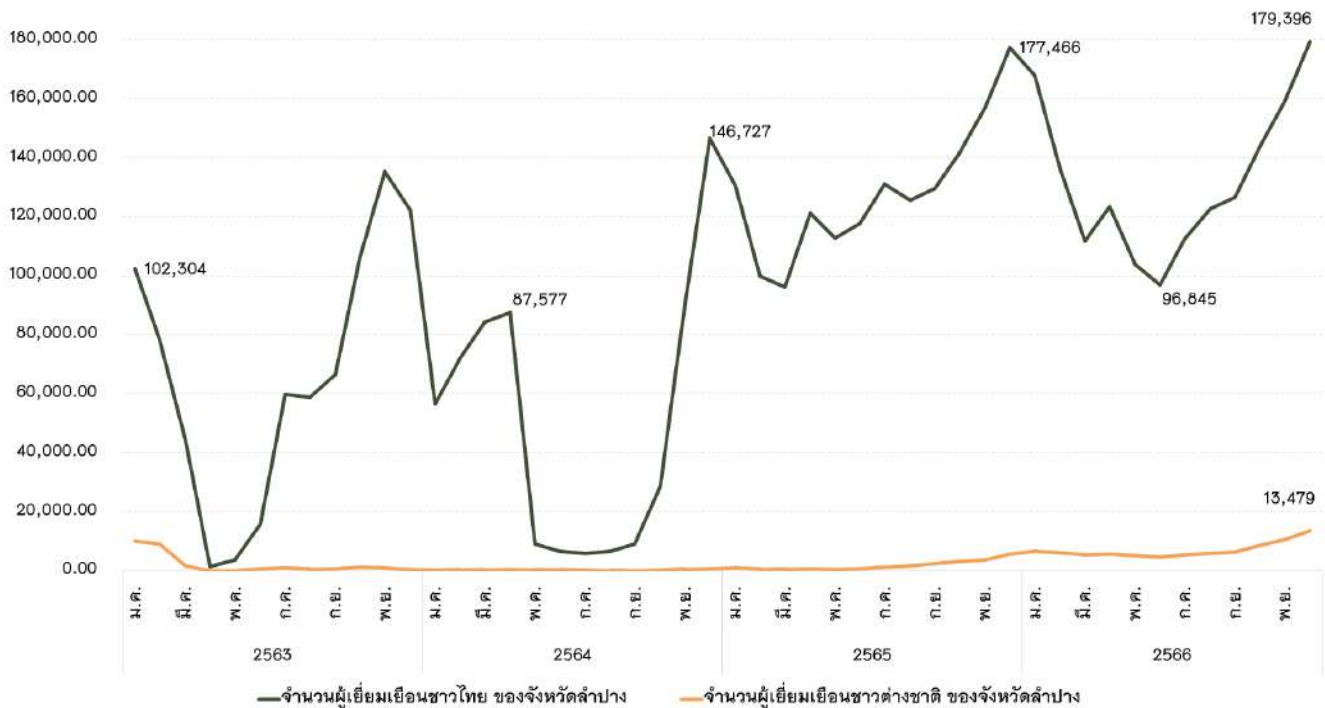
และเมื่อพิจารณาปัจจัยทางเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ของเทศบาลนครลำปาง ผ่านดัชนีปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ (SEFI) ที่พัฒนาและจัดทำโดยกองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สศค. ซึ่งประกอบไปด้วยตัวชี้วัด 88 ตัวชี้วัด เพื่อบ่งชี้ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจของพื้นที่ต่าง ๆ สะท้อนผ่าน 6 มิติ ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2) ด้านการศึกษา 3) ด้านสาธารณสุข 4) ด้านเศรษฐกิจ 5) ด้านความท้าทายทางทรัพยากรมนุษย์ และ 6) ด้านสิ่งแวดล้อม โดย SEFI ของเทศบาลนครลำปางอยู่ที่ระดับ 0.078 ถือเป็นพื้นที่ที่มีปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจดีติดอันดับที่ 44 ของตำบลหรือเทศบาลในจังหวัดลำปาง และเป็นอันดับที่ 10 ของตำบลหรือเทศบาลในอำเภอเมืองลำปาง โดยมีจุดแข็งด้านการศึกษา ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านความท้าทายทางทรัพยากรมนุษย์ ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม เทศบาลนครลำปางยังมีความท้าทายในด้านสาธารณสุขและด้านเศรษฐกิจ เป็นสำคัญ (รายละเอียดตามภาพที่ 3)

ดัชนีปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ (SEFI) ของ "เทศบาลนครลำปาง"

ภาพที่ 3 : ดัชนีปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ (Spatial Economic Fundamental Index)
ที่มา : กองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สศค.

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเครื่องชี้วัดภาคบริการตัวอื่น ๆ ได้แก่ จำนวนผู้เยี่ยมเยือนของจังหวัดลำปาง พบว่า ในเดือนธันวาคม 2566 จำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยของจังหวัดลำปางอยู่ที่ 179,396 คน โดยเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นเดือนที่ 6 ติดต่อกัน และเป็นจำนวนที่มากกว่าจำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ ซึ่งมีจำนวนเพียง 13,479 คน ทั้งนี้ จำนวนผู้เยี่ยมเยือนดังกล่าวได้ฟื้นตัวกลับมาอยู่ในช่วงที่ขยายตัวได้หลังจากที่ชะลอลดตัวมากในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในช่วงปี 2563 – 2564 (รายละเอียดตามภาพที่ 4)

ภาพที่ 4 : จำนวนผู้เยี่ยมเยือนของจังหวัดลำปาง (หน่วย:คน)
ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ประมวลผลโดยกองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สศค.

3. การประยุกต์แนวทางการส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจเทศบาลนครลำปาง

จากข้อมูลเศรษฐกิจพื้นฐานที่กล่าวมาข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า แม้เศรษฐกิจของจังหวัดลำปางในภาพรวมได้รับปัจจัยสนับสนุนทางเศรษฐกิจจากภาคบริการโดยเฉพาะภาคการท่องเที่ยวเป็นหลัก แต่เทศบาลนครลำปางยังคงเผชิญกับความท้าทายในด้านเศรษฐกิจจากปัญหารายได้และหนี้ครัวเรือน จึงนำมาสู่แนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจเทศบาลนครลำปางภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) ในการนี้ กองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สศค. ร่วมกับวารสารการเงินการคลังได้รับเกียรติเป็นอย่างสูงจาก ดร. นิमित จิวะสันติการ (ดร. นิमितฯ) นายกเทศมนตรีนครลำปาง มาถ่ายทอดรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องราวของการประยุกต์ใช้แนวทางการส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจเทศบาลนครลำปาง ผ่านรายการ “Local Reach ไข่มลึกลับ ถึงภูมิภาค” ประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2567 เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2567 ที่ผ่านมา โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

ดร. นิมิต จิระสันติการ
นายกเทศมนตรีนครลำปาง

3.1 แนวทางการส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจเทศบาลนครลำปาง

ดร. นิมิตฯ ได้เล่าว่า สืบเนื่องจากวิสัยทัศน์ของเทศบาลนครลำปาง “เมืองลำปางเป็นบ้านที่มีความสุขของทุกคน (A happy home for all)” จึงนำไปสู่การพัฒนาเทศบาลนครลำปางผ่านการนำทุนทางสังคมวัฒนธรรมมาเป็นฐานในการพัฒนา โดยมุ่งเน้นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสำหรับเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกมิติและการให้ความสำคัญกับการพัฒนาแบบยั่งยืน เพื่อนำไปสู่

การเป็นเมืองน่าอยู่ เรียนรู้ นวัตกรรม สร้างสรรค์ และยั่งยืน ภายใต้การขับเคลื่อนด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนา 5 ด้าน ดังนี้

1) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบนิเวศของเมืองเพื่อไปสู่เมืองน่าอยู่ (Livable City)

2) ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยเพื่อไปสู่เมืองแห่งการเรียนรู้และคนคุณภาพ (City of Learning and quality people)

3) ยุทธศาสตร์ด้านการยกระดับขีดความสามารถด้านดิจิทัลและนวัตกรรมในการบริหารจัดการองค์กรดิจิทัลเพื่อไปสู่เมืองแห่งนวัตกรรมและดิจิทัล (Innovative and Digital City)

4) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์จากฐานทุนทางสังคมและวัฒนธรรมเพื่อไปสู่เมืองแห่งวัฒนธรรมและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Cultural and Creative Economy City)

5) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจฐานรากและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนเพื่อไปสู่เมืองแห่งความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (A Stable Prosperous and Sustainable City)

ทั้งนี้ เทศบาลนครลำปาง ได้นำยุทธศาสตร์พัฒนาเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์จากฐานทุนทางสังคมและวัฒนธรรมเพื่อไปสู่เมืองแห่งวัฒนธรรมและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Cultural and Creative Economy City) มาเป็นแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจของเทศบาลนครลำปาง ซึ่งประกอบด้วยกลยุทธ์ในการพัฒนาที่สำคัญ 6 ประการ ได้แก่

1) การพัฒนาสภาพแวดล้อมและปรับภูมิทัศน์ย่านเศรษฐกิจและท่องเที่ยวของเมืองเพื่อพัฒนาไปสู่

“นครลำปาง เมืองน่าเดิน” โดยการสร้างอัตลักษณ์ให้แก่เมืองลำปางด้วยการปรับปรุงภูมิทัศน์พัฒนาและจัดระเบียบเมืองให้สามารถเชื่อมต่อกับย่านธุรกิจการค้าเพื่อฟื้นฟูและกระตุ้นเศรษฐกิจ

2) การพัฒนารูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและอัตลักษณ์วิถีนำไปสู่ “นครลำปาง เมืองเทศกาลและวัฒนธรรม” ด้วยการส่งเสริมเทศกาล ประเพณี และวัฒนธรรมที่สำคัญของชุมชน เพื่อส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจผ่านการท่องเที่ยวและสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่

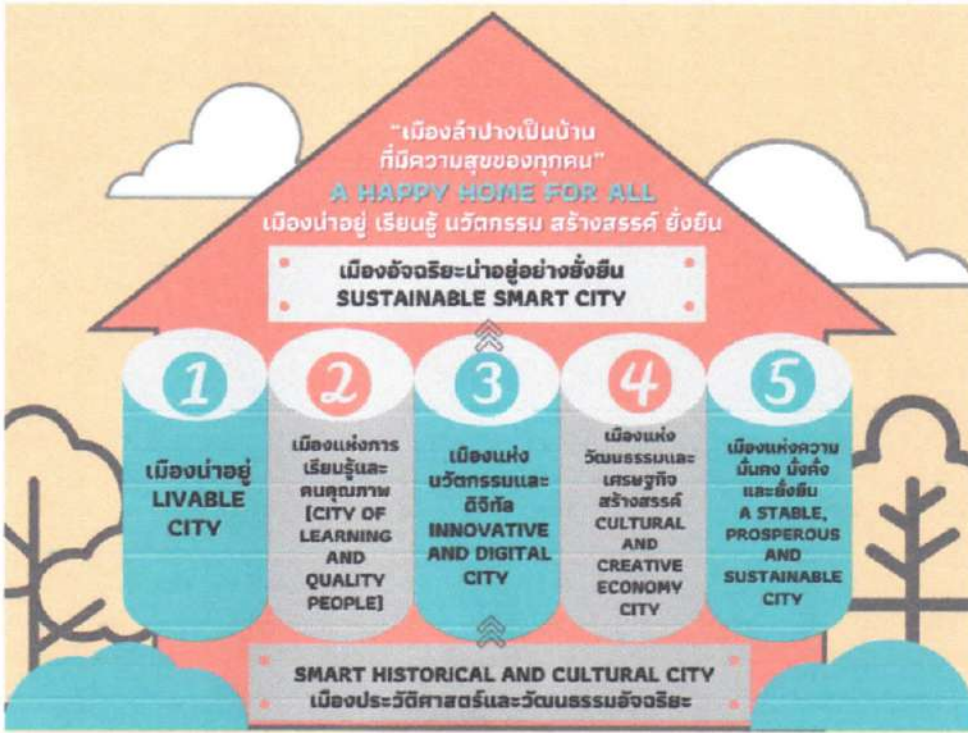

3) การจัดการความรู้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้เชิงประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมเพื่อนำไปสู่ **“นครลำปาง เมืองที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม”** โดยให้ความสำคัญกับการจัดการความรู้ควบคู่ไปกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม

4) การพัฒนาและยกระดับเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ โดยการเปิด **พื้นที่เศรษฐกิจใหม่** ต่อยอดศักยภาพที่มีอยู่และพัฒนาย่านเมืองต่างๆ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ สร้างสรรค์ และเรียนรู้ เพื่อขับเคลื่อนเมืองลำปางให้เป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ (Creative Tourism) ในรูปแบบ Maker Space, Learning Space, Urban Living Lab และ Co – working Space ในชุมชน

5) การสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการบนฐานของ **ทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น** ได้แก่ แหล่งเรียนรู้เชิงประวัติศาสตร์ เมืองเก่า ย่านการค้าสำคัญของเมือง วิถีชีวิตชุมชนลุ่มแม่น้ำวัง สินค้าชุมชน อาหารพื้นถิ่นและกลุ่มชาติพันธุ์ และออกแบบพัฒนากิจกรรมและบริการรูปแบบใหม่

6) การยกระดับผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ โดยให้ความสำคัญกับการ **สร้างมูลค่าเพิ่มจากทุนทางวัฒนธรรม และทรัพยากรธรรมชาติ** รวมทั้งอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพเดิมของจังหวัด และผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ พร้อมทั้งส่งเสริมการลงทุนวิจัย พัฒนาการสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมทั้งส่งเสริมการนำทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและส่งเสริมทางการค้า

ภาพที่ 5 : ยุทธศาสตร์ของเทศบาลนครลำปาง (พ.ศ. 2566 – 2570)
ที่มา : แผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลนครลำปาง (พ.ศ. 2566 – 2570)

3.2 ปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Key Success)

ดร. นิमितฯ ได้สรุปว่า ปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจเทศบาลนครลำปางไปสู่ความยั่งยืน คือจุดยืนทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ เมือง ผู้คน องค์กร และชุมชน กล่าวคือ การมีจุดยืนทางเมืองที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบนิเวศของเมืองทั้งระบบให้มีความน่าอยู่ ทันสมัย และมีความสุข โดยมีการให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ตลอดช่วงอายุทั้งในมิติการเรียนรู้ อาชีพ และความเสมอภาค ผ่านองค์กรที่มุ่งเน้นกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ องค์กรให้มีสมรรถนะสูงและเป็นองค์กรดิจิทัล รวมทั้งมีชุมชนที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาชุมชนที่ครอบคลุมในทุกมิติเพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งและยั่งยืน

ภาพที่ 6 : จุดยืนทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญ
ที่มา : แผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลนครลำปาง (พ.ศ. 2566 – 2570)

สุดท้ายนี้ทางคณะผู้เขียนขอขอบคุณ ดร. พิสิทธิ์ พัวพันธ์ ผู้อำนวยการกองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สศค. ดร.พงศันคร โภชากรณ์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจมหภาค และ ดร. นรพัชร์ อัครวัศลภ บรรณาธิการวารสารการเงินการคลัง ที่อยู่เบื้องหลังการสร้างสรรคเนื้อหาดีๆ เกี่ยวกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจภูมิภาคสำหรับ “รายการ Local Reach เอื้อมลึก ถึงภูมิภาค” ตลอดมา

Teaming Up with AI: The Economic Boom and Redefined Landscape of Sports

By

Chanon Limpasitipon

Sra Limsawaddiwong (Intern)

Macroeconomic Policy Division

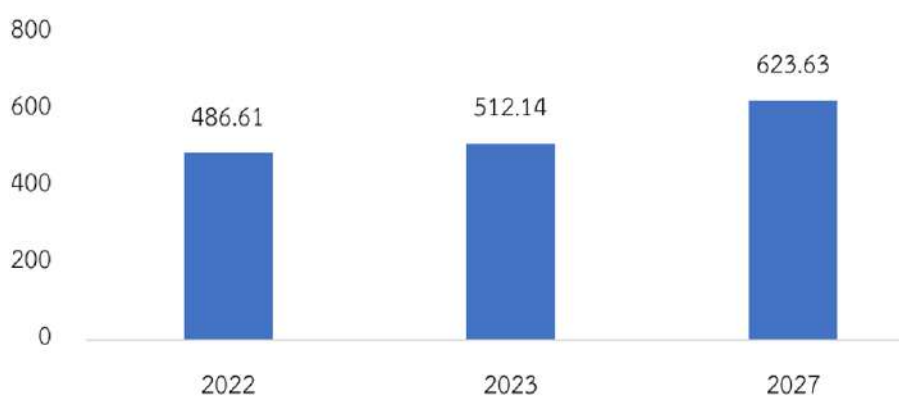

Artificial intelligence (AI) is rapidly transforming traditional processes and boosting productivity across various industries, and the sports sector is no exception. In fact, the sports industry could be considered a frontrunner in this technological revolution. This article explores how AI is reshaping the economic landscape and redefining the experience of sports.

1. The Global Sports Market: Booming Growth Fueled by AI

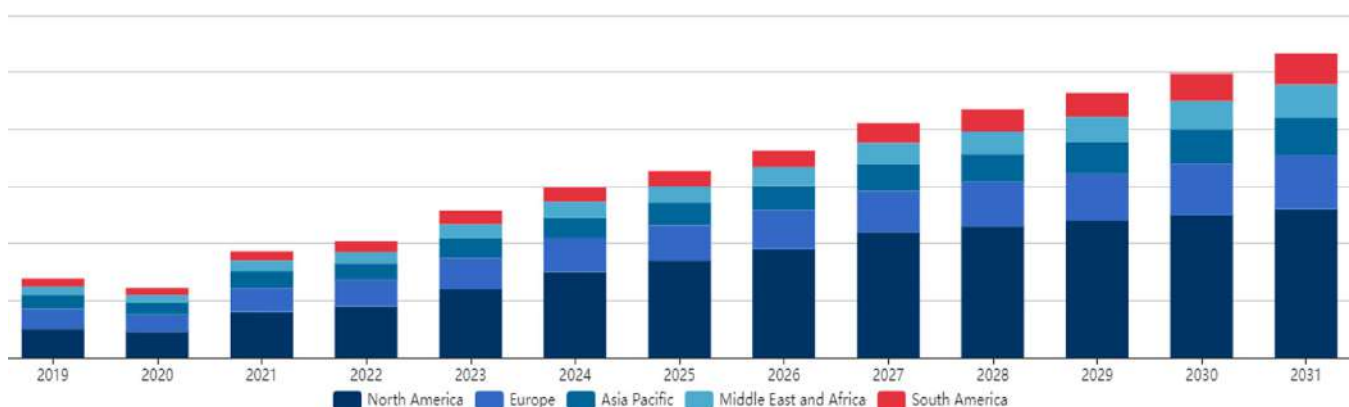
The global sports market is experiencing significant growth, with revenue in 2023 expected to reach 512.14 billion USD, representing a 5.2% increase compared to 2022. This positive trend is expected to continue, with analysts projecting a compound annual growth rate (CAGR) of 21.77% between 2023 and 2027, resulting in a projected market valuation of over 623.63 billion dollars by 2027.

Global sports market revenue 2027 (Unit: Bil. USD)

Picture 1 : The expected revenue of global sports market
Source : Statista. (2023b, July 13). Illustrated by authors

This impressive growth can be partly attributed to the increasing impact of artificial intelligence (AI) in the sports sector. The global AI in sports market, valued at 2.1 billion USD in 2022, is expected to experience a significant CAGR of 30.10% from 2024 to 2031. According to Cognitive Market Research, North America is a leader region in AI sports market share.

Picture 2: AI in Sports Market Share (%) by Region (2019–2031)
Source: Dharmadhikari, S. (2023, December)

2. Understanding Framework of Digital Transformation in Sports

AI is transforming the way sports are watched, played, cheered, and enjoyed. To gain a holistic view of its impact, we will explore a four-area model developed by Mosele (2018). This model categorizes the effects of digital innovation in sports into fan experience, athletic performance, organizational management, and sports event management.

FOUR MACRO-AREAS BASED MODEL

Picture 3: Four Macro-areas Based Model of AI in Sport Industry
Source: Mosele, J. (2018) Illustrated by authors

- Fan Experience: AI has significantly transformed how sports teams interact with their global fan base, enriching the experience both at home and during live events. Digital platforms like smartphone apps, streaming services, and VR/AR enable personalized interactions, offering a range of services and content tailored to individual preferences. This shift empowers previously inactive fans by allowing them to vote on in-game aspects or analyze post-game data. The growing involvement of tech giants like Facebook and Amazon in live streaming underscores the crucial role of digital connections. Furthermore, the rise of e-sports and dynamic ticketing presents teams with new opportunities to expand their fan base and maximize revenue. While AI strives to create individualized and immersive experiences, catering to the diverse needs and preferences of global fan bases remains a challenge.

- Athletic Performance: Digital technologies are transforming how sports teams manage and evaluate athlete performance. Advanced analytics, powered by the vast amount of data generated during games and training, provide invaluable insights into athletes' skills. This data, coupled with the expertise of experienced sport consultants, allows teams to make data-driven and targeted decisions regarding training regimens. Modern equipment and wearable technology play a crucial role in this process, enabling the creation of personalized training programs tailored to each athlete's specific physical needs. The data-driven personalization is key in today's fiercely competitive environment, where even minor improvements can significantly impact results and financial rewards. The performance optimization also covers health monitoring which lead to in-depth assessments of injury prevention.

- Management of Sport Events: Community engagement is crucial for sports events, fostering connections between local and global fans. Digital platforms like MAKEACHAMP enable fans to support athletes and teams through charitable initiatives, even financing player signings in some cases. Share ownership schemes are another way some teams deepen fan loyalty, though they can add management complexity. Beyond digital connections, creating physical hubs also strengthens fan communities. Initiatives like the NBA café in Barcelona offer fans a stadium-like experience. Modern venues like Barcelona's Palau Blaugrana are prioritizing fan interaction with innovative designs. This includes differentiated ticketing, offering a range of experiences to suit diverse preferences and maximize revenue for teams. Additionally, security technologies like facial recognition and crowd analytics enhance safety within stadiums while optimizing traffic flow and access. Finally, technology is also playing a role in officiating with systems like Hawk-eye and VAR. These advancements promote transparency and fairness in sports by assisting referees in making more objective decisions.

Picture 4 : Sport Crowdfunding Platform
Source : MAKEACHAMP.com

- Organization Management: Team management, talent scouting and commercial partnerships are the key areas that significantly impacted by AI. Teams leverage specialized Information Systems to gather and analyze vast amounts of data on athlete health and performance. This data empowers them to make informed decisions regarding player management and training. Moreover, Digital technology has revolutionized talent scouting. Instead of relying solely on in-person scouting trips, teams now have access to extensive online databases and match video libraries. This allows for efficient player recruitment and improved match preparation. In addition, The rise of

digital channels has opened doors for wider audience reach, leading to a booming sports sponsorship market valued at \$70 billion in 2017 (and projected to grow 15% annually). Advanced analytics now enable brands to maximize online interactions and tailor communication campaigns during sporting events. With sponsors demanding measurable returns, digital tools provide insights into fan reactions to brand exposure, allowing brands to optimize their sponsorships. Additionally, global internet advertising, particularly mobile advertising, is surpassing traditional TV advertising, reflecting a shift in sponsorship tactics towards social media and online channels.

3. AI in Sports: Examples from Golf, Football, and Formula One

AI is rapidly transforming the world of sports, from enhancing player performance to revolutionizing fan engagement. We specifically select golf as a representative for individual sports, football as a representative for team sports, and Formula One as a representative for human and machine sports.

Golf: Artificial intelligence (AI) is leaving its mark on the game of golf, impacting both how players are trained and how fans experience the sport. Golf simulators like Trackman provide professionals with deep data analysis of their swing mechanics and ball flight, leading to more informed training and a potential competitive edge. This data-driven approach has also required instructors to adapt their teaching methods, incorporating data interpretation alongside traditional swing mechanics coaching. While this has undoubtedly improved training, it has also opened doors for indoor golf simulation, offering beginners and enthusiasts a convenient way to play and practice regardless of weather or location. However, this shift towards indoor golf may pose a threat to traditional courses, potentially leading to decreased player numbers and impacting jobs like caddies and maintenance staff. On the other hand, the growing popularity of indoor facilities might create new job opportunities in areas like facility management, technical support, and sales.

Moreover, AI's influence extends beyond training, transforming how fans experience the game. Live streaming technology allows fans to conveniently access tournaments and follow real-time updates online, potentially leading to a decline in ticket sales for live events. While this provides greater accessibility and convenience for fans, it can negatively impact event finances, potentially affecting player awards, event quality, and even local businesses that rely on tournament revenue.

Football: The most notably mark of AI on football is the introduction of Video Assistant Referee (VAR) technology. VAR aims to improve decision-making accuracy by allowing referees to analyze crucial moments through AI-powered systems, minimizing controversial calls and human error. For example, the recent Qatar World Cup 2022 exemplifies AI's growing presence in football. VAR technology, with 12 tracking cameras per stadium, showcased its ability to track player movements and aid decision-making. While some praise VAR for promoting fairness, others raise concerns about its effect on game flow and the inherently subjective nature of certain calls. This integration of AI highlights the ongoing debate around striking a balance between technological advancements and preserving the human element of the game. Another AI innovation showcased in the World Cup was the "Al Rihla" ball, equipped with AI chips that send data 500 times per second. These chips provide real-time data on ball movement, player performance, and other aspects, offering deeper game insights and improved analysis accuracy. This technology has also created a new market for AI-powered footballs, with growing demand from professional leagues, training academies, and fans. This increased demand opens up new economic opportunities for manufacturers, potentially creating new jobs in production and research and development. However, concerns exist around the potential replacement of referees by AI in the future, impacting traditional officiating roles and employment within the industry.

Picture 5 : AI Rihla football
Source : Adidas

Formula One: The beautiful combination between human and machine, has been greatly influenced by AI. Especially in the areas of car design and technical advancements. The vast amount of data collected from F1 cars, equipped with over 300 sensors, empowers engineers to optimize performance, fuel efficiency, and aerodynamics using AI tools like machine learning and simulations. These innovations, driven by the pursuit of perfection in F1, often “trickle down effect” to everyday cars, leading to advancements in materials, engine efficiency, safety features, and aerodynamics. This not only enhances the driving experience and promotes environmental sustainability and safety, but also stimulates economic growth and job creation. The need for a skilled workforce to create, manufacture,

and maintain these complex systems arising from F1 technology integration into regular cars fosters talent specialization and opens up job opportunities in the advanced automotive industries. Ultimately, AI’s impact in F1 goes beyond the race track, driving innovations that benefit both the sport and society at large by contributing to a more sustainable, safer, and technologically advanced future for the automotive industry.

4. Supporting Thailand’s Sports Industry in the Age of AI

As artificial intelligence (AI) transforms the sports industry globally, Thailand’s government can play a crucial role in ensuring its continued success. A multi-pronged approach is key. Firstly, investing in upskilling and reskilling programs through partnerships with academia and industry leaders is essential. These programs, focusing on data analysis, technological integration, and responsible AI use in sports, can equip existing professionals to adapt and thrive in the new landscape. Additionally, targeted programs should address potential job displacement in traditional roles like golf course staff. Secondly, fostering innovation and entrepreneurship is vital. By implementing financial incentives like low-interest loans and tax breaks for businesses investing in AI-driven sports technologies or indoor sports facilities, the government can encourage the creation of new markets and jobs. Moreover, supporting startups through dedicated initiatives can foster a culture of creativity and push the boundaries of technological application in sports. By adopting these strategies, the Thai government can not only mitigate the challenges of AI but also unlock its potential to drive economic growth, technological advancement, and job creation, ensuring a flourishing sports industry in the years to come.

5. Conclusion

While artificial intelligence (AI) is revolutionizing the sports industry, enhancing experiences, optimizing performance, and streamlining management, it also presents a crucial question: how can we ensure this progress benefits everyone? Governments will play a critical role in fostering responsible AI implementation by supporting workforce reskilling and upskilling initiatives, promoting innovation alongside ethical considerations, and encouraging inclusive growth across the industry. By proactively addressing potential challenges and harnessing AI’s potential, we can ensure a future for sports where technology empowers both players and fans, while fostering economic opportunities and human well-being.

References

1. Dharmadhikari, S. (2023, December). AI in Sports Market Report 2024 (Global Edition). Cognitive Market Research. Retrieved March 5, 2024, from <https://www.cognitivemarketresearch.com/ai-in-sports-market-report>
2. Mosele, J. (2018). Artificial Intelligence in the Sport Industry [Master Degree, Politecnico Di Milano]. https://www.politesi.polimi.it/bitstream/10589/142501/1/ARTIFICIAL%20INTELLIGENCE%20IN%20THE%20SPORT%20INDUSTRY_JACOPO%20MOSELE.pdf
3. Avcontentteam. (2024, February 27). How is AI Powering the Future of Sports? Analytics Vidhya. <https://www.analyticsvidhya.com/blog/2023/05/how-is-ai-powering-the-future-of-sports/#h-examples-of-ai-in-sports>
4. Bangkok Post. (2022, April 8). Upskilling Thailand's human resources for the future of work. Bangkok Post. <https://www.bangkokpost.com/business/general/2292326/upskilling-thailands-human-resources-for-the-future-of-work>
5. Holm, L. (2022, September 18). CFD in F1 (What it means and why it's important). Formulapedia. <https://formulapedia.com/cfd-in-f1/>
6. Luna. (2023, October 17). The top F1 technology features in our everyday cars – Singapore's 24/7 Car Sharing Service. Singapore's 24/7 Car Sharing Service. <https://getgo.sg/blog/top-f1-technology-features-in-everyday-cars/#:~:text=F1%20teams%20have%20been%20at,cars%20for%20people%20like%20us.>
7. Bhardwaj, N. (2022, December 6). Did you know that the FIFA World Cup ball has a chip inside it? Here's how it works. India Today. <https://www.indiatoday.in/cryptocurrency/story/did-you-know-that-the-fifa-world-cup-ball-has-a-chip-inside-it-heres-how-itworks-2305971-2022-12-06>
8. O'Brien. (2023, August 8). Golf simulators or real golf courses? | Golf Swing Systems. Golf Swing Systems. <https://www.golfswingssystems.co.uk/blog/golf-course-vs-golf-simulator/>
9. Statista. (2023, July 13). Global sports market revenue 2027. <https://www.statista.com/statistics/370560/worldwide-sports-market-revenue/>

My GPF Application และ LINE กบข.

มัดดีคู่กายสมาชิก กบข. ตลอดระยะเวลารับราชการ

My GPF Application

รวมบริการสมาชิกแบบครบวงจร

ให้สมาชิกตรวจสอบยอดเงิน
อัปเดตผลตอบแทน รับแจ้งเตือน
เงินนำส่งเข้า กบข. ในแต่ละเดือนทันที
คำนวณประมาณการเงิน กบข.
ณ วันเกษียณ รับสิทธิพิเศษ
และบริการอื่น ๆ อีกมากมาย...

ดาวน์โหลด/อัปเดต
My GPF Application
ที่ App Store หรือ Play Store

LINE กบข.

ทุกคำถามของสมาชิก
สอบถาม กบข. ได้ทุกวันผ่าน LINE
และรวมทุกบริการที่สมาชิกถามบ่อย
ไม่ว่าจะเป็น

- ▶ ตรวจสอบยอดเงิน
- ▶ ดาวน์โหลดใบแจ้งยอดเงิน
- ▶ แจ้งออมเพิ่ม
- ▶ เลือกแผนการลงทุน
- ▶ รับสิทธิพิเศษ ฯลฯ

เพิ่มเพื่อนและลงทะเบียน
LINE กบข.
@gpfcommunity

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมที่ LINE กบข. **@gpfcommunity**
หรือ ศูนย์บริการข้อมูลสมาชิก โทร.1179

ขอให้สมาชิก กบข. โปรดระมัดระวัง ไม่หลงเชื่อคำเชิญชวนต่าง ๆ หรือ การติดต่อแอบอ้างเป็น กบข. จากช่องทางอื่น ๆ
ที่ไม่ใช่ช่องทางการสื่อสารหลักของ กบข. หรือ ไม่ติดต่อกับบุคคลที่ไม่สามารถยืนยันตนว่าเป็นเจ้าหน้าที่ กบข. ได้โดยเด็ดขาด
และ โปรดหลีกเลี่ยง ไม่กดลิงก์ ไม่ส่งข้อมูล ไม่โอนไว ไม่แน่ใจให้เช็กก่อนทุกครั้ง

หากมีข้อสงสัย หรือ พบเห็นพฤติกรรมที่แอบอ้างเป็น กบข. สามารถแจ้งเบาะแสเข้ามาที่
"สายด่วนแจ้งเหตุมิอาจชีพแอบอ้างเป็น กบข." โทร. 1179 กด 5

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
FISCAL POLICY OFFICE

ส เสนอแนะอย่างมีหลักการ
ค ศึกษาโดยไม่หยุดนิ่ง
ค คนคลังที่มีคุณภาพ

วารสารการเงินการคลัง

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง ถนนพระรามที่ 6 แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

โทรศัพท์: 02 273 9020 ต่อ 3254 (คุณนรพัชร), 3169 (คุณรัตนา), 3512 (คุณคงขวัญ)

โทรสาร: 02 273 9139 E-mail: fpojournaleditor@gmail.com